

Dicționarul bilingv român-rrom. rrom-român, ghidul de conversație în aceleași limbi sunt — din acest punct de vedere veritabile invitații la cunoaștere și dialog, depășind categoric valențele unor lucrări pur socio-culturale ale celor care, trăind de veacuri în România, sunt o parte întreagă, o componentă a societății românești.

A

abecedari *s.m.*- abecedar;

abecedari nevo/neo- abecedar nou.

abiau *s. m.*- petrecere.

aburos oja (aburo) *s. m.*abur;

o paji kerla aburos (o pai cărei aburo) apa face abur.

acana adu. acum.

acareto *s.m.*- acaret.

achar *vb. tr.*- cheamă;

achar les!- cheamă-l!

achor *s.f.*- nucă;

achorengo-de nuci.

achorin *s.m.*- nuc (pom).

acordeono *s.m.*-acordeon; **o dad ghillabalas le acordeo-noscoste**- tata cântă la acordeon.

acvario *s.m* -acvariu. adică adu. adică.

aero *s.m.*- aer.

aghes adu. azi, astăzi; **aghesireat** azi-noapte.

agrafa *s.f.* agrafă. ah inten. ah! aide interi, haide! aide.' AOe

acana! Haide! Au venit acum!

ajutiu *vb. refl.* ajut; *aju.tiu.-les*

îl ajut; *ajutiu-lao* ajut; *qju-*

tiu-le îi ajut. **alama** *s.f.* alamă. **ale/au** *vb. tr.* vino; **ale (au)**

mande vino la mine. **alimentara** *s.J.* alimentară. **alosar** *vb. tr.* alege; atos

alegi. **altari/altaro** *s.m.* altar. **aluna** *s.f.* alună. **alunița** *s.f.* aluniță. **alvaua**

s.f. halva, **alvița** *s.f.* halviță. **ama cori/**, dar, însă; **ci. am al** *s.m.* prieten,

tovarăș. **ambrolin** *s.m.* pom fructifer. **ame pron. pers.** noi; **amen** pe noi;

amengă nouă/ne/ni;

amaro al nostru; **omendar de la noi**;

amența cu noi.

amenda *s.f.* amendă. **amendisar-la** *vb. tr.* amendează-o;

amendisar-les amendează-l

amorteala s.f. amorteală.
 amos s.m. ham pentru cai.
 an/ande/ano prep. în;
ande cadaua ttmpo în timpul acesta.
 anau s.m. nume; *thodeâs lesco anau* i-a pus numele.
prep, pentru. ^{ai*}dar *prep*. printre; pentru. ^de vb. tr. adus;
andine au ^dus; an.' adă!;
andeman-Qă! adu-mi!/mi-a adus;
Qndele-n-gă le-a adus. ^{an}<lre *adu*. înăuntru. ^{an}gar s. m. cărbune. ^{an}gle
 adu. înainte; an-
9la/anglaL înaintea (cuiva);
Qngla o châr înaintea casei;
^Q*figla tu-te* înaintea ta. ^grusti s./ inel; (pi) an-
Brustea inele. ^{an}U vb. tr. adu-o!; an *ta-les*
^a<3u-ll; *te anel-les* să-1
^a<3ucă: *me andem-la* eu am
^{anr}o s. m. ou.
^aP^{a*}ato s. m. aparat; *apărata*
^{rQ}ndimosco aparat de ras." ^aP^r«piisai-lo vb. refl. el s -a
^aPropiat.
^aP^{ro}pime adu. aproape. "•&0 s. m. arab. ^{ara}^hăl vb. păzește; *arach*
Păleștel!; ni *arachlem-nes*
 nu 1-am găsit; *aracha-ma* păzește-mă de
^{arac}hi adu. aseară.
^{arac}hlea vb. tr. a găsit; ^{arct}chlo găsit; *arachadilos* ^{sua} găsit; con *rodel*
arachăn cin^ ^{cau}tă găsește.
arăsăj ^{vb} ^{intr} ajunge.
^{arbitr}o s m ^{ar}bitru.
^{arcic/arc}cj s m
^{arco}
^{aricio}
 .m. arc. s. m. arest. s. m. arici.
arisar vb. tr. *ara*; *te orisares e phuu* să ari pământul; *le tractoreia*. oris e
phuu cu tractorul ari pământul.
 armaia s. n. blestem.
 armata s.J. armată.
 aro s. m. făină; orăsko de făină; *le arăsko* ale făinii.
 articolo s. n. articol.
 artista s. m. artist.
 artizane s. m. artizanat; *artizاناتos-chi* de artizanat.
 asau¹ s. m. moară; *asau var-valeaco* moară de vânt; o asau asaei
porumba (păpu-șoiu) moara macină porumbul.
 asau² vb. tr. *râd/râzi*; *osalos* râdea; asau *tu-tar* rîd de tine; asau *la-tar*

râd de ea: asau *tumendar* râd de voi; asau *lendar* râd de ei.

asfalto s. m. asfalt.

aspiratoro s. m. aspirator.

astar vb. refl. a prinde/aprinde; *astardo* prins/aprins; *astarde* prinși/aprinși; os-tordi prinsă/aprinsă; os-*tardi-le* s-au prins; ostar-*la!* prinde-o!; *astar-les!* prinde-1!; *astar-le!* prinde-il!; *astaren!* Prindeți!; *astarde la fătate* aprinși la față; *astardi-le ăl chăra* s-au aprins casele; *astarde e iag* ei/ele au aprins focul; astar e *iag* aprinde focul; *astaren le grasten* prindeți caii.

astardo adj. aprins.

aș vb. intr. taci; *așen* tăceți!: oșeon atenție!

15

AȘE-AVR

așel vb. intr. a rămâne; os râmai; oseau i *me* rămân și eu; *oșiloios corcoro* rămăsese singur.

așunes/așun vb. *auzi*; *oșun-deon* ai auzit; osundineon ați auzit; *oșunen!* auziți!; *așundean les* 1-ai auzit; *așundean mișto* ai auzit bine.

ateliero s. m. atelier.

athadeasma vb. tr. m-a înșelat, m-a mințit.

athe adu. aici; *athar* de aici.

autobuze s. m. autobuz.

aver pron. *nehot.* altul, alta, alții, altele; aurengd altora/al altora.

aver felo adu. altfel.

avghin s.J. miere (de albine).

avileale-n-gă vb. tr. le-a venit; *avileale-n-gă mișto* le-a venit bine.

avilem vb. am venit; *avilo* a venit (el); *avili* a venit (ea); *avile* au venit (ei, ele); au.' vino!; aues vii; au *oarde!* vino încoa!!

aviono s.m. avion.

avri adu. afară; *avreal* pe afară.

B

bacii s.f. oaie; *le bacrența* cu oile.

bacrișo s.m. miel.

bagajo s.m. bagaj.

baht s.m. noroc; (pL) *bahta* noroace; *baht te del-tu o del kako, nane!* noroc să-ți dea Dumnezeu, nene!; *baht i sastimos* noroc și sănătate; chi baht norocul tău: baht *te delo del!* noroc să dea Dumnezeu!

bahtalo adj. norocos; *bahtali* norocoasă; (pi.) *bahtale* norocoși.

bai s.f. mânecă; e *bai le ga-deschi* mâneca cămășii.

baiera s.f. baieră; e *baiera le goneschi* baiera sacului.

bal s.m. păr, fir de păr; o bal *jaclesco* păr de câine; o bal *manușesco* păr de om.

bălai s.f. copaie; (pL) *bălaia* copai.

balami s.f. cucoană.

balamo s.m. cucon, domn.

băii s.f. scroafă; *baleachi* de scroafă.

balo s.m. porc; *balesco* de porc.

balono s.m. balon.

balta s./ baltă/bălți. **baltono** s.m. palton. **banca** s.J. bancă. **bancnota**

s.f. bancnotă. **banco** s.m. banc. bango *adj.* strâmb; *banghi*

strâmbă; (pi.) *banghe*

strâmbi. bar s.f. gard, curte; (pi.) ba-

rea garduri, curți. **bara** s.f. bară. **barca** s.f. barcă/bărci. **baricano** *adj.*

încrezut; bari-

cani încrezută. **bariera** s.f. barieră. **barilo** vb. *refl* a crescut; barili (ea) a

crescut. **baro** *adj.* mare; *lego baro* mai

marele lor. **barr** s.m. piatră (pietre); pha-

raiel-pe ăl barra șălestar

crapă pietrele de frig. **barroro** s.m. pietricică. **basalderi** s.m. lăutar.

basculanta s.f. basculantă;

bosculisardea o chisai a

basculat nisipul. **bastono** s.m. baston. **bașaldo** s.m. acordeon. **bașel**

vb. *tr.* a lătra; dl juca!

bașen câinii latră.

17

BAȘ-BUF

bașno s.m.. cocoș; *bosnesco* de cocoș; *bosnoro* cocoșel.

batista s.f. batistă.

baligari s.m. bălegar.

băltato *adj.* bălțat.

barboso *adj.* bărbos.

barșa s.f. ani; dl bdrsa *le târ-nimaschi* anii tinereții; bdr-șengo de ani;

cozom bdrsa sdtu? câți ani ai?

băw s.m. nuntă.

be *interj.* mă!, măi!

beco s.m. bec (de iluminat).

bejo *adj.* bej.

beng s.m. drac; *jea bengăste!* du-te dracului!

benzina s.f. benzină.

berbeco s.m. berbec.

beruj s.m. albină.

besela vb. *tr.* a sta; *beșăl* stă.

bezăh s.m. păcat; țpl.) bezd-ha păcate.

bi *prep.* fără; bi sdresco fără cap; *bigoghiaco* fără minte.

bibi s.f. mătușă.

biblioteca s.f. bibliotecă.

bichin vb. *tr.* a vinde; *bichin-dea* a vândut; *bichinde* au vândut (vânduți);

bichin-*dem* am vândut.

bicicleta s.f. bicicletă; bict-*cletaia* cu bicicleta.

bidono s. n. bidon.

bijeanglo adj. nerușinat, neștiutor.

bila s.f. bilă.

birouo s. n. birou.

birul s.f. albină.

bis alde m vb. tr. am trimis; **bisaldeonai** trimis; btsaldo

trimis; **bisalde** trimiși; **bisaldi** trimisă.

bistrau vb. intr. uit; bistrdo uitat; bistrde au uitat; **bistdrdi** uitată.

bis num. cârd. douăzeci.

blato s.m. blat de tort.

bloco s.m. bloc.

bobo s. n. bob.

boboco s.m. boboc.

bobotează s.f. bobotează.

boch s.f. foame.

bochalo adj. flămând; muie *bochatar* morți de foame.

bocoli s.f. turtă; (pi.) *bocolea* turte.

bolau vb. tr. a boteza; boli-mos eu botez; boldeales 1-a botezat.

boldimos s. R. botez.

bomboana s.f. bomboană; (pi.) *bomboane* bomboane.

bordeio s.m. bordei.

boii s.n. noră; (pi.) *borea* nurori.

boxiero s.m. boxer.

brado s.n. brad.

braga s. n. braga.

brava interj, bravo!

brășând s.m. ploaie; (pi.) brd-sdnda ploi; *del* o broșând dă ploaia; brdsdndes-co de ploaie.

bronz s. R. bronz.

bucătar o s.m. bucătar.

bucătăria s.f. bucătărie.

buco s.m. ficat; bucdschi de ficat; hau *che bucă!* mânca-ți-aș ficații!

bufeto s. n. bufet.

BUH-BUZ

18

buhai s.m. bivol, buhai; bu-*haesco* de bivol, de buhai.

bul s.f. fund; (pL) bulea funduri.

bule ub. tr. a avea contact sexual.

bure t o s. m. burete.

burico s.n. buric.

burnic s.J. pumn; de burnic *loie* un pumn de bani.

busios ub. tr te numești; sar *bușios*? cum te numești?

me busioau eu mă numesc; oi *busiol* ea se numește; on *bușion* ei se numesc.

but *adj.* mult; but *loie* mulți bani.

but janglo *adj.* deștept; mult știut.

buvlile ub. tr. s-au lățit/lărgit-

buvlo *adj.* lat; *buvli* lată; (pi.) *buvle* lați.

buzni s.f. capră.

C

cachia s.J. foarfece.

cai adu. unde; catar de unde.

calo *adj.* negru; coli neagră; (pi.) *cale* negri.

camau ub. vreau; *me camau* eu vreau; oi *camei* ea vrea; on comen ei vor.

can s.m. ureche.

cana adu. când.

căngii s.f. pieptene.

carfin s. m. cui; (pi.) *cărfea* cuie.

cast s. m. lemn; (pL) costa lemne.

cașuco *adj.* surd.

cărau ub. re/L fac; *car!* fă!; *cărei* face; caras facem.

cărco *adj.* amar.

cazom adu. cât.

cazon adu. cât.

câcai s.f. căldare.

ceacimos s.n, adevăr/adevăruri; ceoces într-adevăr.

ceailardo ub. re/L săturat; *ceailtie* s-au săturat; *ceai-lilo* s-a săturat.

ceailo *adj.* sătul.

ceainice s. m. ceainic.

ceaio s.n. ceai; ceaioschi de

ceai; e *cana ceaioschi* cană

de ceai. **ceamb** s.m. șorici; *ceamb*

balesco șorici de porc. **ceang** s.J. genunchi; (pi.)

ceanga genunchi. **cear** s.f. iarbă; (pi.) *cearea*

ierburi. **cear** ub. tr. linge; ciards lingi;

cearm-ai pe fața linge-mă

pe față: dl *gurumnea cea-*

răn lon vacile ling sare. **ceara** s.f. ceară. cearo s.m. castron. **ceaso** s.m.

ceas, oră. **ceașca** s.f. ceașcă. centimetro s.m. centimetru. **cerbo** s.m.

cerb. **cerco** s.m. cerc. **cerneala** s.f. cerneală. **cero** s. n. cer, bolta

cerească. **cerșetoro** s. n. cerșetor. cham s./n. soare. **chanci** pron. neg.

nimic. **chandel** ub. *refl.* miroase,

pute.

changări s.f. biserică. **chăj** s.f. fată. **châr** s. m. casă; *chăresco* de casă.

CHÂ-CIU

20

chărimos s.m. faptă: (*pL*) *chărimata* fapte.

chăw s. băiat: chdirorro băiețel.

chăworri s. fetiță.

che interj, fă!

chermalo *adj.* viermănos. putred.

chermea s. n. viermi.

chib s.f. limbă: (*pi*.) chiba limbi.

chide ub. tr. adună, strânge.

chii ub. tr. fă.

chil s.m. unt.

chila ub. tr. a pune: chiia *pes* a se pune: tho. thoipe se pune.

chindo ub. tr. tăiat.

chingheardo *adj.* ud. udat.

chino *adj.* obosit.

chir s.J. furnică: (*pi*) *chirea* furnici.

chirado *adj.* fiert.

chireol ub. tr a fierbe.

chirvo s.m. naș: chirut nașă.

chisai s.m. nisip.

chonic pron. *neg.* nimeni.

chostu ub. tr. șterge-te!; chos-mo.' șterge-mă!

chudias ub. tr. a arunca.

chungar *adj.* scuiat.

chungardea ub. tr a scuiat.

chungardimos s.n. scuiătură.

churi s.J. cuțit.

c h oro s.m. mânz (la cai).

chuwdo *adj.* băgat.

ciamb s.m. sorici.

ciambel ub. tr roade, mestecă.

cic s.m. noroi.

cicat s.m. frunte.

cicăn s.m. untură.

cimitire s.m. cimitir.

cioban o s.m. cioban.

ciobo s.m. ciob.

ciocano s.m. ciocan.

cioco s.m. cioc.

ciocolata s.J. ciocolată.

ciohahni s.J. strigoaică, arătare, urâtenie.

cior s.m. hoț: cioreschi de hoț: *treaba cioreschi* treabă de hoț; ciorni
hoată: **cior-neaco** hoăței.

ciorchine s.J. ciorchine.

cioreal adu. pe furiș: **jea cioreal** mergi pe furiș.

ciorel ub. tr. a fura: **ciordano** de furat: **so sdtu ciordono?** ce ai de furat?

cioro adj. sărac; (pi.) **ciord** săraci.

cipota adj. puțin.

circo s.m. circ.

circulația s.J. circulație.

cireșea s.J. cireșe.

ciricli s.J. vrabie; **ciriclo** vră-bionț.

cislo adj. slab.

cisma s.J. cizmă.

cișmeaua s.J. cișmea.

citisar ub. *reJL* citește; **me citiu**. eu citesc; **ou citii** el citește; **oi**

citii ea citește; **on citin** ei citesc.

cinci s.J. țâță, sân: (pL) **ciu-cea** țâțe, sâni.

ciuda s.J. ciudă.

ciugnltu ub. tr. ciugulește.

ciumide ub. tr. sărută, pupă; **ciumidem** am sărutat.

21

CIU-CUR

ciutura s.J. ciutură.

coro s.m. orb.

coceac s.m. nasture; (pi.) co- covlilo ub. s-a înmuiat.

ceaca nasturi. covlo adj. moale; (pi.) couie

colin s.m. piept. moi.

cor s.J. gât. curco s.m. săptămână; curcă

corcoro adj. singur. duminică.

D

da adu. da; de asemenea. **dab** s. n. lovitură; dino dob lovit; *de dab* lovește; *deles dab!* lovește-1! **daca** conj. dacă. **dad** s.m. tată; dodoro tătic; *dadengo* de tați; dodesco de tată, tatălui. **daj** s.J. mamă; deoco de mamă.

damigeana s.J. damigeana, **dând** s.m. dinte. dandardea ub. tr. a. mușcat. **dap** adj. lovit. **dar** s.J. frică. **darano** s.m. fricos. **daștiu** ub. tr. pot; dostis poți. **datina** s./, datină. **davas** s. n. judecată. de prep. de. **decât** adu. decât. **deci** conj. deci. Del s.m. Dumnezeu. **dela** ub. refl. dă/dă-i. **dema** ub. tr. dă-mi! **derbedeo** s.m. derbedeu. **descâr** ub. tr. deschide; *des-*

cdren deschideți. **deseniu** ub. tr. desenez.

deseno s.m. desen; desenos-

co de desen. **destul** adj. destul. des num. cord. zece. **devenisarla** ub. tr. a deveni;

deuentme devenit. **Devia** interj. Doamne!; osi deulesa.' rămâi cu Dumnezeu! (la revedere!); *devles-chi* de Dumnezeu. di prep. de la. dic inter/, uite!, iată! **dich-le sune** ub. re/L au visat.

dichimos s.n. vedere. **dichlea** ub. re/L a vedea, a privi.

dichlo s.m. prosop, ștergar, diferisar ub. tr. diferențiază, **dilimos** s.n. nebunie; (pL) **deinimos/dilimota** nebunii. **dilo** s.m. nebun; dili nebună.

dindos adj. lovit, directoro s. director, doamna s./, doamnă. **doctoro** s.m. doctor; doctorița doctoriță. **doloc** adu. deloc. **domno** s.m. domn.

dopo s.m. dop.

23

DOR-DUȘ

dori s.J. sfoară.

drab s.m. tutun; iarbă de descântat, doctorie, leac.

drabarla ub. descânt-o! (fă-i farmece!).

drabarni s./, ghicitoare, dof-toroaie.

drach s.J. strugure; (pL) **dra-cha** struguri; *drochengo* de struguri.

drepto adj. drept, direct.

drom s.m. drum; *dromengo* de drumuri (pentru drumuri); **dine drom** au dat drumul; **dromoro** drumeag, drumuleț.

duchala ub. tr. a durea; **du-chol-ma** o șăro! mă doare capul!

duchum s. pumn.

dudo s.m. dud; dudosco de dud.

duhos s.m. duh.

dulapo s.m. dulap.

duma s.J. vorbă; *de duma!* vorbește! (spune!).

duino s.m. umăr; (pL) dume umeri.

dur adu. departe; mai dur fes-tar mai departe față de el.

dureardo adj. îndepărtat; dureordi îndepărtată; (pL) *dwearde* îndepărtați.

dușmano s.m. dușman; dușmanca dușmancă.

dușmăniu ub. re/L dușmănesc.

E

e¹ ort. hoț. e *ciricli* vrabia.

e² vb. *in.tr.* este.

eang s.f. unghie; (pL) *eanga*

unghii. **epaș** s.m. jumătate.

er pron. *nehot* flecare. **ertime** adj. iertat; *ertime* iertată/iertați. ertisarla vb. iart-o!

F

fabrica s.f. fabrică.

fajda s.J. dobândă.

fal vb. *intr.* pare; *mân fol mă* mie îmi pare; *tucăfaltuco* ție îți pare; *omengo fala-mengo* nouă ne pare.

fapta s.f. faptă.

farfuria s.f. farfurie.

faro s. m. far.

fărașo s.m. făraș.

făsui s.m. fasole; *făsuieschi* de fasole.

felia s.f. felie.

ferari s.m. fierar.

fericime adj. fericit.

ferisar vb. ferește: *ferisar-la!* ferește-o!

filmo s.m. film.

financiaro adj. financiar.

firo s. m. fir.

flanca s.f. flanelă.

fluero s.m. fluier. **foaia** s.f. bancnotă, fohlea s.f. foaie, forma s.f. formă.

formime s. n. format. foro s. m. oraș, târg. fotografia s.f. fotografie.

fotografe s.m. fotograf. **fotolio** s.m. fotoliu. **franco** s.m. franc; *francongo*

de franci/bani. **frâna** s.f. frână. **frigidere** s. m. frigider. **frișca** s.f. frișca.

frizeri s. m. frizer. **fructa** s.f. fruct. **fulgo** s. m. fulg. **funda** s.f. fundă.

furculița s.f. furculiță. **fusta** s.f. fustă.

G

gad s. m. cămașă; (pL) *gada*. cămăși; *gadesco* de cămașă; *gadengo* de cămăși.

gadoro s. m. cămășuță.
gajeo s. m. sătean.
gaji s.f. femeie (săteancă ce nu aparține etniei romilor).
 garael *vb. refl.* a ascunde; *garaen!* ascundeți!; *garau!* ascunde!
 garda s.f. gardă.
garoafa s.f. garoafă.
gata *adj.* gata.
 gau s.m. sat; *gaesco* de sat/al satului.
găinațo s. m. găinaț.
 galo *vb. refl.* s-a dus, a mers (el); *gali* s-a dus, a mers (ea); *gale* s-au dus, au mers.
 gâx s.f. râie.
 gâr *vb. tr.* du!; *gâr-le* du-le!
 garai o *adj.* râios.
gazo s. m. gaz, petrol lampant.
 gândaco s. m. gândac.
 gârla s.f. gârlă.
 gâscano s. m. gâscan.
 geamo s. m. geam.
geamutro s. m. ginere.
geanta s.f. geantă.
gemo s. m. gem.
gheața s.f. gheață.
 ghi s. n. inimă, suflet.
 ghicisardeas *vb. tr.* a ghicit; *ghicisar* ghicește; *ghicisardeas mișto* a ghicit bine.
ghicitoarea s.f. ghicitoare.
ghicitoro s.m. ghicitor.
ghidono s.m. ghidon.
ghilaba *vb. tr.* cântă.
ghili s.f. cântare.
ghin *vb. tr.* numără.
ghiozdane s. m. ghiozdan.
ghiu s.m. grâu.
ghiuvea s.f. chiuveță.
gimnastica s.f. gimnastică.
girafa s.f. girafă.
giurgiuvea s.f. giurgiuvea.
globo s. m. glob.
glota s.f. gloată.
godino s. m. godin.
goghialo *adj.* judecat, om cu minte, calculat.

goi s.f. cărnat; (pL) *goia* câr-nați.
gojni s.f. balegă.
gono s.m. sac; (pL) *gone* saci.
grajdo s.m. grajd.
grast s.m. cai; *grasta* cai.
grastoro s. m. mânz.

27

grazni s.f. iapă.
grebla s.f. greblă.
gri adj. gri, cenușiu.
groapa s.f. groapă.
guleardi adj. îndulcită,
gulero s. m. guler.
gulimata s. n. dulciuri.
GRA-GUT
gulo adj. dulce; (p!.) ***gale***
dulci.
guma s.f. gumă.
gurhi s.f. bivoliță.
gurumni s.f. vacă.
guruu s.m. bou.
guștero s. m. gușter.
gutuia s.f. gutuie.

H

habe s. m. bucate.
hachios vb. tr. te pricepi.
hai interj, hail; *haide!* haide!
haing s.J. puț, fântână.
hale(n)-pe vb. refl se ceartă (ei).
hamime adj. amestecat.
hamo s.m. ham pentru cai.
hamos s.m. mâncare/mâncăruri; homosco de mâncare.
hamosar vb. tr. spoiește. amestecă.
hanamic s. m. cuscru.

hanți *adj.* puțin.

har s.J! vale.

haravli s.J. curea.

harcuma s.J. aramă.

harcumar s. m. arămar.

harnico *adj.* harnic.

harnoro *adj.* scurtat, micșorat, mic, mărunț.

hasardo *adj.* pierdut.

haștil *vb. refl* cască.

h ă i a r d o *adj.* găurit;

hăiarde găuriți; **hăiardi** găurită.

hâias *vb. refl.* a mânca; **haii-ne** au mâncat; **halinea-n** ați mâncat;

halo mâncat; **hale** mâncați.

hait s.J. mămăligă.

hait s.J. mămăligă,

hârbuzo s.m. pepene; (*pi*)

hărbuză pepeni.

hau s.J. gaură, groapă; (*pi*)

hăua gropi. hei interj, hei! hlelpe *vb. refl* a defeca. hohavau *vb. refl* mint,

înșel. hohavno *adj.* mincinos; ho-

nauni mincinoasă; (*pi*) ho-

havne mincinoși. holeardo *adj.* supărat; ho-

leordi supărată; (*pi*) ho-

learde supărați. holi s.J. mânie, supărare. hora s.J. horă. horahai s.m.

turc. hudeaxdo *adj.* sărit, tâmpit. hulade *vb. refl* pieptănați;

hulade-ma! piaptănă-mă!;

hulade-ta! piaptănă-te! hulado *adj.* pieptănat. hurdo *adj.* mărunț;

hurdi

mărunță; (*pi*) hurde mărunți.

hureal *vb. tr.* zboară. hutel *vb. refl.* sare (peste un

obstacol); *huclea* a sărit;

huti sări; huciineau sărit.

I

i con/, și.

iach s.J. ochi; (*pi*) tocho; bt

iachăngo orb. iag s.J. foc; *iagaco* de foc. iagalo s.m. focos, pistol. ibrico

s.m. ibric. iepaș s.m. jumătate; (*pi*) ie-

pasa jumătăți. ilico s.m. ilic. ilo s.m. burtă, importante *adj.* important.

incalades *vb. refl* scoți; inca-

iade anda scoate din. incalado *adj.* scos. incli *vb. tr.* ieși, urcă. inervate *adj.* enervat. instrucția s.*J.* instrucție.
 instrumente s.m. instrument.
 interesante *adj.* interesant.
 invitisar *vb. tr.* invită; inuitis-ordem am invitat; inuitip-tu ando *chăr* te invit în casă; inoitime invitat.
 ireat s.*J.* noapte.
 își pron. nehot. ceva.
 ița *interj.* uite!
 ito *adj.* iute, ardeiat; (*pi*) *ita-le* iuți.
 iu s.m. zăpadă; iueschi de zăpadă.
 ivend s.m. iarnă.
 ivoro s.m. ivar (de la ușă).
 izdral *vb. intr.* tremură.
 izvoro s.m. izvor.

Î

împâchisailo *vb. tr.* s-a împăcat.
 împrumut iu s. m. împrumut, î ne ar *vb. tr.* ține.
 încovoime *adj.* încovoiat, însurimos s. m. însurătoare. întrego *adj.*
 întreg, întreagă-

J

jea *vb. tr.* mergi! (du-te!).
 jeamos s.m. mers.
 jeanes *vb. intr.* a ști; *jeanglo* știut.
 jeantar *vb. refl.* mergeți. jugo s.m. jug.
 juindo *adj.* viu. jungalo *adj.* urât. juu s.f. păduche; *jua* păduchi. juvll s.f. femeie.

K

kabineto s.m. cabinet. **kada** *adj. dem.* acest, acesta. **kasco** pron. *interog.* și rel.
 cui?; koschi? al cui?. **kâkai** s.f. căldare, kerco *adj.* amar. **keza** s.f. mătase. **khak** s. n, subțioară.
 kham s. m. soare. khamni *adj.* gravidă. **khangări** s.f. biserică. **kirael** ub. re/L fierbe. kokalo s.m. os; *kokali* oase. **kotor** s. m. bucată; *kotora* bucăți. **koua** *adj. dem.* acela, ăla;
 /cota aceia, aia.

L

la pron. pers. ea; *le* pe ea; lasă cu ea.
lacăto s. m. lacăt.
laco s.m. alee.

lacrima *s.f.* lacrimă.
lada *s.f.* ladă, lăzi.
lajeal *ub. refl.* se rușinează.
lajeano *adj.* rușinos; *lqjani* rușinoasă; (pi.) *lqjane* rușinoși, rușinoase.
lajeau *s.m.* rușine.
lalea *s.f.* lălea.
lama *s.f.* lamă.
 lamb a *s.f.* lampă.
lanterna *s.f.* lanternă.
 lanțo *s.m.* lanț.
lașeo *adj.* bun, bine.
 lăntișoro *s.m.* lăntișor.
lăutari *s.m.* lăutar.
 leagăne *s.m.* leagăn.
legea *s.f.* lege.
leguma *s.f.* legumă.
lela *ub. tr.* ia-o; leniau (ei, ele).
lento *adj.* lent.
 leo *s.m.* leu (lei).
lich *s.f.* lindină.
 lii *s.m.* carte; lila cărți.
liliaco *s.m.* liliac.
lima *s.m.* muci.
lindri *s.f.* somn.
 lindrilo *adj.* somnoroș; *lin-dreali* somnoroasă; (pi.) *lin-dreale* somnoroși. **lipime** *adj.* lipit. **loco** *adj.* ușor, lesne. **locomotiva** *s.f.* locomotivă. loe *s.m.* bani. **loleardi** *adj.* înroșită. **loliare** *ub. tr. a* înroși; lolior-dea a înroșit; loîeordeos s-a înroșit; lolearde-ma m-am înroșit. **lolo** *adj.* roșu; lofi roșie; (pi.) lole roșii. lon *s.m.* sare; lonesco de sare.
londo *adj.* sărat. **lopata** *s.f.* lopată. lo val o *adj.* bănos. **love** *s.m.* bani.
lucisardeas *ub. refl.* a luci. luine *s.m.* luni. **lulughi** *s.f.* floare; *lulughen-go* florilor/de floare; *Mughea* flori. **lumina** *s.f.* lumină; luminoco de lumină; o beco *luminaco* becul de lumină, luminisardeas *ub. refl.* a lumina, luminat. **lungo** *adj.* lung.

M

macaraua s.f. macara.
 mach s.f. muscă; macha muște.
machimos s. m. beție.
 rnachlo *adj.* uns.
 maco s.m. mac; mocosco de mac.
magazia s.f. magazie.
magazine s.m. magazin.
mahmudea s.f. mahmudea (monedă turcească din aur).
 mahrime *adj.* spurcat.
 mai adu. mai; mai șucar mal frumos.
maimuța s.f. maimuță.
 malaca s.f. malacă.
 malaco s. m. bivol.
maladem vb. *refl* am întâlnit.
 mal o s. m. mal.
 mang ub. *tr.* cere; mangleam am cerut; *mangăs* ceri; ca-bor (*cazom*)
mangăs? cât ceri?
manghimos s.m. rugămintă.
manglitor s. m. cerșetor/cerșetoare; hoț de buzunare.
 manro s.m. pâine; manrdsco de pâine.
 s. m. om; (*pi*) *mânușa* oameni; *manuşengo* de Oameni; manuseschi
 de om. **mardo** *adj.* bătut; mardi bă-
 tută; (*pi*) morde bătută. **niarfa** s.f. marfă. **marimos** s. m. bătaie, război;
 >narimata bătăi, războaie. niartoro s. m. martor.
 s.f. marți.
 s. m. carne; mas coca-tanfa carne cu oase.
 s. m. mijloc, centru,
 s.f. mașină, autotu-
 rism. **m^aașio** s. m. pește; *mașesco*
 *de pește; mase *bare* pești
 »mari. **nuato** *adj.* beat; mați beată;
imache beți. **nuăgari** s. m. măgar. **niiărgăritari** s. m. mărgăritar.
m.azărea s.f. mazăre; *rn.az.a-*
 • *reaco* de mazăre. nv âtar s. m. urină, pișat. m.-âtrăl-pe ub. *re/l.* se
 urinea-
 îză.
^mie pron. *pers.* eu. **niuedalia** s.f. medalie.

35

MEJ-MUR

mejea s.rn. mieji (de sămânță).
 melaimos s.m. murdărie.
melalo *adj.* murdar; *melali* murdară; (*pi*) *melale* murdari.

melco s.m. melc.
 melia s._/. mălai (din porumb).
memoria s._f. memorie.
 mercuria s.f. miercuri.
 mereo *adu.* mereu, tot timpul.
merimos s.m. moarte; (*pi*) merimafca morți-
 meseli s.f. rnasă.
 meștero s.m. meșter.
 metro s. m. metru; *metroia* cu metru.
mia s.f. mie.
miezo s.m. miez.
 mij s./vu.lvă; (*pi*) mi/a vulve.
mijlocia *adj.* mijlociu.
 mii ai s.rru vară.
 militare s.m. militar.
 milițiano s.m. milițian.
mina s.f. mină; mina lones-chi mină de sare.
 mineralo s.m. minereu; mi-*neralea* minerale; pai mineralo apă minerală.
mineri s. m. miner.
ministro s.m. ministru; cdr-*deales ministro* 1-a numit (făcut) ministru.
minuso *adu.* minus.
mireasa s.j^ mireasă.
miril-pe *vt> tr.* se miră; mi-rim-pe ei se miră.
mirime *ct_dj.* mirat, mirată.
mistrețo s.m. mistreț.
 mistria s.f. mistrie.
 mișto *adu.* bine.
moașa s.f. moașă.
mobila s.f. mobilă.
 mol s.f. vin; molea vinuri; moleaco de vin.
molia s.f. molie.
 mom s.m. ceară.
momeli s.f. lumânare; mo-*melea* lumânări.
moneda s.f. monedă.
 morchi s.f. piele; pai morchi de pe piele.
morcovo s.m. morcov.
mordo *adj.* frecat; mordi frecată; (*pi.*) *morde* frecați.
 mormânto s.m. mormânt.
motho *ub. refl* spune.
motoro s.m. motor.
 muc *ub. tr.* lasă; mucîea a lăsat; mucle.' lăsați!
 mudar *ub. tr.* omoară; mu-*dar-la!* omoar-o!; *mudar-le!* omoară-1!;
mudarde omorâți; mudordi-le s-au omorât.

mui s.m. gură; muiesco de gură.
 muialo adj. guraliv.
 muioro s.m. guriță.
 mulo¹ s.m. mort; muîi moartă; (pi.) mulemorte/nioarte.
 mulo² ub. tr. a murit; muli a murit (ea); *muie* au murit.
muncitorea s.m. muncitori.
 m unt o s.m. munte.
 muradilo ub. *refl.* s-a tuns.
murado adj. tuns; *murades-*
co de tuns.
 mur ș s.m. bărbat; *murșesco* de bărbat.

MUR-MUȘ

"36

murșicano *adj.* bărbătesc, mursimos s.m. bărbăție, mursini s./, femeie.
musafiro s.m. musafir.
muschiloso *adj.* musculos. **mustața** s.f. mustață. **mușamaua** s.f.
 mușama, mușetelo s.m. mușetel.

N

na adu. nu.
nach s.m. nas; *nachanasuri*; *nachăsko* de nas.
nachlo *vb. tr.* a trecut; *nachli* a trecut (ea); *nachle* au trecut.
 nai s.m. deget; (pL) noua degete.
naiba s.f. naiba.
naio s.m. nai (instrument muzical).
 naion *vb. tr.* se scaldă; *noile* s-au scăldat.
nane s.m. nene, tată.
 nango adj. gol; *nanghi* goală; (pi) *nanghe* goi.
 nasfalimos s.m. boală.
 nasfalo adj', bolnav; nas/oii bolnavă; (pi) *nasfale* bolnavi.
nasul *adj.* rău. nasulimata s.m. răutăți. **nașlea** *vb. tr.* a fugi, a alerga; nas
 fugi; *nașidos* fugind.
nașo s.m. naș; nașa nașă;
nașengo ale nașilor. **necazo** s.m. necaz. **nechezil** *vb. refl* nechează.
negustoro s.m. negustor. **neo** *adj.* nou. **nepoto** s.m. nepot: *nepoata*
 nepoată; *nepoțea* nepoți. nevo *adj.* nou. ni adu. nici.
nici ac data adu. niciodată. nicichachinde adu. nicăieri,
 niciunde.
nicovala s.f. nicovală. **niekh** *pron. neg.* nimeni; *niechăs* pe nimeni; *nie-*
chăsco al nimănui; *nie-chăste* la nimeni; *niechasa* cu nimeni.

niște ort. ne hoț. niște. **nito** s.m. nit. nitui-me *adj.* nituit. numime *adj.* numit. n un o s.m. nun, naș de cununie; nuna nună.

O

obor o s. m. târg, obor. **oca** s.f. oca, litru. **ochelarea** s. m. ochelari. **ocolisar** vb. tr. ocolește. **ocupisa** vb. tr. ocupă; ocupis-
orde au ocupat. **odaia** s J. odaie. **ofițero** s. m. ofițer. oi pron. *pers.* ea. olaro s.m. olar. on pron. *pers.* ei. **opral** adu. deasupra, de sus, pe sus. **opre** adu. sus. oprisar vb. refl. oprește.

or con/, ori.

organizime adj. organizați. ori cory. însă, ori. oricana adu. oricând. **oricathe** adu. oriunde, oriîn-
cotro.

oricon pron. nehot oricine. **orisar** adu. oricum. orisauo pron. nehot. oricare, fiecare.

orta adj. drept. **orzo** s.m. **orz.** **othe** adu. acolo. ou pron. *pers.* el. **ovalo** *adj.* oval.

P

pa prep. pe, peste, pachearla vb. refl. infă-
șoar-o!, acoper-o! pacheto s.m. pachet, pachiaimos s.m. încredere. **pachiau** vb. intr. cred; pa-cheaa ando del! cred în Dumnezeu! **paco** *adj.* copt. pai s. m. apă; paia ape; paia-
fesco de apă. paialo *adj.* apos, ud. paiardeas ub. tr. a uda. **palal** prep. după, în urmă;

paia tu-te după tine. **palato** s.m. palat. **pale** adu. iar, iarăși. **paleta** s.f. paletă. paloșo s.m. paloș. **pana** s J. pană. **panglica** s.f. panglică. pantalonea s.m. pantaloni; *pantalongo* de pantaloni. pantof ea s.m. pantofi. **papagalo** s.m. papagal. **papin** s./, gâscă; *papina* gâște.

papiota s.J. papiotă. papo s.m. bunic.

paramici s.J. poveste, povești; *paramicengo* de povești.

parastune s. n. vineri.

parbrize s.m. parbriz.

parcă adu. parcă.

parco s.m. parc.

parnilo *adj.* înălbit; *parnili* înălbită: (*pi*) *parnile* înăl-biți, înălbite.

parnimata s.m. înălbire.

parnimos s.m. albeață.

parno *adj.* alb.

parpale adu. înapoi, îndărăt.

partea s.f. parte; (*pi.*) partea părți-

pasă adu. aproape. **pasărea** s.f. pasăre, păsări. **pasta** s.f. pastă. **pastila** s.f. pastilă, pastrama s.f. pastrama. **pasai** prep. lângă; *pasai o*

chăr lângă casă. **pașleol** *vb. tr.* zace. **pătau** s.m. obială. **pătlagina** s.f. pătlăgea. **pato** s.m. pat. **Patraghi** s.f. Paște. **pălăria** s.f. pălărie. **păpușa** s.f. păpușă.

PĂT-PHU

40

pătura s.f. pătură; pătura *poșomachi* pătură de lână.

pătura s. J. pături.

pănrango *adj.* desculț.

pânro s.m. picior; (pL) pânrd picioare.

pat ar *vb. tr.* deschide; *pătăr o udar* deschide ușa; *pătăren* deschideți; *pătărdo* deschis; *pătărdem* am deschis.

pe *prep.* pe.

peco *adj.* copt; *pechi* coaptă; (pL) *pecie* copti/coapte.

pedala s.f. pedală.

peinda num. *cârd.* cincizeci.

pelicano s.m. pelican.

penița s.f. peniță.

pereto s.m. perete; *peretosco* de perete.

peria s.f. perie.

periisala *vb. tr.* peri-o!

perimos s.m. cădere; *pelo zurales* a căzut tare.

periuța s.f. periuță.

perla *vb. tr.* a cădea; *perlo* a căzut (el); *perii* a căzut (ea); *perle* au căzut.

perna s.f. pernă.

pes *prep.* pentru; *dichlea pes șucar* se vede bine.

petico s.m. petic.

phabai s.m. măr; phaba mere.

phac s.f. aripă.

phag ub. *refl.* rupe; *phagla* rupe-o!

phag ăl ub. tr. rupe; *phagăn!* rupeți!

phandaimos s.m. închisoare, pușcărie.

phandela ub. tr. leag-o!, în-chide-o!

phando *adj.* legat, închis.

phanglo *adj.* legat; *phangle* legați; *phangli* legată.

pharado *adj.* spart, dărâmat; phorodi spartă, dărâmată; *pharade* spărți/sparte.

pharo *adj.* greu; phoresa cu greutate; *pharimata* greutăți.

phăr s.m. burtă.

phe ub. tr. spune; *phen* spuneți; so *phendean tu* ce ai spus tu.

phei s.f. soră; (pL) *pheia* surori.

pher ub. tr. umple.

pherdo *adj.* plin; *pherdi* plină.

phiraen ub. re/î. plimbă.
 phiraimos s.m. umblătură, plimbare; phiratmata la plimbare.
 phireas s.m. glumă.
 phireas ub. tr. a glumi.
 phirel ub. tr. umblă (el, ea); *phiren* umblă (ei, ele); phir-dea a umblat;
phirde au umblat.
 phivli¹ *adj.* gravidă, însărcinată.
 phivli² od/. văduvă; *phivlo* văduv.
 phral s.m. frate; *phrala* frați.
 phuchearas ub. tr. a umfla; *phucheardean* ai umflat; *phuchearas o balono* umfli balonul.
 phuchearo *adj.* umflat; *phucheardi* umflată.

41

PHU-PRI

phuhni s.f. rană, bubă; (pL)
phuknea bube. phuknealo *adj.* bubos;
phukneli buboasă. phurde *vb. refl.* suflă; phur-den suflați.
 phuro *adj.* bătrân; phuri bătrână.
 phuu s.f. pământ. pi *prep.* pe. pi *vb. tr.* bea, suga. pianist o s.m. pianist.
 piano s.m. pian. piața s.f. piață, pilafo s.m. pilaf. pimos s.m. băutură;
pimata
 băuturi. pipa s.f. pipă. piperi s.m. piper; *piperosco*
 de piper. pireorî s.f. olicică; *pireorea*
 olicele.
 piri s.f. oală; *pirea* oale. pisica s.f. pisică. pisom s.m. purice; *pisoma*
 purici.
 plai s.m. deal. plaja s.f. plajă, plantisar ub. *refl.* plantează. plapuma s.f.
 plapumă. plasa s.f. plasă, plico s.m. plic. plosk *interj.* pleosc! plugo s.m.
 plug. po *prep.* pe. pochin ub. tr. plătește; po-
chindem am plătit. podo s.m. pod. pofta s.f. poftă, poghi s.f. poală.
 poghimata s. n. încălțăminte.
 polița s.f. poliță,
 polo s.m. pol.
 pompa s.f. pompă.
 por s.f. maț.
 pori s.f. coadă; (pL) poreă cozi.
 poruncisar ub. *tr.* poruncește.
 postavo s.m. postav; posta-uosco de postav.
 poșeta s.f. poșetă.

poşom s.f. lână; posomoco de lână.
 poşta s.f. poştă; postoco de poştă.
 postări s.m. poştaş.
 poştin s.m. cojoc.
 potcoava s.f. potcoavă.
 poza s.f. poză., fotografie.
 pozări s. n. pozar, fotograf.
 pozisar-la ub. tr. fotogra-fiaz-o!; *pozisor-les!* fotogra-fiază-1!; *pozisor-le!* fotogra-fiază-i!
 prahome *adj.* îngropat.
 prahosarimos s.m. înmormântare.
 prandime *adj.* căsătoriţi, însuraţi.
 prandime *adj.* însurat.
 prasta ub. re/L fugi!, aleargă după...!
 preţo s.m. preţ.
 primari s.m. primar.
 prhal s.m. frate.
 primăria s.f. primărie.
 primisar ub. tr a primi; pri-min primiţi.

PRI-PUŞ

prinjeando *adj.* cunoscut; *priryeandi* cunoscută; (*pi*) prtn/eande cunoscuţi/cunoscute.
prinjeanel ub. tr. cunoaşte.
prispa s.f. prispă.
privata s.f. grup sanitar, closet, W.C.
privatizime *adj.* privatizat.
 problema s.f. problemă.
profesionale *adj.* profesional.
profesore s. m. profesor.
profesoara s.f. profesoară.
prosopo s.m. prosop; (*pi*) *prosopea* prosoape.
prostia s.f. prostie.
 42
protestisarla ub. tr. a protesta.
puia s.f. pui.
punga s.f. pungă.
purango *adj.* desculţ.
purano *adj.* vechi.
pururn s.f. ceapă.
pusaimos s.m. înţepătură; (*pi*) *pusaimata* înţepături.
pusaoau ub. tr. înţep.
 pusuchi s. n. buzunar.

pușela ub. *tr.* a întreba; *pus-lea-ma* m-a întrebat; *pus-lea-la* a întrebat-o; *pușlea-le* le-a întrebat; *pușlea-me* i-a întrebat.
pușlea *adj.* întrebat.

R

racii *s.f.* fată româncă.

raclo *s.m.* băiat român.

raciori *s.f.* fetiță româncă.

rai *s.m.* domn; nuia.

raicano *adj.* boieresc.

ramos *s.m.* scriere.

ramosar ub. *refl.* scrie.

randema ub. *tr.* m-am ras/ bărbierit.

rano adu. mâine dimineață devreme.

raro *adj.* rar.

rașai *s.m.* popă, preot.

rât *s.m.* sânge.

rât alo *adj.* sângeros; ratafi sângeroasă; *(pi)* *raiale* sângeroși; *ratalea* sângeroase.

rața *s.f.* rață.

răcorisarla ub. *tr.* a răcori; a se răcori; *răcorisor* răcorește.

râioso *adj.* **r alo s.**

ral *s.f.* bășină.

rândo *s.m.* rând; *(pi)* *răn-*

dwea rânduri. **râralo** *adj.* bășinos. **râșnița** *s.f.* râșniță. **reat** *s.f.* noapte; *reata* nopți; *lași reat!* noapte bună!; *soorî reat* toată noaptea.

remorca *s.f.* remorcă. **respectime** *adj.* respectat, respectate, respectați. **respectisarla** ub. *tr.* respect-o!

respecte *s.m.* respect. **reușisardea** ub. *tr.* a reușit. **reușito** *adj.* reușit, îndeplinit.

revista *s.f.* revistă. **rez** *s.f.* vie (de viță); *(pi.)* *reza vii.*

rezolvisar ub. *re/L* rezolvă; *rezolvisan* rezolvați; *rezolvi-sailea* s-a rezolvat. **ricono** *s.m.* cățel. **ridichia** *s.f.* ridiche. **rig** *s.f.* parte; *(pL)* *riga* părți; *rigate* la o parte; *de-tu riga-te!* dă-te la o parte! **rigla** *s.f.* riglă.

rimau ufa. *tr.* stric. **rimome** *adj.* stricat; *rimon* stricați.

rin *s.f.* pilă; *rina* pile. **ris** *s.m.* urs. **risar** ub. *tr.* întoarce. **roaba** *s.f.* roabă.

robineto *s.m.* robinet. **roboto** *s.m.* robot.

ROC-RUU

44

rochia *s.f.* rochie.

rodimos ub. *tr.* a căuta; *ro-deas* a căutat; *rode* caută; *rode mișto* caută

bine; rodea mișto căutați bine; ro-*den-le* căutați-i!; roden-îes căutați-1!
roes ub. tr plângi; roen plâng; roenos plângeau; roeos a plâns.
 roi s.*J.* lingură.
 roi s.*f.* lingură; [*pi*] *roia* linguri.
rosto s. m. rost.
roșcova s.*f.* roșcovă.
 rotundo *adj.* rotund.
rovli s.*f.* băț; (*pi*) *rovlea* bețe.
rozo *adj.* roz.
rrom s.m. țigan; rromni țigancă; (pL) *rromnea* țigănci.
 rromanes adu. țigănește; de duma rromanes (*rromano*) vorbește țigănește.
 rucsaco s.m. rucsac.
 rucuno s.m. cățel.
ruginime *adj.* ruginit.
 rulota s.*f.* rulotă.
 rup s.m. argint.
 mu s.m. lup.

S

sabia s.*f.* sabie; [*pi*] *săbii* săbii.
 salamo s.m. salam.
salaro s.m. salariu.
 salba s.*f.* salbă.
 salut o s.m. salut.
 sania s.*f.* sanie; (*pi*) *săonii* săonii.
sanimata s.*f.* subțiere.
sano *adj.* subțire; soni subțire; (pL) *sane* subțiri.
 sao pron. *interog.* și reî. cine.
 sacon pron. nehot fiecare.
saoră *adj.* tot, toată, toți.
 sap s.m. șarpe; (pL) *sapa* șerpi.
sapa s.*f.* sapă.
 sapni s.*J.* șerpoaică.
 sar adu. cum, precum.
sarmaua s.*f.* sarma.
sastevesto *adj.* sănătos.
sastri s.m. fier; *sastreschi* de fier (din fier).
 satâro s.m. satâr.
sau con/, ori, sau.
sauatune s.m. sâmbătă.
săgeata s.*f.* săgeată.
sălbatic *adj.* sălbatic.

sălcio *adj.* sălciu.

sâcheardo *adj.* învățat, cult, deștept. **sâchilo** *ub. tr* (el) a învățat;

săchili (ea) a învățat; săchile au învățat; te sdchion

but.' să învățați mult! săles *ub. tr.* are; n-ai îes nu are (el); n-ai ia nu are (ea);

nai /e nu au (ei). sâmburo *s.m.* sâmbure; (pi.)

sdmburea sâmburi. sar *s.m.* usturoi; **săraca** (să-

reschi) de usturoi. **sârma** *s.f.* sârmă. **sâsâiala** *ub. tr* a sâsâi. **scamin** *s.m.* scaun. scandalu *s.m.* scandal. **scara** *s.f.* scară. scaun o *s.m.* scaun.

scorbura *s.f.* scorbură. scriime *adj.* scris, scrisă;

scriimasco de scris; mașina

scriimasco mașină de scris. **scula** *s.f.* sculă. șea *adj.* tot; saord toți.

secera *s.f.* seceră, secerisar *ub. tr* seceră. **sechisarla** *ub. tr.* a seca.

secreto *s.m.* secret. **semaforo** *s.m.* semafor. **semno** *s.m.* semn.

SET-SUV

46

seto *s.m.* set; (pL) *setarea* seturi.

sfato *s.m.* sfat; *sfatorea* sfaturi.

sfânto *adj.* sfânt; *sfânta* sfântă; *sfințea* sfinți.

sfleca *s./*, sflecă.

sigo *adu.* repede.

sinia *s.f.* masă.

situația *s.J.* -situație.

siwdo *ub. tr.* a coase; *suula!* coase-o!; suuen coaseți; *suvendem* am cusut; *su-vende* au cusut.

snopo *s.m.* snop.

so *pron. interog. rel.* și nehot. ce,

soareco *s.m.* șoarece.

soba *s.f.* sobă.

socoteala *s.f.* socoteală.

socro *s.m.* socru; soacra soacră.

soda *s.f.* sodă.

sodă *adj. nehot, pron. nehot.* și *pron. interog.* câți, câte.

soia *s.f.* soia.

solahau *ub. tr.* jur.

soldato *s.m.* soldat.

soluția *s.f.* soluție.

sostea *s.m.* izmene.

sovel *ub. tr.* doarme.

spico *s.m.* spic.

spoitori s.m. spoitor.
sportive s.m. sportiv.
staghi s.f. căciulă.
stato s.m. stat, țară.
stația s.f. stație.
stâpâno s.m. stăpân.
stângo *adj*- stâng.
steago s.m. steag.
sticla s.f. sticlă.
stiloo s.m. stilou.
stofa s.f. stofă.
strada s.f. stradă.
strâino s.m. străin.
stupo s.m. stup.
sufleto s.m. suflet.
sug o adu., *adj*. repede.
s uium s.m. pai; sulumapaie.
sumaghea s.f. lucruri, obiecte.
sumnagai s.m. aur; sumna-cuno din aur.
suno s.m. vis; sune vise.
surla s.f. surlă, adăpost.
susano s.m. susan.
suto *ub*. *tr*. a adormit.
sutu-că truș *ub*. *refl* ți-e sete.
suu s.f. ac.
suvdo *adj*. cusut.

Ș

șah s.m. varză.
ș ah o s.m. șah.
șalava *ub*. *tr*. a mătura; sdfau mătură; *șăladem* am măturat.
șalupa s.f. șalupă.
șanțo s.m. șanț.
șaoro s.m. copil, băiat.
șapca s.f. șapcă.
salo s.m. funie, frânghie.
șâro s.m. cap.
șal s.m. frig; *săman-gă șal*
îmi este frig.
șălalo *adj*. friguros; *șălăii* friguroasă; *șălale* friguroși. **școala** s.f. școală,
se *interj*, fă! **șeau** s.m. băiat. **șefo** s.m. șef. **șei** num. cord. o sută. **șelea**

s.m. târâte. **șeori** s.f. fetiță, **șeralo** adj. căpos. **sib** s.f. limbă; (pL) stba limbi. **șifoneri** s.m. șifonier. **șindo** adj. tăiat. **șindo** ub. tr. tăiat; sin taie; *șindimasco* de tăiat; *șindea* a tăiat; *șindilo* s-a tăiat; *șindilo la sureaia* s-a tăiat cu cuțitul; *șindilo ăl naeste* s-a tăiat la deget.

șing s.m. corn.

șingale adj. încornorați, polițiști.

șobolano s.m. șobolan.

șoferi s.m. șofer.

șoldo s.m. șold.

șomajo s.m. șomaj.

șopârla s.f. șopârlă.

șorto s.m. șort.

șoseaua s.f. șosea.

șoșoi s.m. iepure.

ștergare s.m. ștergar.

șu ub. tr bagă.

suc ar adj. frumos.

șucarimos s.m. frumusețe.

șuchiol ub. tr. se usucă; *șuchilo* uscat/s-a uscat.

șuclilea ub. tr s-a acrit. **șuclo** adj. acru; sucii acră;

șucle acri.

șudrali s.m. răcitură. **șudralo** adj. răcit. **șudro** adj. rece. **sun** ub. tr a auzi. **șunca** s.f. șuncă. **șuri** s.f. cuțit.

șuvlile ub. refl. ele s-au umflat; *șuvlime* ei s-au umflat. **șuvlo** adj. umflat; suuti umflată; (pi.) *șuvle* umflați.

T

ta prep. de; din, de la, prin, despre.

tachimos s. m. căldură.

tala prep. sub, dedesubt; *tala o chăr* sub casă.

talpa s.f. talpă; *talpea* tălpi.

taman adu. taman, tocmai.

tang adj. îngust, strâmt; *ăl pantalonea si tangă* pantalonii sunt strâmți.

tasol vb. tr. a se îneca; *tasiîo* s-a înecat; *tosili* s-a înecat (ea); *tasile* s-au înecat.

tato adj. cald.

tava s.f. tavă.

tărnâro adj. tânăr, fecior; *tărneori* tânără, fecioară.

târno adj. tânăr; torni tânără.

târnimata s.m. tinerețe, tineret.

te con/, dar; *dich-ta* uite.

te cory. să.
 teaca s.f. teacă.
 teio s. m. tei.
 tele adj, adu. jos; *deles iele* dă-1 jos; *tela* pe jos.
 telefono s. m. telefon.
 televizor! s.m. televizor, televizoare.
 temperatura s.f. temperatură.
 termometre s.m. termometru.
 termososo s.m. termos.
 tetraghine s.m. miercuri.
 thabardo adj. ars; *thabardi* arsă; *(pi) thabarde* arși.
 thabarimos s.m. arsură.
 ttabol vb. tr. arde.
 thagar adj. frumos.
 than s.m. loc; *(pi.) thana* locuri.
 thar s.f. măsea; *(pi) tharea* măsele.
 thardo adj. aprins.
 thau s.f. ață; *(pi) thaua* ațe.
 thavdel vb. tr. curge.
 thehara adu. mâine.
 tho vb. tr. pune, așază; *tho iag* pune foc.
 thodimos s.m. spălare.
 thodo adj. .spălat; *thodimas-co* de spălat.
 thola ub. refl. spal-o!
 thud s.m. lapte; *thudesco* de lapte.
 thulilo vb. tr. s-a îngroșat, s-a îngrășat; son thuî ești groasă/însărcinată.
 thulimos s.m. grosime.

49

THU-TUT

thulo adj. gros. thuu s.m. fum. ticva s.f. tigvă. tigo s.m. tigru. tinzome adj.
 întins. toeri s.m. topor, tort o s.m. tort. tractoriste s.m. tractorist. tractoro
 s.m. tractor. tradela vb. refl. a mâna;
tradele grasten mână cail. trais vb. tr. trăiești; te trats.'
 să trăiești!; train trăiți. traista s.f. traistă; ande
 traista în traistă. tramvaie s.m. tramvai, trandafîro s.m. trandafir. tras s.f.
 frică; sutu-cd *tras*!
 ți-e frică!
 trasai vb. refl. a se speria. trașalo adj. speriat, fricos;
 trasați speriată, fricoasă;
(pi) trasate speriați, speriate.
 trebui vb. tr. trebuie.
 trestia s.f. trestie.
 tresura s.f. tresură.

tribunal o s.m. tribunal.
 tricotisar vb. *refl.* tricotează.
 trino s.m. tren.
 trolebuzo s.m. troleibuz.
 trompeta s.f. trompetă.
 trosc interj, trosc.
 trunchio s.m. trunchi.
 trupo s.m. trup.
 trus s.f. sete.
 trușalo adj. setos; trusati setoasă; (*pi*) *trușale* setoși.
 trușul s.m. cruce.
 turbime adj. turbat, turbată.
 turn o s.m. turn.
 tut pron. *pers.* tu; tutor de la (din) tine; tute tu (la. în tine).

Ț

țambalo s.m. țambal. **țara** s.f. țară. **țărulea** s.f. opinci. **țânida** s.f. urzici.
țâno adj. mic. **țăxde** vb. *tr.* trage. **țifleri** s. m. polițist.

U

ucile vb. *tr.* s-au înălțat.
 ucimos s. m. înălțime.
ucio adj. înalt; uci înaltă;
 [*pi*] uce înalți, înalte. **udar** s. m. ușă; (*pL*) *adora* uși.
ulcica s.f. olicică. **ulcioro** s. m. ulcior. **uleio** s.m. ulei. **ulița** s.f. uliță, străduță. **umbleado** adj. spânzurat;
umbleadi spânzurată; (*pL*)
umbleade spânzurați, **umbleal** vb. *refl.* a spânzura. **umbrela** s.f. umbrelă. **undița** s.f. undiță. **uniforma** s.f. uniformă. **urdimata** s.f. obiecte de îmbrăcăminte. **urdon** s. m. căruță.
ureado adj. gătit, îmbrăcat; *weadi* îmbrăcată; (*pL*) *are-ade* îmbrăcați.
ureaila vb. *refl.* a zburat.
ușeal s.f. umbră.
ușear¹ s.f. cenușă.
ușear² vb. *tr.* învelește.
ușeardo adj. învelit.
 ușt s.m. buză; (*pt.*) *uștibuze*.
 uștalo adj. buzat; *aștali* buzată; *uștale* buzați.
uștela vb. *tr.* a călca; *uștea-dean* ai călcat; *ușteadean po scamin* ai călcat pe scaun.
uști vb. *tr.* scoală; *uștilean* te-ai sculat; *uștili* ea s-a sculat; *uștilo* el s-a sculat; *uștile* s-au sculat; *ușten!* sculați-vă!

uzina s.f. uzină.

va adu. da.

V

vagono s.m. vagon.

vakerdo adj. zis; *vakerdi* zisă; (*pi.*) *vakerde* ziși, zise.

valea s.f. vale.

valo s.m. val.

vaporo s.m. vapor.

varo s.m. var.

varval s.f. vânt.

vast s.f. mână; uosta mâini.

vatră s.f. vatră; *vetrea* vetre.

varo s.m. văr; uereaveri.

văș s.m. pădure.

vazde vb. refl. ridică.

vazden ub. tr. ridicați.

vazdo adj. ridicat; uozdt ridicată; *vazde* ridicați.

vânăta s.f. vânăta, vinete. **vânători** s.m. vânător. **vânzători** s.m.

vânzător. **veselo** adj. vesel. **veverița** s.f. veveriță. **veza** s.f. vază;

uozeavaze. **vioara** s.f. vioară. **vița** s.f. viță. **vizavi** adu. vizavi. **vizitiu**

s.m. vizitiu. **vlahâu** s.m. unul din neamurile de romi români. **voia** s.f.

voie. volano s.m. volan. **volei** s.m. volei. **vrenicia** s.f. hârnicie. **vrenico**

adj. vrednic, harnic.

Z

zaharo s. m. *zahăr*.

zala adu. puțin.

zar s.m. floc; zorea floci.

zaro s.m. zar; (*pi.*) *zorwea*-zaruri.

zăbun s.m. bundă. **zăia** s.f. spinare, spate. **zăvelea** s.f. jumări. **zbureal**

vb. intr. zboară. **zdravăno** adj. sănătos. **zdrobime** adj. zdrobit. **zebra** s.f.

zebră. **zeleno** adj. verde.

zer s.m. zer.

zero num. cârd. zero.

ziariste s.m. ziarist.

ziar o s.m. ziar.

zlaga s.f. cercei.

zlătari s.m. zlătar, țigan nomad.

zmeo s.m. zmeu.

zugrăvis vb. tr. zugrăvești.

zumi s.f. zeamă, ciorbă.

zuralo adj. puternic, tare; zurolu puternică; (*pi*) *zura-le* puternici, puternice.

GHID ROMÂN - RROM

O dicționari biligvo român-rrom, rrom-român, o ghido dă conversații sa andă cadai siba sî — anda cado puncto de vedere veritabilea invitații prinjeandimaste i dialogoste, depă-șindoi categorică ăl valențea niște bucheango puro socialo-culturalo colengo saie, traindoi dă veacuri ande România, sî ac partea întrego, ac componenta le societateachi gajicani (românești).

A

a. s. m. a (prima *literă a alfabetului* prima litera alfabe-tosco).

aba *s.f.* dimia.

abajur *s. n.* abajur o.

abandon *s.n.* abandono.

abandona *vb. tr.* muc.

abandonat *adj.* muclo. abandonate.

abanos *s. m.* abanoso.

abate *vb. refl* deviato. abă-time.

abatere *s.f.* abaterea.

abătut *adj.* abătute, holeari-co.

abces *s. n.* abceso.

abdomen *s. n. ilo.*

abdominal *adj.* ilesco.

aberant *adj.* aberante.

aberație *s.f.* aberația.

abia *adv.* abia.

abil *adj.* abilo.

abilitate *s.f.* abilitatea.

abis *s.n.* abiso. hău bari.

abject *adj.* ticâloso.

abjecție *s.f.* ticăloșia.

abnegație *s.f.* abnegația.

aboli *L-b. rr* abolime.

aborda *vb. tr.* abordiu. asta-rau.

abordabil *adj.* accesibile.

aborigen *s.m.* aborigene, băștinașe.

abrevia *vb. tr.* scurtisar. scurte.

abroga *vb. tr.* aroghime.

abrupt *adj.* abrupto.

abrutizat *adj.* animale, comportări.

absent *adj.* absente, lipsa.

absolut *l. adj.* absolute: *majoritate absolută* majoritatea absolute;

necesitate absolută trebui absoluto; II. adv. este absolut necesar și
absoluto necesare: problemă absolut justă problema absoluto ceaci.

absolvi *vb. tr.* termenisardea.

absorbi *vb. tr.* absorbii.

abstracție *s.f.* abstracția.

absurd *adj.* aberante, absurd-do.

absurditate *s.f.* absurditatea, prostia.

abținere *s.f.* abținerea.

abundent *adj.* abundente.

abur *s.m.* aburo. vaporă.

aburit *adj.* aburite.

abuz *s.n.* abuzo. excese.

abuziv *aci, abuzive.*

AC-ADE

14

ac *s. n.* suu. suw. **academic** *adj.* academico. **acalmie** *s.f.* acalmia.

acapara *vb. tr.* acaparisar-

dea, lea șea. **acar** *s.m.* acaro. **acaret** *s.f.* acareto. **accelerat** *adj.*

accelerate. **accent** *s.n.* accento. **accentuat** *adj.* accentuime. **accepta** *vb.*

tr. acceptiu. **acceptabil** *adj.* acceptabile. **acces** *s. n.* acceso. **accesibil** *adj.*

accesibile. **accesoriu** *s.n.* accesorie. **accident** *s.n.* accidente. **accidental** *adj., adv.* accidentale.

acel *adj. dem.* cea. codoua; *a.cel creion* o creiono coua; *acei oameni*

codala manus; *acele lucruri* codala budica. **acela** *adj. dem. v.* acel; *ora-*

șul acela e foro coua. **același** *adj. dem.* la fel; *e același lucru și*

aceiași (la fel) buchi: (*pron. dem.*) *mereu același* merea codoua. **acest**

adj. dem. codoua; *acest portret* codoua portrete; *această femeie* codai

juvli; *acești oameni* codai manuș.

acesta¹ *adj. dem.* cadaua; *v. acest*; *copilul acesta* codoua sean.

acesta² *pron. dem.* cadaua; *pe aceasta o cunosc* codala prinjeanau-la;

pe aceștia îi chem codalen dau-le mui; *cu toate acestea* saoră codalența.

achita *vb. tr.* achitime. **achizitor** *s.m.* achizitoro. **achiziționa** *vb. tr.* achiziționai.

aclama *vb. tr.* aclamil. **aclimatizat** *adj.* aclimatizate.

acolo *adv.* othe. **acomodat** *adj.* aclimatizate. **acont** *s. n.* aconto, arvuna.

acoperământ *s.n.* acoperișo. **acoperi** *vb. tr.* acoperisar. **acord** *s.n.*

acorde. **acorda** *vb. tr.* acordiu. **acordat** *adj.* acordime. **acrituri** *s.f.*

murătura. şu-

climata. **acru** *adj.* șuclo. **act** *s.n.* acto, dovada. **activ** *adj.* activo. **activa** *vb.*

intr. activii. **activitate** *s.f.* activitatea. **actor** *s. m.* actoro. **actriță** *s.f.* actrița.

actual *adj.* actulo. **acționa** *vb. intr.* acționil. **acum** *adv.* acana. **acumula**

vb. tr. chidimos. acut *adj.* acute. acuzat s.m. acuzate. acuzator *adj.* acuzatoro. acuzație s.f. acuzația. adăpost s.n. adăposto, culcușo. adăposti *vb. tr.* adăpostil-pe, ușearel-pe.
adânc *adj.* adânce, afundo. ademeni *vb. tr.* ademenii. adept s.m. adepte.
15

ADE-AGR

aderare s.f. adeziunea, aderarea.
adesea *adv.* butioar.
adevăr s.n. ceacimos.
adevărat *adj.* ceaces.
adeverință s.f. adeverința.
adeziune s.f. adeziunea.
adică adu. sar, adică.
adiere s.f. adierea.
adio *interj.* adio.
adjunct *adj.* adjuncte.
adjutant s.m. adjutanto.
administrator s. m. adminis-tratoro.
administrație s.f. administrația.
admirabil *adj.* admirabile.
admisibil *adj.* acceptabile, admisibile.
admite *vb. tr.* acceptiu. de acordo.
admitere s.f. admiterea.
adolescent s.m. adolescente, târne.
adolescentă s.f. adolescenta (târneori).
adopție s.f. adopția.
adorat *adj.* adorate.
adresa *vb. tr.* adresa.
adresant s.m. adresante.
aduce *vb. tr.* anei.
adult *adj.* adulto (mature).
aduna *vb. tr.* chidimos. chi-dau. chiden. chidine.
aduna *vb. tr.* chidimos.
adunare s.f. chidimos.
adus *adj.* ande. ando.
adversar s.m. adversare.
aer s.a. aero.
aerisire s.f. aerisirea.
aerodrom s.n. aerodromo.
aeroport s.n. aeroportu. afacere s.f. afacerea. afacerist s. m. afaceriste.
afară I. *adv.* avri; a da pe
cineva afară te des chani-

cas avri; ll. *interj*, avri!; ieși
q/ard! încli (cli) avri. afectat adj- afectate. afectat *adj*. cârdo. afemeiat
adj. afemeime,
încârel-pe palal juvlea. afirma *vb. tr.* declariu, me-
thoau.
afirmare *s.f.* afirmarea. afiș *s.n.* afișo. afla *vb. tr.* aflis. afund *adj.*, adu.
afundo,
adânce.
afunda *vb.* re/L afundis. afurisit *adj.* afuristo. nasul,
haino.
agasant *adj*- agasante, agăța *vb. tr.* agățiu: (argou)
astarau.
agățător *adj.* agățătoro. agendă *s.f.* agenda. agent *s.m.* agente. agenție
s.f. agenția. ager *adj.* agere. agil *adj.* agilo. agitat *adj.* agitate. agitație *s.f.*
agitația. aglomerat *od;*'. aglomerate. aglomerație *s.f.* aglomerime. agonie
s.f. agonia. agoniseală *s.f.* agoniseala. agoniseală *s.f.* economia. agrafă
s.f. agrafa, clama. agrar *adj.* agraro. agravare *s.f.* agravarea. agreabil
adj. agreabile.

AGR-AME

16

agresiune *s.f.* agresiunea.
ataco. **agresor** *s.m.* agresoro. ata-
catoro.
aici adu. cathe. **aiura** *vb. intr.* deliril. del duma aiurea.
aiureală *s.f.* prostia.
aiurit *adj.* aiurime.
ajun *s.n.* ajuno.
ajunge *vb. intr.* arâsăl. ca-dichi.
alai *s.n.* alaio.
alarmă *s.f.* alarma.
alăturat *adj.* alăturime. pasai.
alb *adj.* parno.
albanez *s.m.* albaneze.
albastru *adj.* albastre.
albeață *s.f.* parnimos.
albinar *s. m.* avghinaro.
albit *adj.* parnilo.
alcool *s.m.* alcoolo.
alcoolic *s.m.* alcoolice, bețivo.
alee *s.f.* aleia.
alege *vb. tr.* alosar.
alerga *vb. intr.* nașaimos.
ales *adj.* alosardo.

alinare s.f. alinarea.
alintat adj. alintato, alintime.
alipire s.f. alipirea.
alocare s.f. alocarea.
alpaca s.f. alpaca.
altar s. n. altaro.
altădată adv. averdata, ac data.
 altcum adv. avversar. **alterat** adj. rimome. **altfel** adv. averfelo. **altul** pron. *nehot.* aver.
altundeva adv. avercha-
 chinde. **aluat** s.n. dospeala. aluato
 cocaco.
alună s.f. aluna. **aluneca** vb. *intr.* aluneca.
 luneca.
alunecos adj. lunecoso. **alungare** s.f. izgonime. **alungit** adj. tinzome.
aluzie s.f. aluzia. **amabil** adj. amabilo. **amabilitate** s.f. amabilitatea.
amanet s.n. amanet. **amanet** s. n. gajo, amaneto. **amaneta** vb. *tr.*
 amanetiu. **amant** s.m. amanto. amorezo. **amantă** s.f. amanta. **amar** adj.
 cărco. **amator** s.m. amatoro. **amăgi** vb. *tr.* amăgiu. **amănunțit** adj.
 amănuntito. **amărăciune** s.f. amărăciunea, holarimos. holarico.
amărât adj. amărâto. **amâna** vb. *tr.* amâniu, amâ-
 nil, amânin.
amândoi num. *coi* ile dui. **ambala** vb. *tr.* ambalil (el). **ambalaj** s.n.
 ambalaje. **amibiție** s.f. amibiția. **amibițios** adj. amibițioso. **amenda** vb. *tr.*
 amendil. **amendă** s.f. amenda. **amenința** vb. *tr.* amenințarea,
 daraimos. **amestec** s.n. hamol. **amesteca** vb. *tr.* hamimos. **amețeală** s.f.
 amețeala. **amețit** adj. amețime.

17

AMI-ARE

amiază s.f. *amiază*.
amic s.m. amico, amal.
amical adj. amicalo.
amică s.f. amica.
aminti vb. 1. *refl* anamangă mintea; a-si aminti *de ceva* anemangă
 amintea ișesa; 2. *tr.* a aminti un nume amintimangă iac anau.
amintire s.f. amintirea.
amor s. n. amoro.
amoreza vb. *refl* amoreza.
amorteală s.f. amorteala.
amorțit adj. amorțime.
amplasa vb. *tr.* amplasa.
amplificat adj. amplifichirne.
amplu adj. arnplo, buflo.

amputa *vb. tr.* şindea.
amurg s. n. amurgo.
an s.m. bărs.
analfabet s.m.. *adj.* analfabete.
analiza *vb. tr.* cercetis.
ancheta *vb. tr.* ancheta.
anchilozat *adj.* anchilozate.
anevoie *adv.* anevoime.
anevoios *adj.* pharimos.
anexare s.f. alipirea.
animal s. n, animalo.
animalic *adj.* animalice.
 animali zaţ *adj.* animalo. comportan.
aniversare s.f. aniversarea.
anonim *adj.* neprinjeando.
anormal *adj.* anormala.
anotimp s. n. anotimpo.
anterior *adj.* anglal.
antic *adj.* antice.
antidot s.n. antidoto.
antipatic *adj.* antipatica.
an tricot s. n. antricot. **anturaj** s.n. anturajo. **aaula** *vb. tr.* anulil. **anula** *vb. tr.* aroghime. **anume** *adv., adj.* dinadins. **anumit** *adj.* anume. **anunţa** *vb. tr.* phen. **anvelopă** s.f. anvelopa. **aparte** adu. deosebita, deosebime. **apă** s.f. pai. **apărat** *adj.* apărima. **apărea** *vb. intr.* apărisardea. **apărie** s.f. phimos. **apăsa** *vb. intr.* pharimos. **apel** s.n. apelo, del mui. **aplecat** *adj.* aplecate. **aplicare** s.f. aplicarea. **apos** *adj.* paialo. **apreciat** *adj.* apreciata. **apret** s.n. apreto. **aprins** *adj.* astardo, lea iag. **aproape** adu. paşă. **aprobare** s.f. admiterea. **aprobat** *adj.* aprobime. **apt** *adj.* apte, laşio. **apuca** *vb. tr.* astar. **apucat** *adj.* astardo. **apune** *vb. tr.* apunil. **ara** *vb. tr.* arii, ephuu. **arab** *adj., s.m.* arabo. **arabil** *adj.* arabilo. **aramă** s.f. har cum. **aranjament** s. n. aranjament.

ARE-AUT

18

arestat *adj.* arestate.
 arestat *adj.* astardo. ares-time.
 argat s.m. argato.
 argăsit *adj.* argăsito.
 argilă s.f. argila, phuu.

argilă *s.f.* argila.
 argint *s.n.* rup.
 aripă *s.f.* phal.
 armat *adj.* armime.
 armată *s.f.* armata.
 armă *s.f.* iagali.
 armonică *s.f.* armonica.
 arogant *adj.* arogante.
 arpagic *s.n.* arpagico.
 ars *adj.* thabardo.
 artă *s.f.* arta.
 articol *s.n.* articole.
 artist *s. m.* artisto.
 artistă *s.f.* artista.
 arțăgos *adj.* arțăgoso.
 arunca *vb. tr.* șudel.
 arvună *s.f.* arvuna, aconto.
 as *s.m.* aso.
 asalt *s.n.* asalto.
 asasin *s. m.* asasino.
 asasinat *s. n.* mudarimos.
ascensor s.n. lifto.
 asculta *vb. tr.* așunel.
 ascunde *vb. tr.* garau.
 ascundere *s.f.* garaimos.
 ascuns *adj.* garado. garaimos, garade.
 ascuns *adj.* garado.
 ascuțit *adj.* ascuțime.
 asemenea *adj.*, adu. meal.
 asin *s. m.* măgaro.
 asistă *vb. intr., tr.* asistil.
 asistent *s. m.* asistente.
 asociat *s. m.* amal.
 asociere *s.f.* asociația.
 asortare *s,f.* asortime.
 aspect *s.n.* aspecto.
 aspira *vb. intr.* absorbii.
 aspirină *s.f.* aspirina.
 asprit *adj.* asprime.
 aspru *adj.* aspro, nasul.
 astă-seară adu. rachiaco.
 astăzi adu. aghes, awghes.
 astâmpăr *s.n.* astâmpăr o.

astfel adu. cădea.
 astupa *vb. tr.* astupil.
 asudat *adj.* asudato.
 așa adu. cădea.
 așchie *s.f.* așchia, phal.
 așeza *vb. tr.* beșăl, thol.
 aștepta *vb. tr.* ajucăr. beșăl.
 așternut *s.n.* așternute.
 atac *s.n.* ataco, agresiunea.
 ataca *vb. tr.* atachil.
 atacator *s.m.* atacatoro. agresoro.
 atasabil *adj.* atașabilo.
 atârnat *adj.* agățome, atâr-nime.
 atât adu. cadichi.
 atent *odj.* atento.
 atenție *s.f., interj.* atenția.
 atinge *vb. tr.* marel, del dab.
 ațâța *vb. tr.* ațâța.
 ațipi *vb. intr.* ațipii.
 au- *interj.* au.
 audiență *s.f.* audiența, așu-nimos.
 auster *adj.* austero.
 autentic *adj.* ceaces.
 autentifica *vb. tr.* autentifi-chil.
 autocisternă *s.f.* autocisterna.

19

AUT-AZV

autograf *s.n.* autografe. automat *adj.* automate. automobil *s. n.*
 automobilo. autopsie *s.f.* autopsia. autor *s. m.* autoro. autoritate *s.f.*
 autoritatea. autorizație *s.f.* autorizația, auxiliar *adj.* accesorie. auz *s. n.*
 așunimos. auzi *vb. tr.* asunes. avansa *vb. intr.* avansime. avansare *s.f.*
 avansarea. avantaj *s.n.* avantaje. avar *adj.* avaro.
 avariat *adj.* rimome. avânt *s.n.* avânte. avea *vb. tr.* sâles. avere *s.f.*
 averea. aviator *s. m.* aviatoro. avion *s.n.* aviono. aviz *s.n.* avize. avocat *s.*
m. avocate. avort *s.n.* avorto. avut *adj.* bogate. azil *s.n.* azilo. azimă *s. .J.*
 azima. azvârli *vb. tr.. refl* șuden.

B

ba *interj.* na!, poftim!
 babă *s.f.* phuri.
 babilonie *s.f.* babilonia.
 baboi *s.m.* (iht.) baboio.

babușcă *s.f.* (iht.) mașio.
 bac *s.n.* baco.
 bac *s.n.* baco.
 bade *s.m.* nane.
 bagaj *s.n.* bagajo.
 baie *s.f.* baia, naimos.
 balamuc *s.n.* balamuco.
 balanță *s.f.* balanța.
 balast *s.n.* balasto.
 balaur *s.m.* balauro.
 balerin *s.m.* balerine.
 baligă *s.f.* baliga, gojni.
 balon *s.n.* balono, mingia.
 balonat *adj.* balonime.
 baltă *s.f.* balta.
 ban *s.m.* bano.
 banal *adj.* banalo.
 banc *s.n.* banco.
 banchet *s.n.* banchete.
 bandaj *s.n.* bandajo.
 bandajat *adj.* bandajime.
 bandă *s.f.* *banda*.
 bandit *s.m.* bandito.
 baniță *s.f.* banița.
 baraj *s.n.* barajo.
 bară *s.f.* bara.
 barbar *s.m.* barbaro.
 barbă *s.f.* barba.
 barcagiu *s.m.* barcagio.
 barcă *s.f.* barca.
 bardă *s.f.* barda.
 barză *s.f.* barza.
 bas *s.m.* baso.
 bască *s.f.* basca,
 basm *s.n.* basmo, paramici.
 basma *s.f.* basmaua.
 bastard *adj.* bastarde.
 baston *s.n.* bastono.
 bate *ub. tr.* marel, del dab. batic *s.n.* batico.
 batjocură *s.f.* batjocura, asaimos.
 bădăran *s.m.* bădărane.
 băga *ub. tr.* şu.
 bălai *adj.* blondo, parno ba-leste.

băligar s.n. baliga, gojni.
bănuială s.f. bănuiala.
bănuît *adj.* bănuime.
bărbat s.m. manuș.
bărbătesc *adj.* manușăschi.
bărbie s.f. bărbia.
bărbier s.m. bărbiero.
bărbierit *adj.* ranglo.

21

- BĂR-BOL

bărbos *adj.* bărboso.
bășicat *adj.* băsâchime.
bășică s.f. bășica.
băștinaș s.m. băștinașe, aborigene.
bătaie s.f. marimos.
bătătorit *adj.* bătătorime.
bătătură s.f. bătătura,
bătăuș *adj.* bătăușo.
bătrân s.m. phuro.
bătrână s.f. phuri.
bătut *adj.* mardo.
băț s.n. rovli.
băut *adj.* pile.
baza ub. re/L bazime.
bazin s.n. bazine.
bâjbâi ub. intn bâjmâime.
bâlbâit *adj.* bâlbâite.
bâlci s.n. balcio.
bârfeală s.f. bârfeala.
bârfit *adj.* bârfi te.
bârlog s.n. bârlogo.
bătă s.f. bâta.
bâtlan s.m. bătlan.
bățâi ub. re/L, tr bătâi.
bâzâială s.f. bâzâiala. bea ub. tr. pi. beat *adj.* mato.
belciug s.n. belciuge.
belșug s.n. belșugo.
beneficiu s.n. beneficiu.
bestial *adj.* bestiale.
bestie s.f. bestia.
bețiv *adj.* betivo, alcoolice.
beznă s.f. beznă.
biblie s.f. biblia.

bicarbonat s.m. bicarbonato.
 bici s.n. bicio.
 biciclist s.m. bicicliste.
 biciușca s.f. biciușca.
 biet *adj.* cioro.
 bijuterie s.f. bijuteria.
 bilet s.n. bileto.
 bine adu., s.n. mișto, ceaces.
 binecrescut *adj.* mișto ba-reardo.
 binevenit *adj.* mișto avilean, mișto avilimos.
 binișor adu. miștimasa.
 bir s.n. biro.
 birjar s.m. birjaro.
 birjă s.f. birja.
 birocrat s.m. birocate.
 biruit *adj.* biruito.
 biserică s.f. changări.
 bisericesc *adj.* changărea-chl.
 bizui ub. re/L bizuima, bazime.
 blagoslovit *adj.* blagoslovime.
 blajin *adj.* blajine, lașeo, blânde.
 blând *adj.* blânde, blajine, lașeo.
 bleg *adj.* blego.
 blestem s.n. armaia.
 bloc s.n. bloco.
 blond *adj.* blondo.
 boabă s.f. boaba.
 boală s.f. boala.
 boare s.f. adierea.
 boarfe s.f. boarfe, buchea.
 bob s.n. bobo.
 bobinaj s.n. bobinajo.
 boboc s.m. boboco.
 bocanc s.m. bocanco. •boci ub. ihtr., *tr.* bocimos.
 bogat *adj.* bogato.
 boli ub. *intr.* nasfaimos.

BOL-BUZ

22

bolnav *adj.* nasfalo; *bolnavă* nasfali; (pL) *bolnavi* nas-. fale.
bolovan s.m. bolovano.
boltă s.J. bolta.
bombă s.f. bomba.
botez s. n. bolimos, bolau.

boțit *adj.* boțito, boțime.
bou s.m. guruu, guruw.
box s. *n.* boxo.
boxă s.f. boxa.
braț s. *n.*, vast.
bravo *interj.* bravo.
brătară s.f. brățara.
brazdă s.f. brazda.
brânci s.f. brânci.
brâu s.n. brâu.
broască s.f. broasca.
brumă s.f. bruma.
brun *adj.* bruneto, caloro.
brut *adj.* bruto.
brutal *adj.* brutal.
bubă s.f. buba, phuhni.
buboi s.n. abceso, buboio, phuhni pechi.
bucată s.f. cotor.
bucătică s.f. cotoriț.
buchet s.n. bucheto.
bucluc s.n. bucluco.
bucurie s.f. bucuria.
bucuros *adj.* bucuroso.
burniță s.f. bufnița.
buhai s.m. buhai.
bulendre s.f. boarfe, buchea.
bulgăr s.m. bulgaro.
bulibașă s, m. bulibașa.
bumbac s. m. bumbaco.
bun *adj.* lașio.
bunic s. m. caco.
burete s.m. bureto.
burghiu s.n. burghio.
buric s.n. burico.
burlac s. m. burlaco.
burtă s.f. ilo.
burtos *adj.* ilalo.
buștean s. m. bușteano.
butelie s.f. butelia.
butoi s.n. butoio.
buton s.n. butono.
buturugă s.f. buturuga.
buză s.f. ușt; (pL)

buze uşta.

C

ca¹ *adv.* sar; un *copil ca mulţi*

alţii ac şeau sar but aver;

la fel ca mine la fel sar mă

(mc). **ca**² *conj.* te; om *venit ca să te*

văd avilein te dichau-tu.

cabalin *adj.* cabalino, gras-tengo.

cabină *s.f.* cabina.

cabinet *s.n.* cabineto.

cablu *s.n.* cablo.

cadavru *s.n.* cadavro.

cadă *s.f.* cada.

cadenţă *s.f.* cadenţa.

cadou *s.n.* cadouo.

cadran *s.n.* cadrane.

cadru *s.n.* cadre.

cafeniu *adj.* cafenio.

caiet *s.n.* caieto.

caimac *s.n.* caimaco.

cal *s. m.* grast.

calabalâc *s.n.* calabalâco.

calapod *s.n.* calapodo.

cală *s.f.* cala, hambaro.

calcul *s.n.* socoteala.

calculat *adj.* calculime.

calculator *s.n.* calculatoro.

cald *adj.* tato.

caldarâm *s.n.* caldarâmo.

cale *s.f.* drom; (pL) căi cai-memos.

calm *adj.* calmo, dornolo, acalmia.

calmant *adj.* calmanto.

calorifer *s.n.* calorifere.

calvar *s.n.* calvaro, tortura.

cam *adv.* cam.

camarad *s. m.* camarado.

amal.

camătă *s.f.* camătă. **cameră** *s.f.* camera, odaia. **cameristă** *s.f.* camerista. **camion** *s.n.* camiono. **canal** *s.n.* canalo. **canalie** *s.f.* canală.

cană *s.f.* cana. **cancelar** *s. m.* cancelaro. **cancer** *s.n.* cancro. **candida** *vb. intr.* candidil.

concuril. **cantitate** *s.f.* cantitatea, cazom.

cap s.n. șăro. **capabil** *adj.* capabile. capăt s.n. capăto. . capăt s.n. șăro, ando șăro
(în cap). **capcană** s.f. capcana.

CAP-CAZ

24

25

CAZ-CEN

capital¹ s.n. capitale; a in- . *vesti un capital* investisar-dem capitale.

capital² *adj.* capitale; *problemă capitală* problema capitale.

capitală s.f. capitala.

capitulare s.f. capitularea.

caporal s. m. caporalo.

capot s. n. capoto.

capră s.f. (zool.) buzni.

capriciu s.n. fandoseala, ca-pricio, cărel-pe (*se preface*), nazo, căres nazo.

capsă s.f. capsă.

capsulă s.f. (botan.) capsula.

captare s.f. captarea.

captiv *adj.* captive.

capturat *adj.* capturate.

captură s.f. captura.

car s.n. caro; *car funebru* ur-don funebre.

caracter s.n. caractere.

caracter s.n. firea, caractero.

caraghios *adj.* caraghioso.

care pron. *interog.*, *rel* con; care e acolo? con sî othe?; *pe care U preferi?* saies pre-feris?; *care pe care* caș pe caș (sao po sao); *care vor-bea, care scria* cai delas duma, cai ramolas; *după care* pala sao.

careu s.n. careo.

cariat *adj.* cariate.

carne s.f. mas.

carte s.f. lii.

carton s.n. cartono.

cartuș s.n. cartuso.

casă¹ s.f. chăr; *a avea casă și masă* te avei chări me-seali; *pantofi de casă* pan-tofia chăreschi (chăresco).

casă² s.f. chăr; cosei *de bani* chăr loengo: cosa *de bilete* chăr biletengo.

casetă s.f. caseta.

casieră s.f. casiera.

casnic *adj.* chăreschi.

catalog s.n. catalogo.

categoric *adj.* categorice.
 catifea *s.f.* catifeaua.
 cauză *s.f.* cauza,
 cavaler *s. m.* cavaleiro.
 cavou *s.n.* cavouo.
 că con/, că.
 căci cory. că.
 căciulă *s.f.* staghi.
 căciulită *s.f.* staghiori.
 cădere *s.f.* perimos.
 căișor *s. m.* churo; căisori grastoră.
 călare *adu.* inclisto po grast.
 călător *s. m.* călătoro.
 călătorie *s.f.* călătoria.
 călău *s.m.* călăo.
călfiny.ă *s.f.* călăuza.
 călca *vb. tr.* uștimos.
 căleai *s.n.* călcâie.
 căldare *s.f.* câcai.
 căldură *s.f.* tachimos.
 căsca *vb. 1. tr.* a căsca gura poradel o mui; a căsca ochii poradel ăl iacha; cos-că-gură căschil o mui (has-til). 2. *refl prăpastia se căsca în fața lor* e hău (e prăpastia) poradel-pe andă lenghi fața.
 căuta *vb. tr.* rodim os.
 căzut *adj.* pelo.
 caz *s.n.* cazo.
 cazan *s.n.* cazane.
 cazemată *s.f.* cazemata.
 cazma *s.f.* cazmaua.
 câine *s.m.* jucăl.
 câinesc *adj.* jucleschi.
 câine *s. adj.* afurisita, nasul.
 câmp *s.n.* câmpo.
 când I. *adu.* cana; când ai *venit?* cana avilean?; când *unul când celălalt* cana iec, cana aver. II. *conj.* *pe când* cana; *de pe când* dă cana; ca si când sar i cana.
 cândva *adu.* de but, ac data.
 cântar *s.n.* balanța.
 cântare *s.f.* ghilabaimos.
 cântărit *adj.* cântărime.
 cântec *s.n.* ghili.
 cârd *s.n.* cârdo.
 cârdășie *s.f.* banda.

cârjă s.f. cârja.
 cârlig s.n. cârligo, belciuge.
 cârlionțat adj. cârlionțate.
 cârmit *adj.* cărmime.
 cârmui *vb. tr.* conduci!, domnii, cărmuil.
 cârpaci s.m. cârpacio.
 cârpă s.f. cârpa, buji.
 cârpi *vb. tr.* cârpii, suel.
 câștig s.n. câștigue, beneficiu.
 câștiga *vb. tr.* câștighil.
 cât I. adu. cazom: car om insistat cazom insistisardem. II. cory. cât se poate de devreme cazom daștil-pe mai de\reme: *pe cat se vede* pala cazom dichăl-pe. III.
 • *prep. mare cât casa* bari cazom o chăr.
 ce pron. *interog.*, *rel. nehot.* so: *ce mai nou?* so mai neo?; *ce, vrei să pleci?* so, cmes te tileares?; *ia ce bun?* la so miștimos?; *pentru ce?* anda soste?; *a afla ce și cum te aflis* so i sar; *pe zi ce trece* po ghes so nachăl; *ce mult te-am așteptat!* so but ajucârdem-tu!; *era cit pe ce!* sas cazom po so!
 ceafă s.f. ceafa.
 ceapă s.f. purum.
 ceară s.f. ceara.
 ceartă s.f. hampe.
 ceas s.n. ceaso.
 ceată s.f. ceata.
 ceață s.f. ceața.
 ceaun s.n. ceaune, ceaoane
 ceferist s.m. ceferiste.
 cel I. *an. adjectival* codoua, coua; cartea cea mare o lii coua bare; *cel mult* codoua but; unul din *cei cinci copii* iec (iăl) anda-1 pangî șaie; în *cele din urmă* j i ande urma; *cele zece porunci* ăl des porunca; II. *adj. dem. satul cel de colo* o gau coua othar; III. pron. dem. *cel care a plecat* coua cai ti-leardea: *cei care ne urmează* cola cai urmilamengă.
 celălalt *pron. dem.* ocoaier, coaver, aver; *poftă să-l iei și pe celălalt* dastis te les i colavres: *ceilalți au. plecat* ii coaier tilearde.
 celebritate s.f. faima.
 celibatar s.m. burlaco. ne-prandime.
 celulă s.f. celula.
 central adj. centrale.
 centrală s.f. centrala.

CEN-CIO

26

centru s.n. centro.
centură s.f. haravli.
 cenuşar s.m. cenuşaro.
 cenuşiu *adj.* cenuşio.
 cer s. n. cero. cerc s. n. cerco.
cercel s.m. slag; *cercei* slaga.
cercetare s.f. cercetarea.
cere *ub. tr.* mangal.
cereale s.f. cerealea. ceremonie s.f. ceremonia.
cerere s.J. cererea.
cerinţă s.J. cerinţa.
cert *adu.* ceaces, cădea sî.
cetăţean s.m. cetăţeano.
cetăţenie s.f. cetăţenia.
ceva I. *pron. nehot* işi a citi *ceva citii işi*, II. *adj. nehot. ceva parale* işi loie (love): III. *adu.* ceua mai în uârstd işi mai phuro.
cheag s.n. chiago.
chef s.n. chefo.
chefal s.m. chefalo.
chel *adj.* chelo.
chelner s.m. chelnero.
cheltuială s.f. cheltuiala.
chema *ub. tr.* de mui.
chemat *adj.* deles mui.
cheti s.f. cheta.
chiar *adu.* chiar.
chibzuit *adj.* goghealo.
chică s.f. chica,
chilipir s. n. chilipiro.
chilot s.m. chiloto, sostea.
chimir s.n. chimiro.
chin s.n. chino, duchaimos.
chingă s.f. chinga.
chinui *ub. tr.* chinuime.
chioşc s.n. chioşco.

chiot s.n. chioto.
chip s.n. chipo.
chipeş *adj.* chipeşo, şucar.
chipiu s.n, chipio.
chircit *adj.* chircita.
chirie s.f. chiria.
chiştoc s.n. chiştoce, muco.

chiui ub. intr. chiui.
chiuветă s.f. chiuвeta.
cică adu. phencă.
cicăli ub. tr. cicăli.
ciclist s.m. ciclisto.
ciclön s.n. ciclono.
ciclu s.n. ciclo.
cifră s.f. cifra, numărö.
cilindru s.m. cilindro.
cimitir s.n. cimitiro.
cine pron. *interog.-, rel* con; cine *știe?* -con jeanel?; cine *știe unde?* - con jeanel cai?; cine *ți-a spus?* - con motho-dea-tu-câ?; cine-i ca ea? - con sa sar oi?
cineva pron. *nehot.* choniua.
cingătoare s.f. cuștic.
cinste s.f. ceacimos, cinstea.
cinstit adj- ceacio, cinstime, fidelo.
ciob s.n. ciobo.
cioban s.m. ciobano.
cioc s.n. cioco.
ciocan s.n. ciocano.
ciocni ub. 1. *refl.* ciocnii; s-ou ciocnit *două trenuri-* ciocni-sai-le dui trinurea. 2. tr. a ciocni un *pahar-* ciocnin ac paharo.
ciolan s.n. ciolano.
ciomag s.n. ciomago, rovli.
cioplit adj. cioplite.
ciorchine s.m. ciorchinea.
27
CIR-COL
circ s.n. circo.
circă s.f. circa.
circula ub. intr. circulil.
circumscripție s.f. circa.
cireada s.f. cireada.
cireș s.m. cireșo.
cișmea s.f. cișmeaua.
citeț adj. citețo.
citit adj. citito.
ciubuc s.n. ciubuco.
ciucure s.m. ciucuro.
ciudat adj. ciudato.
ciuf s.m. ciufo.
ciufulit adj. ciufulime.

ciumă s.f. ciuma.
ciung adj. ciungo.
ciunt adj. ciunto.
ciupercă s.f. ciuperca.
ciupi ub. tr ciupimos.
ciupi ub. tr, *refl* ciupii, ciupimos.
ciupit adj. ciupirne.
ciur s.n. ciur o.
civil s.m. civilo.
civilizat adj. civilizata.
civilizație s.f. civilizația.
cizelat adj. cizelate.
cizmar s.m. cizmaro.
cizmă s.f. cizma.
cizmărie s.f. cizmăria.
clacă s.f. claca.
clamă s.f. clama, agrafa.
clan s.n, clano.
clanță s.f. clanța, ivoro.
clar I adj. claro; fotografie clară fotografia claro. II. adu. a uorbi dar del duma claro.
clasă s.f. clasa.
clasifica ub. tr. clasifică.
clădire s.f. clădirea.
clăti ub. tr. clătii, del anda-o pai.
clătina ub. 1. tr clătina; a cîătina din cap del anda-o săro 2. re/L a se *clătina pe picioare* clătini-pe (izdral) pâ-1 până.
clătire s.f. clătimos, halado.
cleios adj. cleioso.
clește s.m. cleșteo.
clică s.f. clica.
client s.m. clienta.
climă s.J! clima.
clipă s.f. clipa.
clocot s.n. clocoto.
clocotitor adj. agitata, clo-cotitoro.
ciont s.n. clonțo.
coase ub. tr. şuiei.
cofă s.f. cofa.
coji ub. tr. cojii.
cojocel s.n, cojocelo.
col s.n. colo.
colaborare s.f. colaborarea.

colac s.m. colaco.
colectiv s.n. colective.
colector s.m, achizitori.
colecționar s.m. colecționar.
coleg s.m. colege.
colet s.n. colet.
colibă s.f. coliba.
colier s.n. coliero.
colină s.f. colina.
colind s.n. colinde.
colinda ub. într colindil.
colonie s.f. colonie.
colorat adj. colorime.
colț s.n. colțo-
 colțar s.n, colțaro.

COM-CON

28

comandant s.m, comandări-
 to. mai-baro. comă s.J. agonia, coma.
 combină s.J. combina.
 comerț s.n. comerț.
 comic *adj.* comico.
 comitere s.f. cărimos.
 comoară s.J. comoara.
 comod *adj.* comodo.
 compara *vb. tr.* comparil.
 compas s.n. compaso.
 competent *adj.* dotato, competent, lașio.
 complet *adj.* complete.
 complicat *adj.* complicate. complice s. m. amal.
 compliment s.n. complimente.
 complot s.n. comploto.
 compromis s.n. compromise.
 concediu s.n. concedio.
 concis *adj.* concise.
 concret *adj.* concreto.
 concubin s. m. concubine.
 concubină s.J. concubina.
 concura *vb. intr.* concuril, candidil.
 concurs s.n. concurse.
 condamnat s. m. condamna-to, condamime, deținute.
 condei s.n. condeio.

condici s.*J.* condica.
 condiție s.*J.* condiția.
 conduce *vb. tr.* conducil.
 conductă s.*J.* conducta.
 conferință s.*J.* conferința.
 confirma *vb. tr.* dovedii, con-flmil.
 confisca *vb. tr.* conflschil.
 confuz *adj.* confuzo.
 confuzie s.*J.* confuzia. congelat *adj.* congelate. congres s.*n.* congrese.
 conjugal *adj.* conjugale. conlucrare s.*J.* conlucrarea.
 consecință s.*J.* efecto.
 consens s.*n.* acordo. de acordo, protocolo.
 consilier s.*m.* consiliero.
 consiliu s. *R.* consilio.
 consimți *vb. intr.* cames.
 constant *adj.* constante.
 constatare s.*J.* constatarea.
 constrângere s.*J.* constrângerea.
 consum s.*n.* consume.
 conștient *adj.* conștiente.
 conștiință s.*J.* conștiința.
 cont s.*n.* conte.
 conta *vb. tr.* contiu.
 contact s.*n.* contacte.
 contagios *adj.* contagioso.
 continuu *adj.* mereu, continuo.
 contor s.*n.* contoro.
 contra *prep.* contra.
 contract s.*n.* contracta.
 contramanda *vb. tr.* contra-mandiu.
 contrar *adj.* contrare.
 contrazice *vb. tr.* contrazicil.
 control s.*n.* controlo.
 controla *vb. tr.* controlil.
 controversă s.*J.* disputa, ho-learimos, neînțelegera, nepotriveala.
 contur s.*n.* corîturo.
 conține *vb. tr.* conținiL
 conținut s.*n.* conținuto.
 convenabil *adj.* aceptabilo.
 29
 CON-CRE
 conveni *vb. intr.* convertii.
 convenție s.*J.* convenția.

conversa *vb. intr.* conversația.
 convins *adj.* convinse.
 convocare *s.J.* convocarea.
 convoi *s.n.* convoio.
 convorbire *s.J.* convorbirea.
 cooptare *s.J.* cooptarea.
 copac *s.m.* ambrin, copaco.
 copăiță *s.f.* copăița.
 copârtaș *s.m.* amali, copăr-tașo.
 copcă *s.f.* copca.
 copertă *s.f.* coperta.
 copia *vb. tr.* copiii.
 copil *s.m.* șeau.
 copilă *s.f.* șeori.
 copleșit *adj.* copleșite.
 corabie *s.J.* corabia.
 corcitură *s.J.* corcitura.
 cord *s.n.* ghi. cordial *adj.* cordialo. cordon *s.a* cordono. corect *adj.*,
adv. ceaces.
 mișto.
 corespondență *s.J.* corespondența. corespunde *vb. intr.* core-
 spundil.
 corner *s.n.* (sport) cornero. cornet *s.n.* corneto. coroană *s.f.* coroana.
 corp *s.n.* corpo. corpolent *adj.* corpolente. corturar *s.m.* corturaro. corupt
adj. corupime. cosaș *s.m.* cosașo. cositură *s.f.* fâneața. coșar *s.m.* coșar
 o.
 coșciug *s.n.* coșciuge.
 cot *s.m.* coto; (*pi*) coți cotu
 rea.
 cotigă *s.f.* cotiga. cotitură *s.f.* cotitura. cotoi *s.m.* cotoio, motano. cotor
s.n. cotoro. cotoroanță *s.f.* cotoroanța. cotrobăi *s.n.* rodimos, rodel
 coțofană *s.f.* coțofana. coviltir *s.n.* coviltire. covor *s.n.* covoro. crac *s.m.*
 craco. cracă *s.f.* craca, phal. crai *s.m.* craio. crailăc *s.n.* crailico. crainic
s.m. crainice. craniu *s.n.* șăro. crăcănat *adj.* crăcănate. crăpat *adj.*
 crăpime, phara-
 do.
 crăpătură *s.f.* crăpătura. crâmpei *s.n.* crâmpeie, cast
 țâno.
 crâng *s.n.* crângo. crea *vb. tr.* căres. cărei. creator *s.m.* creatoro.
 creatură *s.f.* creatura. crede *vb. tr.* pacheal (pa-
 chean).
 credincios *adj.* credincioso. credință *s.f.* credința. credit *s.n.*, credite.
 credul *adj.* credule. creier *s.n.* creiere. creion *s.n.* creiono. cremă *s.f.*

crema. crescut *adj.* bareardo, barilo. crestat *adj.* crestome.

CRE-CUR

30

crește *vb.* 1. *intr.* bareol; *co-pilul crește o șeau bareol*: 2. *tr.* barearel; a *crește un copil* barearel ac șeau.

creștet *s.n.* creștete.

creștin *s.m.* creștine.

creștinism *s.n.* creștinismo.

cretă *s.f.* creta.

cretin *s.m.* ere tino.

creț *adj.* crețo.

crez *s.n.* crezo.

cric *s.n.* crico.

crimă *s.f.* crima, merimos.

criminal *s.m.* criminalo.

criptă *s.f.* cripta.

crispat *adj.* crispato.

critic *adj.* critico.

critică *s.f.* critica.

crivăț *s.n.* crivățo.

criză *s.f.* criza.

croitor *s.m.* croitoro. cruce *s.f.* trasul. cruciș *adv.* crucișo. crucit *adj.*

crucito. cruciuliță *s.f.* cruciulița. crud *adj.* crudo. crunt *adj.* crunto. cruța

vb. tr. cruți. cucerii *vb. tr.* cucerii, ocupil,

astarel.

cucută *s.f.* cucuta. cucuvea *s.f.* cucuveaua. cufăr *s.n.* cufăro. cuget *s.n.*

cugeto. cui *s.n.* carfln. cuib *s.n.* cuibo. culca *vb.* 1. *re/L* sutem: m-am *culcat devreme* sutem devreme 2. *tr* soiarel; a *culca un copil* soiarel ac șeau a

culca fa *pămâm* soiarel le

phuiate.

culcare *s.f.* soimos. culcuș *s.n.* culcușo. adăpos-
to.

culege *vb. tr.* aloi. chidel. cu-
legil.

culpă *s.f.* culpa, vina. cult¹ *adj.* culto. educato. cult² *s.n.* culto. cultiva *vb.*
tr. cultivil. thol. culturalizare *s.f.* culturalizarea.

cultură *s.f.* cultura. cum I. *adv.* sar. *cum și în. ce chip* sar i andă so chipo:
cum doi *roșiile?* sar des ăl roșii II. con/, ca si cum ta i sar *după cum* pala

sar. cumetrie *s.f.* cumetria, bo-
len. boldimos.

cumpăra *vb. tr.* chinimos, achiziționai, chinei, chinde. cumpărare *s.f.*

chinimos. cumpărător s.m. chinditoro. cumpătat *adj.* goghealo. cumplit *adj.* cumplito. cunoaște *vb. tr.* prinjeanel. cunoaștere s.f. prinjeaimos. cunoscător s.m. prinjeando. cununat *adj.* cununato. prandlme.

cupă s.f. cupa. cuplu s.n. cuplo. cupru s.n. harcum. cuptor s.n. boumanrasco. cuptor s.n. cuptoro. curaj s.n. curajo. bou. curat *adj.* ujo. curățenie s.f. ujimos. curând *adv.* curândo.

31

CUR-CUV

curând *adv.* fuga, naș.

curb *adj.* curbo.

curbă s.f. curba.

curcan s.m. curcano.

curent¹ adu. actulo, curen-to.

curent² s.m. curen-to (electric).

curge *vb. intr.* thabdel.

curios *adj.* curioso.

curmeziș adu, curmezișo.

curs s.n. curso.

cursă¹ s.f. cursa.

cursă² s.f. capcana.

cursiv *adj.* cursivo.

curte s.f. bar, ograda. custură s.f. custura. cusur s.n. cusuro, defecto.

cutat *adj.* cutato. cută s.f. cuta. cutie s.f. cutia. cutreiera *vb. tr.* cutreieril.

cutremur s.n. cutremure. cutumă s.f. cutuma. cuțit s.n. șuri. cuțu *interj.*

cuțu! cuvânt s.n. vorba, cuvânto. cuvântare s.f. cuvântarea. cuvertură s.f.

cuvertura. cuviincios *adj.* cuviincioso.

D

da¹ adu. da.

da² ub. tr acordiu, dau. den, dine.

dac *adj.*, s.m. daco. **dacă** cory. cana. dalac s. n. dalaco. **dală** s J. dala.

damă s.f. dama. **dandana** s.f. dandanaua. **danga** s.f. dang. **dans** s.n.

chălimos. **dansator** s. m. chălitoro. **dantură** s.f. dantura. **dar**¹ cory. ta; *aș vrea să plec,*

dar nu pot camdau te tilea-

rau, ta ni daștiu. **dar**² s.n. daro; *a face un dar*

cărei ac daro. **darac** s.n. daraco. **dare** s.f. dinimos. **dare** s.f. dinimos.

darnic *adj.* darnico. **dascăl** s. m. dascălo. **dată** s.f. data. **datină** s.f.

datina. **dator** *adj.* datoro. **datorat** *adj.* datorato. **dăinui** ub. intr. durii.

dărâmare s.f. pelimos.

dărâmat *adj.* rimome. dino-tele.

dărui ub. *tr.* dinimos. **dăuna** ub. într dânuil. **dăunător** *adj.* dăunătoro.
dâmb s.n. dâmbu. **dânsa** pron. *pers.* oi. **dânsul** pron. *pers.* ou. **dără** s.f.
dâra. **dârdâi** ub. într dârdâil. **dârz** *adj.* dârzo. **dârzenie** s.f. dârzenia.
deasupra adu. oporal. **debil** *adj.* debOo. **debit** s.n. debito. **debitor** s.m.
datornico. **deblocare** s.f. deblocarea. **debut** s.n. debuto. **decât¹** adu.
decât, sar; nu se
aud decât *greierii* niașu-
nen-pe decât ăl greierea. **decât²** *prep.* decât; mai tare
decât mine mai zuralo de
sar mande (me). **decadat** *adj.* mulo. **deceniu** s.n. deceniu. **decent** *adj.*
decento. **decepție** s.f. decepția. **deci** cory. deci. **decis** *adj.* deciso.

33

DEC-DEP

decisiv *adj.* decisiva.
decizie s.f. decizia.
declara ub. *tr.* declariu.
declarație s.f. declarația.
declasat *adj.* decăzute.
decor s.n. decoro.
decorat *adj.* decorata.
decorație s.f. decorația.
dedesubt adu. talal.
defăimat *adj.* defăimate.
defect s.n. defecte.
deficit s.n. deficite.
defilare s.f. defilarea.
definit *adj.* definite.
definitiv *adj.*, adu. definitiva.
deformat *adj.* deformate, desfigurime.
defunct *adj.* mulo.
degajare s.f. degajarea.
degajat adu. degajata.
degeaba adu. de ivea.
degerat *adj.* inghițime.
degețel s.n. naioro.
deghizat *adj.* deghizata.
degrada ub. *tr.*, *refl* degradi-me.
degustare s.f. degustarea.
deja adu. deja.
dejun s.n. dejuno.
dejuna ub. într dejunil.
delapidare s.f. delapidarea.
delapidator s.m. delapida-toro.

delăsare s.f. delăsarea.
 delăsător adj. delăsătoro.
delegat s.m. emisaro. delegate, bişaldo mandar (trimis *de* mine).
delegaţie s.f. delegaţia.
delicat adj. delicate.
delicios adj. delicioso.
delict s.n. vină.
delira ub. intr deliril.
deloc adu. deloc.
deluşor s.n. deluşoro, plai-şoro.
demasca ub. tr., *rej/* demas-chil.
dement adj. dilo, dementa.
demitere s.f. demiterea.
democrat adj. democrato.
demon s.m. beng.
demonstra ub. tr. demon-striu.
demonstraţie s.f. demonstraţia:
demult adu. de but, **ac** data.
denaturat adj. denaturate.
denigrat adj- denigrate.
dens adj. densa, îndesome.
 dentist s.m. dentiste.
denunţ s.n. denunţa.
deodată adu. ac data.
deosebit adj. deosebite.
depana ub. tr. repariu.
departe adu. dur.
depărtat adj. durealo.
depăşit adj. depăşite, depă-şime.
depinde ub. intr. depinzil.
deplasa ub. tr, *rej/* jeal.
deplin adu. absoJuto.
deporta ub. tr deportimos.
deportare s.f. deportarea.
depozit s.n. depozite.
depozita ub. tr. depozitiu.
depravat adj. depravate.
depune ub. tr depunil.
 deputat s.m. deputate.
DER-DEV

34

deranj s.n. deranjo. **derâdere** s.f. asaimos. batjocura.
derbedeu s.m. derbedeo, go-lano.

dereglat *adj.* dereglate. **derutat** *adj.* derutate, derutime.

des *adj.*, *adu.* deso. **desagă** *s.J.* gono, desaga. **descălța** *vb. tr.*, *refl* despân-

reanghel. **descărca** *vb. tr.*, *refl* descărchisar.

descânta *vb. tr.* drabar. **descântec** *s. n.* drabarimos. **deschide** *vb. tr.* dăscăr. **deschis** *adj.* pătărdo, pătăr. **descoperi** *vb. tr.* arach, arachăl, arachle.

descoperire *s.f.* descoperirea, arachaimos. **descuiat** *adj.* pătărdo, pătăr. **descult** *adj.* despân-rango. **descurcăreț** *adj.* descurcărețe.

deseară *adu.* derachi. **deseccat** *adj.* desecato. **deservire** *s.f.* deservirea.

desface *vb. tr.* dăscăr. **desfăcut** *adj.* descărdo. **desfășura** *vb. refl, tr.* desfașuril.

desfigurat *adj.* desfigurime, desfigurate.

desființa *vb. tr.*, *refl* anulil, abolime.

desfrânat *adj.* depravate, desfrâu *s. n.* desfrâo. **desfunda** *vb. tr.* desfundil. **deshuma** *vb. tr.* dezgropil.

desiș *s.n.* desișo.

desluși *vb. tr.* deslușii, clari-fichil.

despărțit *adj.* despărțite. **despica** *vb. tr.* descărel. **despicat** *adj.* dispicato. des-cărdi.

despotic *adj.* abuzive, nasul. **despuia** *vb. tr.*, *refl* despuil, șude patute. **destăinui** *vb. tr.* *reJL* mothoau, divulgil. mothol-pe.

destin *s. n.* destino. soarta. **destinatar** *s.m.* adresante.

destinatari. **destins** *adj.* destinse. **destituire** *s.f.* demiterea.

dino tele (dat jos). **destoinic** *adj.* vrenico. **destrăma** *vb. tr.* *rejl* deșiriu.

destul *adj.*, *adv.* destul. **destupa** *vb. tr.* destupil. **deșert** *s.n.*, *adj.* deșerto. **deșerta** *vb. tr.* deșerții, șudel,

deșertil-pe. **deșeu** *s. n.* deseio. **deși** *con/*, deși. **deșira** *vb. tr.*, *rejl* deșiriu.

deșirimos, descărdimos. **deștept** *adj.* deștepte. **deteriora** *vb. tr.*, *rejl* rimo-

me, degradime, rimomos. **detonare** *s.f.* explozii, explozia.

detuna *vb. intr.* detunil. **deține** *vb. tr.* încârel. **deținut** *s. m.* deținute.

devasta *vb. tr.* rimei, distru-

deveni *vb. intr.* devenii, cărel-pe.

devia *vb. tr.* deviil, abătire. **deviere** *s.f.* abaterea, devierea, acadea, devotament *s.n.* abnegația, devotamento. **devotat** *adj.* devotate. **devreme** *adv.* devreme. **dezacord** *s. n.* dezacordo. **dezamăgit** *adj.* dezamăgime. **dezastru** *s.n.* dezastre. **dezavantaj** *s.n.* dezavantaje. **dezbatare** *s.f.* dezbateră. **dezbina** *vb. tr.* dezbinil. **dezbinat** *adj.* dezbinat, dezbinime. **dezbrăca** *vb. tr., refl* deshu-readel.

dezgheț *s.n.* desgheț. **dezgropa** *vb. tr.* dezgropil. **dezinfecă** *vb. tr.* dezinfecă. **dezlânțui** *vb. refl, tr.* dezlânțuil.

dezlegat *adj.* dezphanglo. **dezlipit** *adj.* dezlipite, dezlipime. **dezmeticit** *adj.* dezmeticite, dezmeticirne. **dezminți** *vb. tr.* dezmințil, dezhoael.

deznoda *vb. tr.* deznodil. **dezordine** *s.f.* dezordine. babilonia, deranjo. **dezrobi** *vb. tr.* dezrobimos. **dezrobire** *s.f.* dezrobirea.

diabet *s.n.* diabeto. **dibuit** *adj.* dibuite, arachlo. **dichisit** *adj.* dichisite, dichi-

sâme. gătime. **dicționar** *s.n.* dicționar.

didactic *adj.* didactico. **diferit** *adj., adv.* diferite. **dificil** *adj.* dificile. **dificultate** *s.f.* dificultatea.

digerat *adj.* digerime, digera to.

dihanie *s.f.* dihania.

dijmă *s.f.* dijma.

dilatat *adj.* șuvlilo, dilatate.

diluat *adj.* dilatate, diluime.

din *prep.* andai.

dinadins *adv.* dinadinso.

dinainte *adu.* anglal.

dinapoi *adu.* palal.

dinăuntru *adv.* andral.

dinte *s. m.* dând, thar.

dintre *prep.* andal.

diplomă *s.f.* diploma.

direct *adj-, adu.* directo.

direcție *s.f.* direcția.

dirija *vb. tr.* dirijiu.

dirijor *s.m.* dirijoro.

disc *s.n.* disco.

disciplinat *adj.* disciplinate.

discordie s.f. discordia.
discret adj. discrete.
discriminare s.f. discriminarea.
discurs s.n. discurso.
discuta ub. *tr., rejl.* discuții.
discuție s.f. discuția.
dispariție s.f. dispariția.
dispărea ub. *intr.* dispăril.
disperare s.f. disperil, disperarea.
disponibil adj. disponibile.
dispozitiv s.n. dispozitive.
dispoziție s.f. dispoziția.
dispreț s.n. disprețo.
disprețul ub. *tr.* disprețuil.

DIS-DRO

dispune vb. *tr., intr.* dispunil. **dispută** s.f. disputa. **distant** adj. distante.
distanță s.f. distanța. **distins** adj. distinso. **distra** vb. *refl, tr.* distril-pe.
distractiv adj. distractive. **distracție** s.f. distracția. **distrat** adj. distrome.
district s.n. districte. **distruge** vb. *tr.* distrugil, ri-mol.
distrugere s.f. distrugerea. **distrus** adj. distruse, rimo-me.
divan s.n. sfato, divane. **divide** vb. *refl* împârțil, divi-dil. divizii.
divin adj., adv. divine, devli-cano.
divorț s. n. divorțo. **divorțat** adj. divorțime, chamno, divorțate. **divulga** vb. *tr.* divulgil, mothol-pe.
dizolvat adj. dizolvate. **doar** adv. abia, cadichi. **doborât** adj. dino tele, dobo-râme.
doctor s. m. doctoro. **doctorie** s.f. doctoria, document s. n. documente, acto.
dogori vb. *intr.* dogorii, tha-bol.
doldora adj. doldora, pherdo. **dolofan** adj. dolofane. **domestic** adj. chăresco. **domiciliu** s.n. chăr, domi-cilio. **domn** s. m. domno, rai.

36

domni vb. *intr.* domnii. **domnie** s.f. domnia. **domnișoară** s.f. domnișoara.
șeori, șei bari. **domnitor** s. m. domnitoro. **domol** adj., adv. domole, calme, pohalea. **domolit** adj. domolime, cal-misailo.
dopaj s.n. dopaje. **dopare** s.f. doparea. dor s.n. doru. **dormi** vb. *intr.* sou. **dormitor** s.n. dormitorio. **dorn** s.n, dorno, priboio. **dos** s.n. bul.

dosit *adj.* garado. dospeală *s.f.* dospeala. **dotat** *adj.* dotato. **dovadă** *s.f.* dovada, acto.

adeverința. **dovedi** *vb. tr.* dovedii. **dovlecel** *s.m.* dovlecelo. **doza** *vb. tr.* doza. **drac** *s.m.* beng. **drag** *adj.* drago. **dragoste** *s.f.* dragostea. **drapel** *s.n.* steago. **drăcesc** *adj.* bengailo. drăcește *adj.* bengailles. **drăcos** *adj.* bengoso. drăcui *vb. tr.* deles bengăia.

dele bengăia.

drăguț *adj.* șucar, drăguțe. **drept** *adj.* abrupto, orta. **dreptate** *s.f.* dreptatea, ceacimos.

dresor *s. m.* dresoro. **dric** *s.n.* drico. **drog** *s.n.* drogo, drogurea.

37

DRU-DUȘ

drug *s.m.* drugo.

drum *s.n.* drom.

dubă *s.f.* duba.

dubios *adj.* dubiose.

ducă *s.f.* gălimos.

duce *vb. tr., refl.* gărel.

duh *s.n.* duho.

duhni *vb. intr.* duhnii, chan-

del nasul. **dulap** *s.n.* dulapo. **dulce** *adj.* gulo. **dulgher** *s.m.* dulghero.

dumnezeiesc *adj.* devlicano, divine.

Dumnezeu *s.m.* o Del.

dungă *s.f.* dunga.

după *prep.* pala.

dur *adj.* zuralo.

durabil *adj.* durabile.

durere *s.f.* duchairnos, chino.

dus *adj.* galo.

dușcă *s.f.* dușca.

dușman *s.m.* dușmano, adversario.

dușmănie *s.f.* dușmănia. **dușmănos** *adj.* dușmănos. **dușumea** *s.f.* dușumeaua.

.

E

ea *pron. pers.* oi.

ebrietate *s.f.* machimos, mato.

echilibrat *adj.* echilibrate.

echilibru s.n. echilibre.
echimoză s.f. vânătaia.
echipa vb. refl., tr. hureaiol.
echipament s.n. echipamente.
echipă s.f. echipa.
echitabil adj. ceaces.
econom adj. economo.
economie s.f. economia.
ecou s. n. răsuneto.
educat adj. educato, culto.
educator s.m. educato.
educație s.f. educația.
efect s.n. efecto.
efectua vb. tr. cârimos.
elastic s. n. elastico, guma.
elegant adj. eleganto.
elementar adj. elementare.
elev s. m. elevo.
elevă s.f. eleva.
eliberat adj. eliberato, elibe-rime.
elimina vb. tr. eliminil.
embrion s.n. germene, em-briono.
emigrant s. m. emigrante.
emigrație s.f. emigrația. **eminent** adj. eminente. **emisar** s. m. emisaro.
emisiune s.f. emisiunea. **emotiv** adj. emotive. **emoție** s.f. emoția.
emoționat adj. emoționate. **energic** adj. energice. **energie** s.f. energia.
enervant adj. agasante,
 enervante, holearel-tu. **enorm** adj. enormo, uriașe.
 but baro.
enzimă s.f. enzima. **epilepsie** s.f. epilepsia, dili-
 mos.
epilog s. n. epilogo. **epocal** adj. epocale. **epocă** s.f. epoca. **eră** s.f. era.
ermetic adj. ermetico. **eroare** s.f. greșala. **eroic** adj. eroico. **eroism** s.n.
 eroismo. **erou** s. m. erouo. • **escală** s.f. **escala**. **escorta** vb. tr. escortil.
escroc s. m. escroco. **esențial** adj. esențiale. est s. n. este, estico.

39

„EST-EZI

estetic adj. șucar.
eșarfă s.f. eșarfa.
eșec s.n. eșeco.
etaj s.n. etajo.
etajeră s.f. etajera.
etalon s. n. etalono.

etate *s.f.* etatea.
 etern *adj.* eterne.
 eternitate *s.f.* eternitatea, veșnico.
 etică *s.f.* etica.
 evacuare *s.f.* evacuarea.
 evadare *s.f.* evadarea, nași-mos.
 evadat *adj.*, *subst* evadate, nașlo.
 evanghelie *s.f.* evanghelia.
 eventual *adj.* eventuale.
 evident *adj.* evidente, claro.
 evidență *s.f.* evidența.
 evidențiat *adj.* e-ndențiato.
 evita *vb. tr.* evitul. feril-pe.
 exact *adj.*, *adv.* exacto. corecte.
 ezagera *vb. tr.* exageril.
 examen *s.f.* examene.
 excelent *adj.*, *adv.* excelente.
 excepțional *adj.*, *adv.* excepționale.
 exces *s.n.* exceso. abuzo.
 excitant *adj.* excitante.
 exclamație *s.f.* exclamația.
 excludere *s.f.* excluderea.
 exclus *adj.* exclude.
 exclusiv *adj.*, *adv.* exclusive.
 excomunica *vb. tr.* excomu-nichil, del avri (dă *afară*).
 excomunicare *s.f.* excomunicarea, solahaimos.
 excrement *s.n.* chul.
 excursie *s.f.* excursia.
 executa *vb. tr.* execuții, cărei.
 executant *s.m.* executante.
 executare *s.f.* executarea.
 exemplar *s.n.* exemplare.
 exemplu *s.f.* exemplo.
 exigent *adj.* exigento, pre-tențios.
 exil *s.n.* exilo.
 exista *vb. intr.* sas, existil.
 expatriă *vb. tr.* expatril.
 expedia *vb. tr.* adresa, expe-diil, bișealel.
 expediție *s.f.* expediția.
 expert *adj.*, *s.m.* experto. prinjeando.
 expira *vb. tr.*, *intr.* expiril.
 explicabil *adj.* explicabile.
 explicativ *adj.* explicative.

explicit *adj.* clar.
exploatat *adj.* exploatate.
exploziv s.n. explozive.
exponent s.m. exponente.
exprima *vb. tr.* del duma.
extern *adj.* externo.
extremitate s.f. șăro.
ezita *vb. intr.* ezitul.
ezitare s.f. ezitarea.

F

fabricant s.m. fabricanto.
fabrică s.f. fabrica.
fabulos *adj.* fabuloso.
face *ub. tr.* cărei.
facere s.f. cârimos.
facil *adj.* facilu, ușoro.
facă s.f. facla.
factor s. m. factoro.
factoriță s.f. factorita.
factură s.f. factura.
facultativ *adj.* facultative-.
faimă s.f. faima.
faimos *adj.* faimoso.
fală s.f. fala.
falcă s.f. falca.
faliment s.n, falimento.
falnic *adj.* falnicu.
fals *adj.* falșo.
falsificator s.m. falsifica-toro.
falus s. n. car.
familie s.f. familia.
fanatic *adj.* fanatico.
fandoseală s.f. fandoseala.
fanfară s.f. fanfara.
fanfaron *adj.* fanfarono.
fantastic *adj.* fabuloso, fantastico.
fantezist *adj.* fanteziste.
fantomă s.f. fantoma.
faptă s.f. fapta, isprava.
farfurie s.f. farfuria.
farmacie s.f. farmacia.

farmacist s.m. farmacist.
farmec s. n. drabarimos, fer-mecea.
fasole s.f. făsui.
fașă s.f. fașă. pansamente.
fatal adj. fatalo.
fatalitate s.f. fatalitatea.
fată s.f. șei.
față s.f. fața.
favoare s.f. favoarea.
favorabil adj. favorabile.
favorit adj. favorime, protejate, favorite.
făcăleț s.m. făcălețo.
făptaș s.m. făptașe, autori.
fără prep., cory. bi.
fărâma s.f. fărâma, cotoriț.
făta vb. tr. năschisardea. cârdea.
făuritor s.m. făuritoro. **fază** s.f. faza. fâneată s.f. fâneata. **fântână** s.f. haing. **fâstâceală** s.f. fâstâceala. fâs s. n. fâso. **fâsâit** s.n. fâsâite. **febră** s.f. febra.

41

FEC-FOI

fecale s.f. chul. **fecior** s.m. flăcăuo. **fel** s. n. felo, sar. **felinar** s.n. felinare. **femeie** s.f. juvli. **femeiesc** adj. juvleaco. **femeiește** adj. juvlicano. **fenomen** s. n. fenomene. **fenomenal** adj. fenomenalo. **fereastră** s.f. geamo. **fereca** vb. tr. phandel. **feri** vb. tr., refl ferisar, feril-pe.
fericit adj. fericite. **ferit** adj. ferime. **ferm** adj. ferme. **fermeca** ub. tn drabarimos. **fertil** adj. fertilo. **fesă** s.f. buca. **festiv** adj. festive. **feștilă** s.f. feștila. **fețișoară** s.f. șeorî. **fetiță** s.f. șeori. fi ub. intr. au. **fiară** s.f. fiara, dihania. **fibră** s.f. fibra. **fibros** adj. fibroso. **fictiv** adj. fictivo. **fidel** adj. fidele, cinstime. **fiecare** pron. nehot. adj. nehot fiesao. **fier** s. n. sastri. **fierbe** ub. tr. chireol. **fiere** s.f. fierea. **fiert** adj. chirado. **fiică** s.f. șei. **ființă** s.f. ființa. **filă** s.f. fila. **filet** s. n. ghivento. **filială** s.f. filiala.
film s. n. filme. **filon** s. n. filono. **filozof** s.m. filozofe. **filozofie** s.f. filozofia. **filtru** s.ru filtro. fin adj. fino, țânoro. **final** adj. finale, sărâste. **finanța** ub. tr finanțil, del loe (dă bani). **fioros** adj. fioroso. fir s. n. fire. **firav** adj. firavo. **fire** s.f. firea. **firesc** adj. naturale. **fisc** s. n. fisco. **fitil** s. n. fitilo. fiu s.m. său, șeaoro. **fixat** adj. fixome, fixate. **flacăra** s.f. flacăra. **flatat** adj. flatate. **flăcău** s.m. flăcăuo, tâmo. **flămând** adj. flămânde. **fleac** s.n. fleaco. **flegmatic** adj. flegmatice. **flegmă** s.f. șungar. **fler** s. n. flero. **floare** s.f. lulughi. **flocos** adj. flocoso. **flotant** adj. flotante. **fluier** s.n. fluero. **fluiera** ub. intr. fluieril.

fluture s.m. fluture. **fluviu** s. n. fluvio. flux s.n. fluxo. **foaie** s. n. foalea. **foame** s.ru boc. **foarfece** s.ru cachea. foarte *adv.* zurales. foc s.ru iag. foi ub. re/L, într foi. foil-pe.

FOL-FUS

folclor s. n. folcloro.

folos s.n. foloso.

folosit *adj.* folosime.

fontă s.J. fonta.

foraj s.n. forajo.

forfotă s.f. forfota.

formular s.n. formulare.

forța *vb. tr.* forțol.

forță s.J. forța.

foșnet s. m. foșneto.

fotă s.f. pestelca.

fotbal s.n. fotbal. fotoliu s. n. fotoliuo. fractură s.J. fractura. francez s. m.

francezo. franzelă s.f. franzela. frate s. m. phral. frământare s.J. agitația, frământarea.

frământat *adj.* frământime. frățesc *adj.* phralicanes. frână s.J. frâna.

frânge *vb. tr.* phagăl. frânt *adj.* phago. freca *vb. tr.* mordo. frecare s.f.

morel, morimos. frică s.J. dar. fricos *adj.* darano. frig s.n. șal. frige *vb.*

intr. thabol, friguros *adj.* șâlalo. fript *adj.* peco. frizer s. m. frizero.

frontieră s.J. frontiera.

42

fruct s.n. poama. fructifer *adj.* fructifere. frumos *adj.* șucar. frumusețe s.J.

șucarimos. frunțaș s.m., *adj.* frunțașe. frunză s.f. frunza. fudul *adj.* fudulo.

fugi *vb. intr.* naș. fuma *vb. intr., tr.* pel tutuno. pufail.

funcționar s. m. funcționar.

fund s.n. bul, fundo.

fundamental *adj.* fundamentale.

fundaș s. m. fundașo.

funie s.f. salo.

fura *vb. tr.* ciorel.

furaj s.f. furaje.

furat *adj.* ciordo.

furculiță s.f. furculița.

furie s.f. furia.

furios *adj.* furioso.

furiș *adj.* doreai.

furnal s.n. furnale.

furnică s.f. chir; *furnică albă*

chir parni.

furniza *vb. tr.* fumizil. furou s.n. furouo. fort s.n. ciorimos. furtună s.f.

furtuna. furtunos *adj.* furtunoso. furuncul s.n. buboio. fus s.n. cacli. fustă s.f. fusta.

G

gabarit s.n. gabarito. gaică s.f. gaica. gaj s.n. gajo. galant *adj.* galante. galantar s.n. galantare. galanterie s.f. galanteria. galaxie s.f. galaxia. gală s.f. gala. galben *adj.* galbene. galerie s.f. galeria. galeș *adj., adv.* galeșo. galon s.n. galono. gang s.n. gange. gara *vb. tr.* gara. gării. garanta *vb. intr.* garantiu. garantat *adj.* garantate, sigure.

gară s.f. gara. stația. gard s.n. bar. gardă s.f. garda. garderobă s.f. garderoba. gardian s. m. gardiano. gabori. garnisit *adj.* garnisi te. garnitură s.f. garnitura. garoafă s.f. garoafa. gașcă s.J. gașca. gater s.n. joagâro. gaură s-f. hău. găinar *adj.* găinare, borfașe. găină s.J. chaini.

găinărie s.J. găinăria.

găinată *vb. refl* găinații.

gălăgie s.J. gălăgia.

gălbează s.J. gălbeaza.

gălbejit *adj.* gălbejite.

gălbenea s.f. gălbenele.

gălbinare s.f. gălbinaarea.

gălbui *adj.* gălbuie.

găleată s.J. câcai.

găligan *adj.* găligano.

gămălie s.J. gămălia.

găoace s.J. găoacea.

găsi *vb. tr.* arach.

găsire s.f. arachaimos. descoperirea.

gata *vb. tr.* gata.

găteală s.f. găteala.

gătit *adj.* dichisite, dichlsâ-me, gătime.

găunos *adj.* găunoso.

găuri *vb. tr.* hâiardamos, hă-iarde.

găvan s.n. găvane.

găzduire s J. găzduirea.

gaz s.n. gazo.

gazdă s.J. gazda.

gazetar s.m. ziariste.

gazetă s.J. ziare.

gazon s.n. gazono.

gâde s.m. călăo.

GÂD-GOG

gâdila ub. rr. gâdânil. **gâfâi** *ub. intr.* gâfâil. **gâlcă** s.f. gâlca. **gâlceava** s.f. gâlceava. **gâlgâit** s.n. gâlgâite. **gând** s.n. gândo.

gândac s.m. gândaco.

gângav *adj.* muialo. gangavo.
gânsac s.m. gânsaco.
gârbovit *adj.* gârbovite.
gâtlej s.n. gâtlejo.
gâtui *vb. tr.* cerealei.
geam s.n, geamo.
geamantan s. n. geamantane.
geamăt s. n. geamăto.
geamie s.f. geamia.
geamlâc s.n. geamlâco.
gelatină s.f. gelatina.
gelos *adj.* geloso.
gelozie s.f. gelozia.
geme *vb. intr.* gemil.
gen s.m. gene.
genera *ub. tr.* generil.
general *adj.* generale. **generație** s.f. generația. **generos** *adj.* generoso.
gentil *adj.* gentile. **geografie** s.f. geografia. **geologie** s.f. geologia.
geometrie s.f. geometria. **german** s.m., *adj.* neamțo. **germen** s.m.
germeno. **geros** *adj.* geroso, șal. **gest** s.n. gesto. **gheață** s.f. gheața.
ghebos *adj.* gheboso. **ghem** s.n. ghemo. **ghemotoc** s.n. ghemotoco.
ghemuit *adj.* ghemuito. **gheretă** s.f. ghereta.

44

ghețar s.m. ghețare. . **ghețuș** s.n. ghețușo, poleio. **ghici** *vb. tr.* ghici.
ghicitoare s.f. ghicitoarea. **ghicitor** s.m. ghicitoro. **ghid** s.m. ghide.
ghiftuit *adj.* ghiftuite. **ghimpe** s.m. canro. **ghindă** s.f. ghinda. **ghinion**
s.n. ghiniono. **ghionti** *vb. tr.* ghiontii. **ghiveci** s.n. ghivecio. **ghivent** s.n.
ghivento. **gigant** *adj.* giganto. **ginere** s.m. geamutro, ja-
mutro.

gingaș *adj.* gingașe. **girant** s.m. giranto. **giulgiu** s.n. giulgiuo. **glandă**
s.f. glanda. **glas** s.n. glaso. **glastră** s.f. glastra. **glie** s.f. glia. **glisa** *vb.*
intr. glisil. **gloabă** s.f. gloaba. **gloată** s.f. gloata. **glob** s.n. **globo**. **global**
adj. globalo. **globular** *adj.* globulare. **globulă** s.f. globula. **glonț** s.n.
glonte. **glorie** s.f. gloria. **glorios** *adj.* glorioso. **glosar** s.n. glosaro. **glumă**
s.f. gluma, phireas. **glumi** *vb. intr.* glumii. **goană** s.f. nașimos. goana.
goarnă s.f. goarna. **gogoasă** s.f. gogoșa. **gogomănie** s.f. gogomănia.

45

gol *adj.* nango. **golan** s.m. golano. **golaș** *adj.* golașo. **goli** *vb. tr.* șudel.
gonaci s.m. gonacio. **goni** *ub. tr., intr.* gonisar. **gornist** s.m. gorniste.
gospodină s.f. gospodina. **grabă** s.f. graba, sâghear. **grad** s.n. grado.
gradat *adj., s.m.* gradato. **grafic** s.n, grafice. **grai** s.n. graio. **gram** s.n.
gramo. **grandios** *adj.* grandiose. **grandoman** *adj.* grandomano. **graniță**
s.f. granița. **grapă** s.f. grapa. **gras** *adj.* praoardo. **gratie** s.f. gratia. gratis

adu. gratiso. **gratuit** *adj.* gratuime. **gratie** *s.f.* grația. **grațios** *adj.* grațioso. **grav** *adj.* gravo. pharo. **gravidă** *adj.* phivli. **grăbi** *ub. refl, tr.* sâghiar. **grăbit** *adj.* grăbito, sighear-do, accelerate. **grădinar** *s.m.* grădinare. **grădină** *s.f.* grădina. **grămadă** *s.f.* grămada. **grăpat** *adj.* grăpato. grătar *s.n.* grătare. **grăunte** *s.n.* grăunte. **grânar** *s.n.* hambare. **grână** *s.f.* grânea. **greață** *s.f.* greața.

GOI^-GUZ

greblă *s.f.* grebla.. **greoi** *adj.* înceto. **gresie** *s.f.* gresia. **greșit** *adj.* greșirti_e **greșos** *adj.* greșo_{so} **greu** *adj.* pharo, dificile.

greutate *s.f.* **ph[^], -i_{mos}**

grijă *s.f.* grija.

grindă *s.f.* grind[^]..

grindină *s.f.* grindina.

gripă *s.f.* gripa.

groapă *s.f.* hau.

groază *s.f.* groapa.

groaznic *adj.* groaznice.

gros *adj.* thulo.

grosime *s.f.* thulimos.

grosolan *adj.* grosolane.

grotă *s.f.* grotă.

grozav *adj.*, adu. grozavo.

grumaz *s.n.* cefa..

grup *s.n.* grupo.

guițat *s.n.* guițato.

gumă *s.f.* guma. elastice.

gunoi *s.n.* gunoi_o.

gură *s.f.* mui.

gust *s.n.* gusto.

gustare *s.f.* gustarea.

gustos *adj.* gustoso.

gușă *s.f.* gușa.

guturai *s.n.* guturaio.

guvern *s.n.* guv_{er}no.

guvernamental *a[^]j.* guvernamentale.

guvernănt *s.m.* guvernante.

guvernare *s.f.* guvernarea.

guvernator *s.m.* guvernatoro.

guvernământ *s.n.* guvernă-mânto.

guzgan *s.m.* guzgano. șobo-lano.

H

ha *interj, hal.*

habitat *s. n.* traimos.

habotnic *adj.* habotnice.
hai *interj.* halde!.
hain *adj.* haino, afurisite, nasul.
haină *s.f.* haina.
haită *s.f.* haita.
halal *interj.* halal!
hali *vb. tr.* hali.
haltă *s.f.* halta.
halucinație *s.f.* halucinația.
hamal *s. m.* hamalo.
hambar *s. n.* hambaro.
han *s. n.* hano.
haos *s.n.* haoso.
haotic *adj.* haotico.
har *s.n.* haro.
harachiri *s.n.* harachiri. **harem** *s.n.* haremo. **harnic** *adj.* hamico, treabaco. **hartan** *s.n.* hartano. **harță** *s.f.* harța, hampe. **hatâr** *s.n.* hatăro.
hai *interj.* *bel.* hăitaș *s.m.* haitaso. **hăitui** *vb. tr.* hăitui. **hăituire** *s.f.* hăituirea. **hămăi** *vb. intr.* hămăi.
hămesit *adj.* hănesito.
hărmălaie *s.f.* hărmălaia.
hărnicie *s.f.* hărnicia.
hățiș *s.n.* hățișo.
haz *s.n.* hazo.
hazardat *adj.* hazardate.
hazliu *adj.* hazliuo.
hâd *adj.* hâdo.
bârâit *s.n.* hărbăito.
hârb *s.n.* hârbo.
hârciog *s.m.* hârciogo.
hârdău *s.n.* hârdăuo.
hâzleț *s.n.* cazma.
hârtie *s.f.* hârtia.
hârtop *s.n.* hârtoapea.
hăț ana *vb. intr.* hățâil.
hemoroid *s.m.* hemoroizi. **hepatită** *s.f.* hepatita, gălbinaie.
hernie *s.f.* hernia. **hibrid** *s.m.* hibride. **hidos** *adj.* hidoso. **hidrogen** *s. m.* hidrogeno. **hipism** *s.n.* hipismo. **ho** *interj.* *hol,* arăsal!. **hoașcă** *s.f.* hoasca.
hoață *s.f.* ciorni. **hodorog** *s. m.* hodorogo. **hohot** *s.n.* hohote.

47

HOI-HUZ

hoinar *adj.* hoinare. **hoit** *s.n.* hoito. **hol** *s.n.* holo. **holbat** *adj.* holbate.

holdă s.f. holda.

J

holeră s.f. holera. **holtei** s.m. holteie. **homosexual** adj. homosexuale.

horă s.f. hora. **horn** s.n. horno. **hotar** s.n. hotare.

hotărât adj. hotărâme, decis. **hotărâtor** adj. decisivo. **hotărî** vb. re/L, tr

hotârâl. hoț s. m. clor. **hoție** s.f. ciorimos. **hrană** s.f. hrana, hamos.

Hristos s.m. Hristoso. **hrubă** s.f. hruba. **humă** s.f. huma. **hunii** vb. intr.

huruil. **huzur** s.n. huzuro.

I

ia interj, se!, ȩa!.

iad s.n. iado.

ianuarie s.m. ianuarie.

iapă s.f. grazni.

iar adu., con/, iar.

iarbă s.J. dar.

iarmaroc s.n. bâlcio.

iaz s.n. iazo.

icter s.n. gălbinarea, ictero.

icter s.n. ictero.

ideal adj., s.n. idealo.

identic adj. identico.

identifica vb. tr. identificil,

ideolog s.m. ideologe.

idiot adj. idioto.

idol s.m. idolo.

ieftin adj. ieftino.

ieftini vb. rej/. tr. ieftinii.

iepure s. m. șoșoi.

ierta vb. tr. iertil.

iertare s.J. iertarea.

ieși vb. intr. cli, încli, avri.

ifos s.n. ifosea.

ignora vb. tr. ignoril.

igrasie s.f. igrasia.

ilegal adj. ilegalo.

ilicit adj. ilicito.

imagina vb. re/L, tr. imaginii

image s.f. imaginea.

imbecil adj. imbecilo.

imediat adj. irnediato.

imens *adj.* imenso, baro.

imita *vb. tr.* imitul.

imn s.n. imno.

imobil¹ *adj.* imobilo: *punct imobil* puncto imobilo.

imobil² s.n. chăr; în *imobilul pus în vânzare* andă chăr thodino bichinimaste.

imobilizat *adj.* imobilizate.

imoral *adj.* imoralo.

imparțial *adj.* imparțiale.

impas s.n. impaso.

impecabil *adj.* impecabile.

impediment s.n. impedimente.

impenetrabil *adj.* impenetrabile.

imperativ s.n. imperativo.

imperceptibil *adj.* imperceptibile.

imperfect *adj.* imperfecte.

imperfecțiune s.f. imperfecțiunea.

imperios *adj.* imperioso.

imperiu s.n. imperiuo.

impermeabil *adj.* impermeabile.

49

IMP-INF

impertinent *adj.* impertinente.

impetuos *adj.* impetuos.

implora *vb. tr.* imploril.

important *adj.* importante.

importantă s.f. importanța.

imposibil *adj.* imposibile.

imposibil *adj., s.n.* imposibi-lo.

imposibilitate s.f. imposibilitatea.

impostor s.m. impostoro.

impostură s.f. impostura.

impotent *adj.* impotente.

impozit s.n. impozite.

impozit s.n. impozite.

imprecis *adj.* imprecise.

impresie s.f. impresia.

impresiona *vb. tr.* impresio-nil.

imprevizibil *adj.* imprevizibile.

imprima *vb. tr.* imprtmil.

imprimare s.f. imprimarea.

imprimerie s.f. imprimeria.

impropriu *adj.* improprie.

improviza *vb. tr.* improvizil.
imprudent *adj.* imprudente.
impuls *s.n.* impuls.
impulsionare *s.f.* impulsionarea.
impulsiv *adj.* impulsive.
impunător *adj.* impunătoro.
impune *vb. tr.* impunil.
impus *adj.* impuse.
imputa *vb. tr.* imputil.
imputabil *adj.* imputabile.
imunitate *s.f.* imunitatea.
inamic *s.m.* inamico.
incapabil *adj.* incapabile.
incubator *s.n.* incubatoro. **inculpat** *adj.* inculpate. **incult** *adj.* inculte.
index *s.n.* indexo. **indian** *s.m., adj.* indiano. **indica** *vb. tr.* sâcael, indichil.
indicator *s.n.* indicatoro. **indicație** *s.f.* indicația. **indiciu** *s.n.* indiciuo.
indiferent *adj.* indiferente. **indignat** *adj.* indignate, indignime.
indirect *adj.* **indirecte.** **indivîd** *s.m.* individe. **individual** *adj.* individuale.
indolent *adj.* indolente.
 blego.
indulgent *adj.* indulgente. **industriaș** *s.m.* fabricant.
 industriașe. **inel** *s.n.* angrusti. **inert** *adj.* inerte. **inertie** *s.f.* inerția.
inevitabil *adj.* inevitabile. **infantil** *adj.* infantile. **infect** *adj.* infecte.
infecta *vb. tr.* infecții. **infecție** *s.f.* infecția. **inferior** *adj.* inferioro. **infern**
s.n. inferno. **infernal** *adj.* infernale. **infidel** *adj.* infidele. **infiltrat** *adj.*
 infiltrate. **infim** *adj.* infime, țânoro. **infinî** *adj.* infinite. **infîrm** *adj.* infîrme.
infîrma *vb. tr.* infîrmii. **inflamat** *adj.* inflamate. **informare** *s.f.* informarea.
 mr-izv
 50
informator *s.m.* ciricli. infor-matoro.
infractor *s.m.* făptașe, autori.
ingenios *adj.* ingenuoso.
ingrat *adj.* ingrato.
inimă *s.f.* ghi.
inițial *adj., adu.* inițialo.
inocent *adj.* inocento.
inocula *vb. tr.* inoculil.
inovator *adj.* inovatoro.
insectă *s.f.* insecta.
insistent *adj.* insistente.
insomnie *s.f.* ni soel.
instala *vb. tr.* instalil. thol.

instanță s.f. instanța.

instigare s.f. instigarea. **instigator** s.m. instigatorio. **instinct** s.n. instincte. **instrui** vb. tr. sâchion. sâchiol.

insulă s.f. insula. **insulta** vb. tr. insultil. holearel.

intact adj. intacte, șea. **intelligent** adj. inteligente. **intens** adj. zurales.

interes s.n. interese. **interior** adj. andre. **interpret** s.m. interprete.

interval s.n. intervale. **interzis** adj. opreme. **intestin** s.n. por. **intra** vb. invr. jeal, intril. **intrare** s.f. accese. **introduce** vb. tr. sol. intro-

ducil. **inundație** s.f. inundația, pai

but. **inventă** vb. tr. căres. cărei,

inventii.

invers adj., adv. inverso. **invidie** s.f. holimos. **invizibil** adj. nedichlo.

ipocrit adj. ipocrite. **ironic** adj. ironice. **iscăli** vb. refl, tr. iscălime. ramosardea.

ispravă s.f. isprava, fapta. **isprăvi** vb. tr. termenisardea.

isprăvii.

istovit adj. istovite.

iubi vb. tr. iubii.

iute adj. săgo.

izbi vb. tr., refl deales dab.

izgoni vb. tr. izgonii, nașael.

izmene s.f. sostea.

izolare s.f. izolarea, izolime.

izvor s. n. izvoro.

izvorî vb. intr. avei.

I

îmbăia vb. refl, tr. naiol. **îmbăiere** s.f. baia, naimos. **îmbăta** vb. re/L, tr. machi-

mos, mato. mache. mate. **îmbina** vb. tr. îmbinil, phan-

del. **îmbrăca** vb. re/L, tr. hurea-

del. **îmbrăcămintă** s.f. huriai-

mos.

îmbrățișa vb. tr. angiearel. **îmbuibat** adj. ceailo. **îmbunare** s.f. lașimos.

împacheta vb. tr. chidino,

împachetime.

împăcare s.f. împăchimos. **împăciuire** s.f. împăciuirea. **împărtășit** adj. împărtăși-

me. **împărți** vb. tr. Lmpârțil. divi-

dil, divizii, împărtil. **împături** vb. tr. pachealpe. **împiedica** vb. tr.

impedichil,

phanglel.

împlânta vb. tr. înfigiol. **împleti** vb. tr. împletii. **împotmoli** vb. refl. noroil.
împotrivă adv. împotriva. **împrăştia** vb. tr. şudel peste
şea.

împrejmuire s.f. bar. armane. **împreună** adv. şaoră chide. **împrumut**
s.n. împrumute,
ujilo.

împuşcătură s.f. împuşcătura, dea iag le puşcaia. **împuţit** adj. împuţite,
chan-

del nasul. **în** prep. ande. **înadins** adu. înadins. **înainta** vb. intr., tr.
inaintil.

jeal angle. **înaintaş** s. m. înaintaşe.

coua anglal. **înainte** adu. anglal. **înapoi** adu. parpale. **înapoia** vb. tr.
palal. **înapoiat** adj. palaleste. **înavuţit** adj. varvalo. bogate. **înăbuşit** adj.
înăbuşite, abu-

rime. înăbuşime. **înălbi** vb. intr. parnimos. **înălţat** adj. ucilo. **înălţime** s.f.
ucimos. **încăleca** vb. tr. înclisti (po
grast).

încasa vb. tr. primisardea loe. . **încaieră** vb. refl. maremp. **încălţa** vb.
refl., tr. înpo-
ghistu.

ÎNC-ÎNH

52

încălzi vb. tr. tachiar.

încăpăţânat adj. încăpăţâenate, şăralo.

încăpere s.f. încăperea.

încărca vb. tr. încărchil, phe-rel.

încărcat adj. doldora, pher-do.

încărunţit adj. parnilo îl şăreste (sâles o bal parno săreşte).

încâlcit adj. încâlcime. **începător** s.m. începători. **începere** s.f. malael.

încet adj., adu. înceto. po-
hale, uşuro.

încheiat adj. phandado. **închide** vb. tr. phande. **închina** vb. rejL închinil-
pe. **închis** adj. phandado. **închisoare** s.f. phandaimos. **încins** adj.
tachilo. thabol. **înclinat** adj. înclinate. **încolăcire** s.f. Incolăcil-pe. **încotro**
adv. caring. **încrede** s.f. pacheau. **încuia** vb. tr. phandel, phan-
dadel.

încurca vb. refl, tr. hamil. **îndată** adv. acana. imediato. **îndărăt** adv.
parpale. **îndeajuns** adv. arăsăl. **îndeaproape** adv. pasai. **îndemânare**
s.f. abilitatea. **îndepărta** vb. tr. îndepărtil,
durearel.

îndepărtare s.f. dureairnos. **îndestulat** adj. abundento,
varvalo.

îndruma vb. tr. sâcael. îndrumător adj. călăuza.

îndulcit *adj.* guleardo. • **îndurare** *s.f.* iertimos. ruga. **îndurerat** *adj.* holeardo. **îneca** *vb. refl., tr.* tasael. **înecare** *s.f.* tasimos. **înfăptuire** *s.f.* cărimos. **înfiat** *adj.* înfiato. **înfiere** *s.f.* adopția. **înfige** *vb. tr.* șutei. **înfiora** *vb. refl.* izdral. **înflorit** *adj.* înflorime. **înfometat** *adj.* flămândo, bochalo.

înfrățire *s.f.* phralicanes. **înfrânare** *s.f.* abținerea, înfrânarea.

înfrânt *adj.* mardo. **înfrumusețare** *s.f.* șucari-mos.

înfuleca *vb. tr.* hal. **înfundat** *adj.* phandado. **îngădui** *vb. tr.* acceptiu, acceptii, îngăduil. **înghesuit** *adj.* înghesuite. **îngheța** *vb. intr.* înghețol. **înghețat** *adj.* înghețome.

phaosardo. **înghiți** *vb. tr.* înghiți, înghițime.

îngrașă *vb. refl.* pracardo, praoardi, praoarde, pra-oardel.

îngreuia *vb. tr.* pharo. **îngrijit** *adj.* îngrijime. **îngrijorat** *adj.* grijome.

îngropat *adj.* înmormântime. **îngroșat** *adj.* thulilo. **îngrozit** *adj.* îngrozime. **îngust** *adj.* îngusto. **înhăma** *vb. tr.* thămiu. **înhață** *vb. tr.* înhățiu.

53

înjunghia *vb. tr.* șinei.

înjura *vb. tr.* cușal.

înmagazina *vb. tr.* depozitiu, chidel.

înmâna *vb. tr.* del.

înnebuni *vb. intr.* dileailiol.

înnegrit *adj.* calilo.

înnot *s.n.* înoto.

în răutățire *s.f.* rimome.

însă con/, ta.

însănătoșit *adj.* înzdrăveni-me, sastevesto.

însărcinați *adj.* phivli.

însângerare *s.f.* thabdel o rât.

insera *vb. rejL* rachiareol-pe.

însetat *adj.* trușalo.

însorit *adj.* marel o cham.

însoți *vb. tr.* escortil. însoțil, sî leia.

însoțitor *s. m.* amalo.

însurat *adj.* prandome.

însușire *s.f.* însușirea, sar săcael.

întărâtat *adj.* întărâtat.

întărit *adj.* șuchilo, accen-tuime.

întâlnire *s.f.* maladimos.

întâmplător *adj.* accidentale.

întinde *vb. refl, tr.* țârdel.

întoarce *vb. refl, tr.* risar.

întocmai *adv.* cădea.

întocmire *s.f.* cărimos. **întors** *adj.* risardo. **întreba** *vb. tr.* pușimos.

întrebare *s.f.* puși. **întrece** *vb. tr., refl.* întrecil. **întreg** *adj.* intacto, șea, în-trego.

întreg *adj.* întrego, șea. **întreține** *vb. tr.* încărel. **întrucâtva** *adv.* hanțî.

întruna *adv.* mereu. **întruni** *vb. tr., refl.* ghidimos. **întuneca** *vb. refl.* intune-chil-pe.

întuneric *s.n.* întuneric. **înțelegere** *s.f.* acordo, înțelegerea, pacto.

înțelept *adj.* but janglo. **înțepa** *vb. tr., refl.* inpungil. **înțepenit** *adj.* fixome (fixate). **învăța** *vb. tr.* sâchiol. sâcai-mos.

învățare *s.f.* sâchimos. **învârtitură** *s.f.* învârtil-pe. pirueta.

învechit *adj.* purano. **înveli** *vb. tr.* acoperisar. tho

pa leste, oi, lende. **învelit** *adj.* hureado. **înzăpezire** *s.f.* iu but neme-țime.

J

K

jaf *s.n.* jafo.

jale *s.f.* jalea.

jar *s.n.* jaro.

javră *s.f.* javra.

jărat *s.n.* jăratice.

jaz *s.n.* jâo.

jeg *s.n.* jeg. je.

jeli *vb. tr.* jeli, roel.

jerpelit *adj.* jerpelice.

jigni *vb. tr.* jignii, del duma urato.

jigodie *s.f.* jigodia. **jilav** *adj.* chingheardo. **jind** *s.n.* jindo, pofta. **joacă** *s.f.*, chălimos. **joc** *s.n.* chărel. **jos** *adj., adv.* tele.

juca *vb. tr., refl.* chălimos. **judecat** *s.f.*, judecata. **judiciar** *adj.* judiciare.

judicios *adj.* goghealo. **jug** *s.n.* jugo. **julit** *adj.* julito (julirne). **jumătate** *s.f.* dopaș. **juncan** *s.m.* mânzato. guruu țâno.

junghi *s.n.* junghio. **jupuit** *adj.* jupuime. **jur** *s.n.* solahau. **jurământ** *s.n.* solah. **just** *adj.* ceaces, justo, cădea si.

just *adj., adv.* ciacio, ceaces. **justiție** *s.f.* justiția.

kilogram s.n. kilo.

L

la *prep.* le, la.

lac s. n. laco.

lacom *adj.* bochalo, lacom.

lacrimă s.*J.* iasfa.

ladă s.*f.* lada.

lagăr s.n. lagăro mașinachi.

lamă s.*J.* lama.

lampă s.*f.* lampa.

lan s.*n.* lano.

lansare s.*f.* șudimos.

lanț s. n. lanțo.

laolaltă adu. șaoră.

lapoviță s.*f.* lapovița.

lapte s. m. thud.

larg *adj.* buflo.

laș *adj.* lașo.

laț s.n. lato.

lăcomie s.*f.* lăcomia.

lăcrima *vb. intr.* roel.

lămurit *adj.* lămurime.

lărgit *adj.* buflo.

lăsa *vb. tr.* muc, mucălas.

lătra *vb. intr.* den-pe âljucăl

(*lătră* câinii). lături s.*f.* lăturea. lățime s.*f.* buflimos, lățos *adj.* lățoso.

lăudat *adj.* lăudime. lăutar s.m. lăutaro.

leac s.n. drab.

leafă s.*f.* leafa.

leagăn s.*n.* leagăno.

lebădă s.*f.* lebăda.

lecție s.*f.* lecția.

lecui *vb. tr.* drabarimos.

lecuit *adj.* drabardo, lecui-

me. lega *vb. tr., refl* phandaimos,

phanglo, phangli, phangle. legal *adj.* legalo, ceacio. legare s.*f.*

phandimos. legământ s.n. jurământo. lege s.*f.* legea. legendar *adj.*

legendara. legionar s.m. legionaro. legitimație s.*f.* legitimația. leit *adj.*

leito. lemn s.n. cast. lemnar s. m. caștalo. leneș *adj.* chailo. lent *adj.*

domolo. leoarcă *adj.* chingherdo. lesne adu. ușuro. leș s.n. leșo. leșinat

adj. leșinime. leu s.m. franco, bano. leziune s.*f.* phuhni. liber *adj.* libero,

slobodo.

57

LIB-LUX

libertinaj s.n. crailico, liber-
tinajo.

licențiat adj. licențiate. liceu s.n. liceuo.

lichid s.n. zumi.

limbi s.f. șib, limba rromani e șib rromani.

limbric s. m. limbrico.

limbut adj. șibalo.

limpede adj. lirnpedo.

limpezi vb. tr. limpezii.

lin adj. ușuro, pohali.

lingău adj. lingăuo.

lingurar s.m. caștalo.

linia vb. tr. liniil.

linie s.f. linia.

liniște s.f. ași, așen.

liniștit adj. liniștime. liniștite.

lipi vb. tr. lipii.

lipit adj. lipime. lipito.

lipsă s.f. lipsa.

listă s.f. lista.

literă s.f. litera.

litoral s.n. litoralo.

loc s.n. than.

local adj. localo. localitate s.f. gau, cern, foro. locui vb. intr. beșăl.

locuință s.f. chăr (domicilio). logofăt s.m. logofăto. lopată s.f. lopata. lot

s.n. than, parcela. lovi vb. tr. deales dab, marel. loz s.n. lozo. lua vb. tr..

intr. astarel. lucra vb. intr. buchi, activii, buchimos.

lucru s.n. buchi.

lui pron. pers. lescă.

lulea s.f. luleaua.

lumânare s.f. momeli.

lume s.f. lumea.

lumina ub. intr. luminii.

lună s.f. șonoto.

lung adj. lungo.

lungan s.m. ucio.

luptă s.f. marimos.

lustragiu s.m. lustragio.

lut s.n. argila, phuu.

lux s.n. luxo.

luxat adj. sucime.

M

macara s.f. macaraua.
macaz s.n. macazo.
maculator s. n. caieto.
magazie s.f. magazia, depo-zito.
magazin s. n., magazine.
magie s.f. drabarimos.
mahala s.f. mahalaua.
mahalagiu s. m. mahalagio.
mai¹ adu. încă.
mai² s.m. o son maio.
maidan s. n. maidano.
majorare s.f. bareol.
mal s. n. malo.
mamă s.f. dei.
mamelă s.f. duci.
mandibulă s.f. o maxilar telal.
manechin s.n. manechine.
manifestație s.f. manifestația, demonstrația.
manta s.f. mantaua.
manual¹ s. n. le vastența.
manual² adu. vastența.
mapă s.f. mapa.
marca ub. tr. sâcael.
marcant adj. baro.
mare adj. baro.
marfă s.f. marfa.
margine s.f. marginea.
marinar s. m. marinaro.
marș s. n. avri, tilear.
martor s. m, martoro.
masa vb. tr. țârdema; a masa *pe spate* țârdema păi zăia.
masă s.f. hamos; om luat deja masa lem deja e meseli, e un *creion pe masă* să ăl creiono pe-i meseli.
mascul s.m. murșicano.
masiv adj. baro.
mașină s.f. mașina.
mașinărie s.f. mașinăria.
materialist adj. materialisto.
matur¹ adj. phuro, maturo.
matur² s.m. adulto, matură.
maț s. n. por.
maxilar s. n. falca.
maxim adj. maximo.

măcar adu. măcar.
măcel s. n. măcelo.
măcelar s. m. măcelaro.
măcelărie s.f. măcelăria.
macină vb. tr. pişlel.
măcinat adj. pişlea.
măciucă s.f. cast baro, măciuca.
măduvă s.f. măduva.
măgar s. m. măgaro.

59

MAG-MIR

măgulit adj. flatato, măgu-
lime.
măi *interj.*, bel! **mălai** s. n. melia. **mămăligă** s.f. hăitaco. **măreţ** adj. baro.
mărgăritar s. n. mărgăritaro. **mări** vb. re/L, tr. bariol. **mărime** s.f.
barimos. **mărta** vb. *refl.*, tr. maritul-pe,
prandel-pe. **mărunt** adj. harno, ţânoro,
fino.
mâmnel adj. harnoro. **mărunţi** vb. tr. harne. **măsea** s.f. thar. **măsura**
vb. tr. măsurii. **măsuţă** s.f. meseliţ: măsuţă *de noapte* meseliţ de ireal,
mătreaţă s.f. mătreaţa. **mătura** vb. tr. sâlaimos. şâ-lael.
mătură s.f. şalău.
măturătură s.f. sâlaimos.
mătuşă s.f. bibi.
mâna vb. tr. tradel.
mână s.f. vast.
mâncare s.f. hamos.
mâncăcios adj. bochalo. la-cómo.
mâncăruri e s.f. halimos.
mândrie s.f. mândria.
mândru adj. mândro.
mângâia ub. rr. mângâil.
mânie s.f. mania.
mânzat s. m. mânzato. gu-ruu ţăno.
mecanic adj. mecanico.
meci s.n. mecio.
medalie s.f. medalia.
medic s.m. doctoro. **medicament** s.a. doctoria. **medicament** s. n.
draba. **melc** s.m. melco. **memoriu** s. n. memoriuo. **meniu** s. n. habe.
menţine ub. tr. încărel. **mercur** s.rt mercuru. **mereu** adu. mereu. **merge**
ub. intr jeal. **merit** s. n. merito. **merita** ub. tr. meritil. **mers** s.n. jealimos.
meseriaş s.m. meseriaşo. **mestecate** s.f. hamil, hami-
mos.

metodă s.f. metoda. meu *pron. pers.* mânro. **mezin** adj. țâno, țânoro, **miazăzi** s.f. sudo. **mic** adj. țâno. **micșorat** adj. țâneardo. **mijloc** s.n. mașcar. **mijlociu** adj. mijlocie. **milă** s.f. mila. **militar** s. m. militaro. **milog** s. m. milogo. **milos** adj. miloso. **mincinos** adj. hohael, hoha-

do. **minciună** s.f. hohaimos. **minge** s.f. mingea, balono. **minor** adj. minoro, țâno. **mente** s.f. hohael **minunat** adj. ujo, perfectio. **rninunato**. **mir** s.n. miro. **mire** s. m. geamutro. **mireasă** s.f. miresa. **miros** s.n. chandel.

MIS-MUZ

mistreț adj. balo mistrețe.

mișcat adj. mișcome.

mișuna vb. *inti.* mișunii.

mită s.f. mita.

mititel adj. țâno.

moale adj. covlo.

moară s.f. asau.

moarte s.f. merimos, mulo,

muli, muie. **mobilă** s.f. mobila. **modest** adj. modesto, lașio. **mofturos** adj. mofturoso. **molatic** adj. covlo, molatice. **molimă** s.f. molima.

monedă s.f. moneda. **monetar** adj. monetaro. **monopoliza** vb. *tr.* acaparis-

ardea, chidea but. **monta** vb. *tr.* montil. **morman** s. n. mormano. **mort** adj., *subst.* mulo. **mortăciune** s.f. merimos, mu-

limos, mulo, muli, muie. moș s. m. phuro. **moșie** s.f. moșia. **moșier** s. m. balamo.

60

motan s.m. pisoio.

motiv s. n. motivo.

motor s. n. motoro.

muc s. n. muco, chiștoce.

mucegăit adj. mucegăime.

muchie s.f. muchia.

mucos adj. limalo.

mulge vb. *tr.* dușăl; *a mulge vaca* duș le gorumnea.

mulgere s.f. dușimos.

mult adj., *adu.* but.

mulțime s.f. butimata.

mulțumi vb. *intr.* mulțumii.

muncă s.f. buchi.

munci vb. *intr.* activii, muncii, cărei buchi.

murat adj. șuclo.

murătură s.f. murătura.

murdar *adj.* murdaro.
murdări *vb. rej. tr.* pătome.
muscă *s.f.* mach.
mușca *vb. tr.* dandear. *tr.*
mut *adj.* mute.
muta *vb. tr.* muchimos, muchii.
muzicuță *s.f.* muzicuța.
N
 na *interj.* le!
nai *s.n.* naio.
naiba *s.f.* beng, bengăste.
naiv *adj.* naive.
namilă *s.f.* bare but.
narare *s.f.* paramicia.
nasture *s.m.* coceac.
naș *s.m.* nașo, nuno.
 naște *vb. tr., refl* năschil.
natural *adj.* naturale, cea-
 ceo. cădea si. **natural** *adj.* naturale. **natură** *s.f.* natura. **naționalitate** *s.f.*
 se neamo
 sân.
națiune *s.f.* neamo, poporo. **navă** *s.f.* vapor. **năduf** *s. n.* nădufo.
nădușeală *s.f.* nădușala. **nălucă** *s.f.* năluca. **nămete** *s. m.* nemeto.
nămol *s. n.* nămolo. **năpastă** *s.f.* năpasta. **năpădi** *vb. tr.* năpădii.
năpârcă *s.f.* vipera, sap. nărav *s.n.* năravo. **nărăvaș** *adj.* nărăvașe.
năruit *adj.* pelea tele. **născocoală** *s.f.* hohaimos. **nătâng** *adj.* prosto.
năuc *adj.* zăpăcime.
năvăli *vb. intr.* aven, avile,
 avei.
năvod *s. n.* năvodo. **năzbâtie** *s.f.* gluma, phireas. naz *s.n.* nazo, căres
 nazo. **nea** *s.f.* iu.
neabătut *adj.* hotărâme. **neadevăr** *s.n.* hohaimos. **neajuns** *s. n.*
 nearâslo. **neam** *s.n.* neamo. **neaoș** *adj.* neaoșo. **neapărat** *adu., adj.*
 trebui. **neașteptat** *adj.* neajucărdo. **neauzit** *adj.* neașundo. **nebătut** *adj.*
 nemardo. **nebăut** *adj.* nepilo. **nebun** *s.m.* dilo. **nebunie** *s.f.* dilimos.
necăjit *adj.* holarico. **necălcat** *adj.* neuşteado. **necăsătorit** *adj.*
 neprandi-
 me.
necaz *s. n.* holi. **necesar** *adj.* trebui. **nechemat** *adj.* neachardo.
necheza *vb. intr.* nechezil. **necinstire** *s.f.* necinstirea.
 mardeapescă joco. necopt *adj.* nepeco.

NEC-NUT

necrescut *adj.* nebarilo, țâno. **necultivat** *adj.* nejanglo, necultivato. **necunoscător** *adj.* neprinjando.

necurățenie *s.f.* neujo. **nedreptate** *s.J.* neciacimos. **neflert** *adj.* nechirado. **nefript** *adj.* nepeco. **neg** *s. m.*, nego. **negru** *adj.* calo. **negură** *s.f.* negura. **nemaiauzit** *adj.* nemaiașundo.

nemernic *s.m.* nemernico. **nene** *s.m.* nane. **nenorocos** *adj.* nebahtalo. **nepătat** *adj.* nepătate, drept, orta.

neras *adj.* neranglo. **nerușinat** *adj.* nelajeardo. **nervos** *adj.* nervoso, holearico.

nesănătos *adj.* nesastevesto. **nesărat** *adj.* nelondo. **nesătul** *adj.* neceailo. **nescris** *adj.* neramome. **neserios** *adj.* neserioso. **nesimțit** *adj.* nesimțime, nesimțito.

nespălat *adj.* nethodo. **nesuferit** *adj.* nesuferita, nesuferirrie. , **neted** *adj.* netedo.

neuitat *adj.* nebistărdo. **nevastă** *s. J.* juvli, mări juvli, mari rromni. **nevăzut** *adj.* nediclo. **nevoie** *s.f.* nevoia. **nicicând** *adv.* nicicana. **nicicum** *adu.* nicisar. **niciodată** *adv.* nici ac data. **nimerit** *adj.* mișco avilean, mișto avilimos. **nimic** *pron.* neg. chanci. **nițel** *adj.* hanțî. **nițeluș** *adj.* hanțorî. **nobil** *adj.* nobilo, rai. **nod** *s. n.* nodo. **nomad** *s. m.* nomado. **nord** *s. n.* nordo. **normă** *s.f.* norma. **noroc** *s.f.* baht. **norocos** *adj.* bahtalo. **norod** *s. n.* norodo, poporo, neamo.

noroi *s. n.* noroio. **noros** *adj.* noroso. **notiță** *s.f.* notița. **nou** *adj.* neo. **nu** *adv.* na. **nucă** *s.f.* achor. **nuia** *s.f.* ral, raiori, rovli. **număr** *s.n.* numărō. **număra** *vb. tr.* ghinau. **nume** *s.f.* anau. **nun** *s. m.* nașo. **nurcă** *s.f.* nurca, sap. **nutreț** *s.n.* nutrețo.

O

oac *interj.* oac!

oacheș *adj.* caloro.

oală *s.f.* piri: *oală de noapte*

piri rachiachi. **oare** *adu.* oare. **oarecare** *adj.* oaresao. **oarecum** *adu.* oaresar. **obârșie** *s.f.* obârșia. **obez** *adj.* obezo. **praoardo**. **obiect** *s.n.* buchi. **obișnuit** *adj.* obișnuite. **oblic** *adj.* oblico. **obligat** *adj.* datorime (da-toro).

obor *s.f.* foro.

oboseală *s.f.* chinimos.

obosit adj. chino.
obraz s. n. fața.
obraznic adj. obraznica.
obrinteală s.f. șuvlimos.
obscen adj. neleajardo.
obstacol s. n. piedica.
obște s.f. but jene.
 obține vb. tr. încărel.
 ocară s.f. ocară.
ocazie s.f. ocazia.
ocean s.m. oceano.
 ochelari s.m. ochelaria.
 ochi¹ s. m. iacha.
 ochi¹ vb. tr. ochii.
ocnaș s.m. ocnașo. **ocnă** s.f. ocna. **ocol** s.n. ocolo. **ocupant** s.m. ocupante. **ocupare** s.f. meseria. **odaie** s.f. odaia, camera. **odată** adu. de but, ac data. **odihnit** adj. odihnime. **oferi** ub. tr. del, dă. **ofilit** adj. ofilita, ofilime. ofta ub. intr. oftil.
ogor s. n. ogoro.
ogradă s.f. bar.
oiște s.f. proțapo.
oliță s.f. pireorî.
olog adj. ologo. phago.
 om s.m. manuș.
ombilic s.n. burico.
omletă s.f. anră prăjime.
omoplat s. m. zăia.
omor s.n, merimos.
omorî ub. tr mudares.
ondulat adj. ondulime.
onest adj. ceaceo.
 onoare s.f. onoarea.
onomastică s.f. abiau che ghesăsko.
 opâreală s.f. opărime.
opiu s.n, opiu.
OPR-OU
 64
opri vb. tr. oprisar, oprimos,
 oprin, oprime. **opritoare** s.J. piedica. **opta** vb. intr. alosar. **opus** adj. contra. **orar** s. n. oraro. **oraș** s.n. foro. **orator** s. m. vorbitori (del duma).
oră s.f. ora, ceaso. **orăcăi** vb. intr. orăcăil. **orășenesc** adj. foroscă. **orb** adj. coro. **orbete** s.m. orbeto. **orchestră** s.f. orchestra. **ordin** s.n. ordino.

ordinar *adj.* ordinare. **ordine** *s.f.* rânduiala. **ordona** *vb. intr.* dispunil, ordoni!, lasearel, aranjil. **oreion** *s.n.* oreiono. orezărie *s.J!* orezăria.

organiza *vb. tr.* cărei își.

ori cori;, sau.

oricând *adv.* oricana.

oricât *adv.* oricazom.

orice *pron. nehot* oriso.

oricine *pron. nehot.* oricon.

oricum *adv.* orisar.

orientare *s.f.* orientarea.

orificiu *s.n.* hău.

original *adj.* originale.

orizont *s.n.* orizonto.

os *s.n.* cocalo.

ospătar *s.m.* ospătaro, ospătari.

ospiciu *s.n.* balamuco, spi-talo dilengo.

ostaș *s.m.* ostașo.

ostenit *adj.* chino.

otravă *s.f.* otrava.

otreapă *s.f.* otreapă.

ou *s. n.* anro.

P

pa *interj.* pa!. **pac** *interj.* poc!. **pace** *s.f.* liniștea, pacea. **pachet** *s. n.*

pacheto. **pacoste** *s.f.* holarico. **pact** *s.n.* învoiala. **padișah** *s.m.* sultano.

pagubă *s.f.* paguba. **palat** *s.m.* palato. **palid** *adj.* schimbome le fătate.

palmă *s.f.* palma. **palpita** *vb. intr.* palpiti!. **palton** *s.n.* paltono. haina.

panglică *s.f.* panglica.

pansa *vb. tr.* bandajil.

pansament *s. a.* pansamen-to, fașă.

pantaloni *s.m.* pantalonea.

pantă *s.f.* panta.

panteră *s.f.* pantera.

pantof *s.m.* pantofu.

papuci *s.m.* papucea.

par *s.m.* rovli.

paradis *s.n.* paradise.

parafină *s.f.* parafina.

paragină *s.f.* pârloaga.

paralizat *adj.* dablagime.

parastas *s.n.* parastaso.

parc *s.n.* parco.

parca *vb. tr.* parchil. **parcare** *s.f.* parcare. **parcelă** *s.f.* parcela.

parcurge ub. tr. jeal. **pardon** *interj.* pardon. **parfum** s.n. parfume. **pariu** s.n. prinsoare. **parte** s.f. cotor. **partidă** s.f. partida. pas s.m. paso. **pasager** s.m. pasagere. **pasaj** s.n. pasajo. **pasăre** s.f. pasărea. **pasiune** s.f. pasiunea. **pasiv** *adj.* pasive. **pașnic** *adj.* goghealo. **paște** ub. tr. păschi. pat s.n. pato. **pată** s.f. pata. **patimă** s.f. patima. **patinaj** s.n. patinaje. **patine** s.f. patinea. **patinoar** s.n. patinoaro. **patrie** s.f. patria, țara. **patriotism** *adj.* patriotisme. **patron** s.m. patrone. **pauză** s.f. pauza. pava vb. rr. pavil. **pavaj** s.n. caldarămo. pavaje.

PĂC-PER

66

păcat s.n. bezăh. **păcălit** od/. hohado. **păcătos** s.m. păcătos. **păcură** s.f. păcura. **păduche** s.m., juu. **pădure** s. J. văș. **păgân** *adj.* păgâno. **păgubaș** s.m. păgubașe, mu-ialo. **păi** *interj.* dar! păi!. **păianjen** s.m. păianjeno. **pălărie** s.f. pălăria, pălmui vb. tr. deales palme. **pământ** s. n. phu. **păpușă** s.f. păpușa. **părăsi** vb. tr. părăsii. **părea** vb. *intr.* fal. **părere** s.f. părerea. **părinte** s.m. dad. **păros** *adj.* sâles bal but. **păruială** s.f. marimos. **păstaie** s.f. păstaia. **păstra** vb. tr. păstril. **păși** vb. *intr.* jeal. **pășuna** vb. tr. pășunii. **pășune** s.f. pășunea. **păta** vb. tr. pătome. **pătlăgea** s.f. roșia. **pătrunde** vb. *intr.* intrisar-dea. **pătrunjel** s.m. pătrunjelo. **pază** s.f. arachado. **pâclă** s.f. pâcla. **pâine** s.f. manro. **pândi** vb. tr. arachăl. **pângărit** *adj.* haleardo. **pântece** s.a. ilo. **pântecos** *adj.* ilalo. **pânză** sj! pânza. **pârâu** s.n. pai. **pârî** vb. tr. pârâl. **pârjol** s.n. iag bari, pârjolo. **pârlit** *adj.* pârlito, pârlime. **pârloagă** s.f. pârloaga. **pedagog** s.m. educato, pe-dagogo, învățători.

pedală s.f. pedala.
pedepsit adj- pedepsime, pedepsita.
pelican s.m. pelicano.
peltic adj- peltico.
penibil adj. holarico, penibilo.
penis s.n. car.
penitenciar s.n. phandai-mos.
pensionar s.m. pensionari.
pentru *prep.* anda.
percepe *vb. tr.* simții.
perceptor s.m. perceptoro.
perdea s.f. perdeaua; *perdea de fum* perdeaua thueschi.
pereche s.f. ile dui.
perete s.m. pereto.
perfect adj. perfecto, ujo.
perfid adj. hohavno.
perfora *vb. tr.* hâiarel.
periat adj. hulado.
pericol s.n. pericole.
periferie s.f. mahalaua.
 perimat adj. purano.
perinda *vb. refl.* phirimos.
perioadă s.f. ac timpo.
peripeție s.f. tărașenia.
perlă s.f. perla.
permanent adj-, oAv. mereo.
permis s.n. permisa, carneto.
pernuță s.f. sărând țano.
peron s.n. perono.

67

PER-PLA

perpeli *vb. refl., tr.* perpelil-pe.

perpetua *vb. refl, tr.* așel but. **persecutat** adj. oropsime. **persevera** *vb. intr.* stăruil. **persoană** s.f. manuș. **personal** adj. personala. **perspectivă** s.f. dichimos. **pervaz** s.n. pervazo. **pervers** adj- perversa. **pescar** s.m. pescari; *pescar care pescuiește* pescaro o manuș cai as tarei mașio. **pescăruș** s.m. pescărușo. **pescui** *vb. tr.* astarel mașio. **peste** *prep.* poa, pa, po. **pestelcă** s.f. pestelca. **pestriț** adj. pestrița. **pește** s.m. mașio, peșteră s.f. peștera. **petic** s.n. cotor. **petici** *vb. tr.* cârpii, suel. **petiție** s.f. petiția. **petrece** *vb. intr.* petrecil. **petrol** s.n. țiteio. *peți vb. tr.* mangăla de rromni (pețito). **piatră** s.f. bar. **piață** s.f. f oro, piața. **piază** s.f. nasulimos.

pic s.n. pico, țara, hanțî. **pica** vb. *intr.* peco. **pică** s.f. holimos. **picătură** s.f. stropo. **picior** s.n. pânro. **picta** ufa. tr zugrăvii. **pictură** s.f. pictura. **pieire** s.f. mulimos, piele s.f. morchii. **piept** s.n. colin. **pieptăna** vb. *refl, tr.* huladel. **pieptoasă** adj. ciuceali. **pierde** vb. *tr.* hasarel. **pierdere** s f, hasarimos. **pierdut** adj. hasardo. **piesă** s.f. piesa. **pieton** s.m. pietono. **pietriș** s.n. pietrișo. **pietroi** s.n. bolovano. pietrui vb. *tr.* tholbar. **pieziș** adj., adu. piezișa. **piftie** s.f. piftia. **pilă** s.f. rin. **pildă** s.f. pilda. **pilire** s.f. pilirea. pilot s.m. piloto. **pilulă** s.f. bulina. **pingelit** adj. pingeluito. **pinten** s.m. pinto. **pipă** s.f. luleaua. **pipăi** vb. *tr., refl.* pipăil. **piperat** adj. ardeime. **pipernicit** adj- chircita. **pipotă** s.f. pipota. pir s.m. piro. **pirat** s.m. pirato. **pironi** vb. *tr.* marel carfea. **piruetă** s.f. învârti-pe, pirueta. **pisa** vb. *tr.* ichearel. **pisat** adj. icheardo. **pisc** s.n. vârfo. pisică s.f. pisica, pistol s.n. iagalo. pistolo. pișcă vb. *tr., re/L* ciupii. **placă** s./ placa. **plafon** s.n. tavano. plagă s.f. phuhni. **plai** s.n. plaio. plajă s.f. plaja.

PLA-POS

plan s.f. plano. **planta** vb. *tr.* răsădii. **plantă** s.f. planta. **plasa** vb. *tr.* plasil. **plasă** s.f. plasa. **plat** adj. netedo. **plată** s.f. plata, plătiu. **platfus** s. n., pânro plato. **plăcea** ub. *intr.* plăceai. **plăcere** s.J. plăcerea, plămădit adj. frământime. **plămân** s.m. buco. **plăti** ub. *tr, intr* pochinel. **plânge** vb. *intr., refl* roel. **plânge** vb. *tr.* roiel. **plângere** s.f. roimos. **pleavă** s.f. pleava. **pleca** vb. *intr., refl.* tilearel. **pleda** vb. *intr.* motholiși. **plesni** ub. *intr.* plesnii. **pleșuv** adj. chelo. **plete** s.f. chica. **plictisit** adj. ceailo. **plimbare** s.f. plimbarea. **plin** adj. pherdo. **plisc** s. n. cioco, plisco. **ploaie** s.f. brășând. **ploșniță** s.f. juu cașteschi, ploșnița. **plug** s. n. plugo. **plugar** s. m. plugaro. **plus** s. n. but, mai but. **plută** s.f. pluta. **pluti** ub. *intr.* plutii. **plutonier** s.m. majoro, plutoniero. poamă s.f. poama. **poartă** s.f. poarta. **pocăit** adj. picăito. **pocinog** s.n. necazo.

68

pocit adj. pocime, pocito.

pocni ub. *intr, tr* pocnii.

pod s.n. baco..

podea s.f. dușumeaua, so sâtu telal.

poezie s.f. poezia.

poftă s.f. pofta, jindo.

poftă s.f. pofta.

poftim *interj*, le! încărl.

pojar s,/ pojaro.

polei s.n. poleio, ghețușo.

polițist s.m. șingalo, țifleri, polițiste.

polua ub. *tr* rirnol.

pom s.m. porno.
pomăda s.f. pomăda.
pomană s.f. pomana.
pomeni ub. intr, *refl.* pomenii.
 pomeți s.*ni.* pomeția.
ponderat *adj.* goghealo.
pontaj s.n. pontajo.
popas s.n. popaso.
popă s. m. rașai.
popor s.n. poporo, norodo.
popou s.n. bul.
populat *adj.* locuime.
porc s.m. balo.
porcoi s. m. căpița.
poreclă s.f. porecla.
porni ub. intr, tr tilearel.
port s.n. huriaimos.
portar s. m. portaro.
portofel s.n. portofele.
porție s.J! porția.
 porumb s.m. porumbo.
porumbel s.m. porumbelo.
poseda ufa. tr sâles.
posibilitate s.f. posibilitatea.

69

post s.n. posto. **posterior** *adj.* parpal. **posti** ub. intr postii. **poșetă** s.f. poșeta. **poștaș** s. m. poștaro. **potaie** s.f. jucăl. **potcovit** *adj.* potcovime.
potecă s.f. cărarea. **potir** s.n. potiro. **potoli** ub. tr domolii. **potolit** *adj.* domolime. **potop** s.n. potopo, paiesco. **potrivi** ub. tr doza, potrivii, ortarel.
povață s.f. povața. **poveste** s.f. paramici. **poză** s.f. poza. **pozitiv** *adj.* lașio.
poziție s.f. poziția.
poznaș *adj.* poznașo. glu-mețo.
 praf s.n. prafo.
pramatie s.f. pramatia.
prăbuși ub. *refl* pelea.
prăda ub. tr. jefuime (ciordi-no).
prăjeală s.f. prăjeala.
prăjină s.f. cast mai baro. prăjina.
prăsilă s.f. prăsila.
prăsit *adj.* prășime. prășito.
praznic s.n. pomana, chefo. banchete.

prânz s.n. meseali prânzos-chi.

precaut adj. precauto.

precis *adj.*, adu. siguro.

precum con/, orisar.

preda ub. tr del (del andoa vast).

POS-PRI

predare s.f. predome, predarea.

prejudiciu s.n. paguba. **prepara** ub. tr sâchiol. **prescris** adj. prescrisa,

mulo. **pretenție** s.f. pretenția, so

cames? **pretențios** adj. exigente,

pretențioso. **pretențios** adj. pretențioso,

ambitios.

pretinde ub. tr. mangal. **preț** s.n. prețo, cazom costil. **prevedea** ub.

tr. mothol

deanglal.

preveni ub. tr. avertizil, pre-venil.

prezent adj., s.n. prezente.

prezicător s.m. ghicitori, ghicitoro, prevestitorio.

preziua s.f. ajuno.

pribeag adj. pribeagă, bi ros-tosco.

priboi s.m. dorno.

pricăjit adj. cioro.

pricepe ub. tr jeanel.

priceput adj. jeanglo.

pricopsit adj. varvalo.

prieten s. m. amal.

prilej s.n. ocazia.

prim num. ord. dintâi.

primar s.m. primare.

primă s.f. prima.

primărie s.f. primăria.

primejdie s.f. pericole.

primejdios adj. pericoloso.

primenit adj. primenime. schimbome.

primi ub. tr. leas.

primitiv adj. primitive.

prin *prep.* anda.

PRI-PUZ

70

prinde vb. tr. astar.

prins adj. astardo, arestlme.

pripă s.f. graba.

pripăși vb. *refl.*, tr. pripășii.

pripeală s.f. graba.

pripon s.n. țărușo.

priponit adj. phanglo,

priponime. **prispă** s.f. prispa. **privi** vb. tr., refl. dichăl. **prizonier** s.m.

prizoniere. **proaspăt** adj. proaspăto, ujo. **problemă** s.f. problema.

proces s.n. proceso, judecata. **procură** s.f. procura. **procuror** s. m.

procuroro. **producere** s.f. cărimos. **produs** s.n. marfa, lașeo. **promova**

vb. tr. nachăl. **prompt** adj. sugo. **pronunța** vb. tr., refl. mothol.

proprietar s.m. proprietare. **prost** adj., s.m., adv. prosto,

nejeanglo.

prostată s.f. prostata. **prostesc** adj. prostisco. **prostie** s.f. prostia.

prostime s.f. prostimea. **prostit** adj. hohado. **prostituată** s.f. tâfa.

protejat adj. protejate, favo-

rime, favorito. **proteză** s.f. proteza. **protocol** s.n. protocolo. **proțap** s.n.

proțapo, oiștea. **proverb** s. n. proverbo. **provincie** s.f. provincia, ținu to.

provocator adj. provocatoro. **proxenet** s.m. codoșo.

prudent adj. atento.

prunc s.m, țâno.

public s.n., adj. publico.

publica vb. tr. publica.

pudră s.f. pudra.

puf s.n. puf o.

pufos adj. pufoso.

pui s.m. puio.

pulpă s.f. pulpa.

puls s.n. pulso.

pumn s.m. duchum.

pumnal s.n. pumnalo (șuri șișo).

punct s.n. puncto.

punctual adj. puntuale.

pune vb. tr. tho.

pungaș s.m. pungașo, cier.

pungășie s.f. ciorimos. ho-

haimos.

pupăză s.f. pupăza. **pur** adj. nehamime. **purcelușă** s.f. baleorî. **puroi**

s.n. pechimos, puroio. **pustiu** s.n. pustie, deșerte. **pustnic** s.m. pustnice.

pușcăriaș s.m. pușcăriașe,

phandado.

pușcărie s.f. phandaimos. **pușlama** s.f. licheaua. **putere** s.f. zuralimos,

zuralo. **puternic** adj. zuralo. **putred** adj. chaileardo. **puturos** adj. chailo.

puț s.f. haing. **puț** s.n. haing. **puți** vb. intr. chandel. **puțin** adj., adv. hanțî.

puzderie s.f. puzderia, buti-

mata.

R

rabat s.n. scăzământo. **rablă** s.f. puranl. **rac** s.m. race. **rachetă** s.f. racheta. **rachiu** s.n. rachio. **raclaj** s.n. raclajo. **racolare** s.f. racolarea. **radar** s.n. radare. **rade** vb. *tr., refl* ranglo. **radiator** s.n. radiatoro. **radieră** s.f. guma. **radio** s.n. radio. **radiografie** s.f. radiografia. **radios** adj. luminos. **rafinat** adj. fino. raft s.n. rafto.

rai s.n. raio.

raită s.f. raita.

ramă s.f. rama.

rambursa vb. *tr.* parpale.

ramolit adj. phuro. diloro.

ramură s.f. craca.

rană s.f. phuhni.

rang s.n. titlo.

rangă s.f. ranga.

raniță s.f. ranița.

rapid adj. ito.

răpită s.f. răpită.

raport s.n. raporto

rar adj., adv. rare.

rareori adv. câtec data.

ras adj. raglo.

rasă s.f. rasa.

rasial adj. rasiale.

rasist adj., s.m. rasiste.

rata vb. *tr.* hasarel.

ratare s.f. hasarimos.

ratat adj. hasardp.

rată s.f. rața.

rație s.f. porția.

rațiune s.f. goghiali.

răbda vb. *intr., tr.* răbdil.

răbdător adj. răbdătoro.

răceală s.f. șudro. șal.

răcit adj. șudrilo.

răcni vb. *intr.* del mui zura-les.

răcoros adj. răcoresc. **rădăcină** s.f. rădăcina.

răgaz s.n. odihna.

răgușit adj. răgușite.

rămas s.n.. adj. așilo.

rămășag s.n. pario.

rămășiță *s.f.* resturea.
rămâne *vb. intr.* așel.
răni *vb. tr., refl* dino dab.
râpănos *adj.* melalo.
răpi *vb. tr.* limes, leales for-țaia.

RAS-REP

răscoală *s.f.* răscoală.
răscoli *ub. tr.* răscolii.
răscolit *adj.* răscolime.
răscopt *adj.* răspeco.
răscruce *s.f.* răspântia.
răsfoi *ub. tr.* răsfoil.
răspândire *s.f.* jeanen șea.
răspuns *s. n.* răspunso.
răspunzător *adj.* răspunză-toro.
răsti *ub. re/L* del mui zuralo.
răstignit *adj.* răstignime.
răstimp *s. n.* răstimpo.
răsturna *ub. tr., refl.* pelei, del muial.
răsturnat *adj.* dino tele (do-borâme).
răsturnat *adj.* pelo.
răsucire *s.f.* răsuceala.
răsuflat *adj.* chaileado.
răsuna *ub. tr.* răsunil.
răsunet *s.n.* răsuneto, răsunil.
rătăcit *adj.* diloro.
rău *adj-* nasul.
răufăcător *s. m.* cior.
răutate *s.f.* nasulimos.
răvaș *s. n.* bileto, răvașo.
răvășit *adj.* răvășime, răvă-șito.
răzbate *ub. intr.* intril zura-les.
răzbi *intr, tr.* inril.
război *s.n.* marimos, războio.
răzbunat *adj.* răzbunime.
răzgâiat *adj.* alintime.
răzor *s. n.* brazda.
răzuitoare *s.f.* răzuitoarea.
rază *s.f. raza..*
râde *ub. intr* asal.
72
râie *s.f.* raia.
râios *adj.* râioso.

rânced *adj.* duhnealo.
rând s. n. rându.
rândunică *s.f.* rândunica.
rânză *s.f.* pipota.
râs s.ri. asaimos.
râșnit *adj.* râșnime.
rât s.n, răto, boto.
râu s.n. pai.
real *adj.* realo.
realizat *adj.* car do, realizi-
 me.
reasculta ub. tr. pale așunes. **reazem** s.n. reazemo, prop-
time. **rece** *adj.*, adu. șal, geroso,
 surdo.
reclamație *s.f.* reclamația. **reclamă** *s.f.* reclama. **recoltat** *adj.* recoltime.
recoltă *s.f.* recolta. **recrut** s. m. recruto. **reduce** ub. tr. reducil, mai
 hanți.
reducere *s.f.* țâneol. **refăcut** *adj.* recărdo. **rege** s. m. regeo. **regim** s.n.
 regimo. **regină** *s.f.* regina. **registru** s.n, registro. **regiune** *s.f.* regiunea,
 ținuto. **regreta** ub. tr. căil-pe. **remorcat** *adj.* remorchime. **repara** ub. tr.
 reparil. **repaus** s.n. repauso. **repezit** *adj.* repezime. **reprezentant** s.m.
 delegate,
 exponente, reprezentante. **reproș** s.n. reproșo.

73

respectat *adj.* respectate. **respira** ub. intr, tr. respiril. **rest** s.n. resto.
restant *adj.* restante. **restanță** *s.f.* restanța. **restitui** ub. tr. dea parpale.
rețetă *s.f.* rețeta. **reținut** *adj.* arestime, phan-
dado. **revăzut** *adj.* redichlo.
rid s.n. cuta.
ridica ub. tr. vazde.
ridicat *adj.* vazdo.
 ridicat ură *s.f.* vazdimos.
rigid *adj.* țeapăno.
 riglă *s.f.* linia.
 rinichi s. m. rinichea.
risc s.n. pericole.
risipă *s.f.* jafo, risipa.
 risipit *adj.* imprăștiime.
roabă *s.f.* roaba.
roată *s.f.* roata.
roboteală *s.f.* buchimos.
rocă *s.f.* roca..
rochiță *s.f.* rochița.

rodaj s.n. rodajo.

RES-RUT

rogoz s.n. pipirigo. **roi** s.n. roio. **roială** s.f. forfota. **rol** s.n. rolo. **român** s.m. gajeo. **rost** s.n, rosto. **rosti** ub. tr. phenel. **rostire** s.f. mothoimos.

roșcat adj. lolo but. **roșu** adj., s.n. lolo. **roz** adj., s.n. rozo, trandafirie.

rudar s.m. caștalo. **rudă** s.f. neamo. **rufă** s.f. rufa. **rugăciune** s.f. rugăciunea. **rugămintă** s.f. rugăminte. **rugină** s.f. rugina. **ruj** s.n, rujo. **rumeguș** s.n. rumegușo. **rupe** ub. tr. phag. **rupe** ub. tr. phagăl, phanghi-mos.

rupt adj. phago. **rușine** s.f. lajeau. **rușinos** adj. lajeano. **rutină** s.f. rutina.

s

sabat s. n. saotune.

sabie s.f. spada, sabia.

sac s. m. gono.

sacadat adj. sacadate.

sacâz s. n. sacâzo.

sacoșa s.f. sacoșa.

sacou s. n. sacouo.

sacru adj. sacro.

salariat s.m. salariate.

salariu s. n. leafa.

salată s.f. salata.

sală s.f. sala; sold *de mese*

meseleanghi. **salbă** s.f. salba. **salcâm** s.m. salcâmo. **salcie** s.f. salcia,

salicilat s.n. salicilato. **salin** adj. londo. **salivare** s.f. șungarimos. **salivă**

s.f. șungar. **salon** s.n. salono. **salopetă** s.f. salopeta. **salt** s.n. hutimos.

salubritate s.f. salubritatea. **salubru** adj. ujo. **salut** s.n. saluto. **salutare**

s.f. salutip-tu. **salvat** adj. scăpime. **salvă** s.f. salva; *salvă de foc*

salva iagachi.

sanatoriu s.n. chăr nas-falengo.

sanționat adj. pedepsime.

sanctiune s.f. pedeapsa.

santinelă s.f. santinela.

sapă s.f. sapa.

saramură s.f. saramura.

sarcastic adj. ițalo.

sarcină s.f. obligația.

sare s.f. lon.

sarică s.f. sarica.

sașiu adj. dichăl crucișo.

satană s.f. beng.

satanic adj. bengailo.

satâr s.n. toero.

satiră s.f. satira. **satisfacție** s.f. bucuria. **sau** cory. ori. **savant** s.m. savante. să cory. te. **sădit** adj. plantime. **săgeată** s.f. săgeata. **sălaș** s.n. than le șatraco. **sălbatic** adj. sălbatică. **sălta** vb. tr. vazdel. **săltare** s.f. vazdimos. **săltat** adj. vazdo. **sămânță** s.f. sămânța. **sănătos** adj. sastevesto.

75

SĂN-SCU

săniuș s.n. săniușo. **săpa** vb. tr. prășite, sâpil. **săpătură** s.f. săpimos. **săptămână** s.f. curco. **sărac** adj. cioro. **sărat** adj. londo. **sărăcie** s.f. ciordimos. **sărbătoare** s.f. sărbătoarea. **sărit** adj. huclo. **săritură** s.f. huclimos. **săriți** interj, huten, ajutore. **săruta** vb. tr. ciumidel. sărutat s.n. ciumido. **sătean** s.m. țărano, gajeo. **sătesc** adj. gaesco. **sătul** adj. ceailo. **săturat** adj. ceaililo. **său** adj. pos. leasco. sâcâi ub. tr. holearel. **sâmbătă** s.f. saoatune. **sâmbure** s.m. sâmbure. **sânge** s.n. rât. **sângeros** adj. nasul. **sânguincios** adj. harnice. **scabie** s.f. raia. **scai** s.m. scaio. **scamator** s.m. scamatoro. **scandal** s.n. tapajo, mari-mos. cearta. **scară** s.f. scara. **scădea** vb. intr., tr. țâneol. **scăldat** s.n. nailo ando pai. **scăpa** ub. intr. scăpil. **scăpătat** od/- cioro. **scărpinat** s.n. halma păi zăia.

scăzut adj. țânilo. **scândură** s.f. scândura. **scârbă** s.f. scârba. **schemă** s.f. schema.

schimb s.n, schimb.

schimbat adj. schimbome. primenime.

schită s.f. schița, plano.

sclav s.m. sclavo.

sclavaj s.n. sclavajo.

sclifosit adj. mofturoso.

sclipire s.f. sclipirea.

scoate vb. tr. calaiel.

scoatere s.f. calaimos.

scobit adj. scobite.

scofâlcit adj. scofâlcito.

scoică s.f. scoica.

scop s.n. scopo.

scormoni vb. intr., tr. scormonii.

scorni vb. tr. inventa.

scorojit adj. scorojime.

scorpion s.m. scorpiono.

scotoci vb. tr. rodimos.

scrântit adj. scrântime.

scrie vb. tr. rarnol, ramosar.

scriitor s.m. scriitoro.

scripcar s.m. lăutaro.
scripcă s.f. vioară.
scripete s.m. scripeto.
scrisoare s.f. scrisoarea.
scrobeală s.f. scrobeala.
scrobi ub. tr. scrobii.
scrobit *adj.* scrobime.
scrum s.n. scrumo.
scrutin s.n. scrutine.
scufiță s.f. scufița.
.scufundare s.f. tasilo.
scula *vb. tr.* uștilo; scuiar din somn uștilo andai lindri.
sculptat *adj.* sculptime.
scump *adj.* scumpo.
scund *adj.* țâno.
scurge ub. *refl* thabdel.
 SCU-SIL

76

scurt *adj.* țâno. **scurtat** *adj.* scurtime. **scut** s. n. scuto. **scutec** s.n. scuteco. **scuti** *vb. tr.* scutii. **scutire** s.f. scutirea. **scuturat** *adj.* scuturime.
seară s.f. rachiaco, rachi. **sec** *adj.* seco. **secat** *adj.* șuco. **seceriș** s.a. secerime. **secetă** s.f. seceta. **sechestr** s.n. sechestre. **secol** s.n. veaco. **secret** s.n. secreto. **sectant** s.m. sectante. **sector** s.n. sectoro.
secție s.J. secția. **secțiune** s.f. secțiunea. **secundă** s.f. secunda.
secure s.f. satâro, toieri. **seduce** *vb. tr.* seducil. **segment** s.n. segmente.
seif s.n. châr loengo. **seism** s.n. cutremure. **select** *adj.* selecto. **semafor** s.n. semaforo. **semăna** *vb.* re/L semenii. **semeț** *adj.* mândre. **semn** s.n. semno. **semna** *vb. refl., tr.* semnil,
 ramol, ramosar chio anau. **semnala** *vb. tr.* semnalil. **sens** s.n. senso.
sensibil *adj.* sensibilo. **sentință** s.f. sentința. **senzual** *ad/.* senzuala.
separa *vb. tr.* desrJărțil. **separatism** s.n. separatis-
 mo.
 septicemie s.f. septicemia. **serbare** s.f. serbarea. **serios** *adj.* goghealo,
 serioso. **sertar** s.n. sertare. **servi** *vb. tr.* ajutil, servil. **servitoare** s.f.
 juvlichăreschi. **servitor** s. m. sluga. **set** s.n. sete, garnitura. **sete** s.f. truș.
sever *adj.* aspro. **sezon** s.n. sezono. **sezonier** *adj.* sezoniero. **sfat** s.n.
 sfato, povața. **sfărâma** *vb. tr.* ichearel. **sfărâmat** *adj.* icheardo, pha-
 ghilo.
sfărâmătură s.f. cotor. **sfătui** *vb. tr.* sâcael, sfătui. **sfânt** *adj., subst.*
 sfânto. **Sfânta Scriptură** s.f. Biblia. **sfârc** s.n. sfârco. **sfârșeală** s.f.
 oboseala. **sfârșit** s.n. termenime. **sfâșiat** *adj.* șindo cotor. **sfială** s.f.
 dar. **sfidător** *adj.* obraznice. **sfoară** s.f. dori, șale. **sforăială** s.f. sforăiala.
sfredel s.n. burghie. **sfrijit** *adj.* slabo. **sicriu** s.n. coșciuge. **sifon** s.n.

sifono. **sigilare** s.f. sigilarea. **sigilat** adj. sigilime. **sigur** adj., adu. precise. **silă** s.f. sila. **sili** vb. tr. sili, forțaia. **silitor** adj. harnico. **siluită** adj. violime. **siluitor** s.m. violatoro.

77

SIM-STA

simbol s.n. simbolo. **similar** adj. similara. **simpatic** adj- simpatice, pla-ceal-ma.

simplu adj. simpla, simți vb. tr. simții. **simula** vb. tr. cărel-pe. **sincer** adj. cinstime. **singular** adj. corcoro. **sistem** s.n. sistemo. **sistematiza** vb. tr. aranjil. **sitar** s. m. țigănușo. **situa** vb. refl arachăl-pe. **situație** s.f. situația. **slab** adj. slabo. **slăbănog** adj- slăbănogo. **slei** ub. re/L sleimos. **sloi** s.n. sloio. **slujbă** s.f. slujba. **smintit** adj. dilo. **smiorcăit** s.n. roiardo. **smulge** vb. tr. țârdel. **smuls** s.n. țârdo.

soartă s.f. soarta, destine.

sobă s.f. soba.

sobru adj. sobro.

societate s.J! lumea.

socoteală s.f. socoteala.

socotit adj. goghelo.

sodă s.f. soda.

solicitare s.f. mangal.

solid adj. zuralo.

soluționa ub. tr. rezolvil.

somn s.n. lindri.

somnoros adj- lindrealo.

sorcovit adj. sorcovime.

sortat adj. alome.

sosi vb. intr. avilo.

soț s.m. rrom. manuș.

soție s.f. rromni. juvli.

sparge vb. tr., refl pharau. **spargere** s.f. pharaimos. **spart** adj. pharado.

spate s.n. bul, zăia, andă-1

zăia.

spânzurat adj. spânzurime. **special** adj., adu. speciale. **specie** s.f. rasa.

spera ub. tr pacheal. **speria** ub. tr., refl darano,

tras.

spetează s.f. scauno. **spinteca** ub. tr. șinei. **spion** s.m. spione, ciricli.

spirit s.n. duho. **spirt** s.n. spirtio. **splendid** adj. șucar. **spoi** ub. tr. spoil.

spor s.n. sporo. **spori** ub. tr. băreol. **sport** s.n. sporto. **spovedi** ub. tr., refl. spovedi-

me.

sprânceană s.f. sprânceana. **spre** prep. caring. **spumă** s.f. clăbuco.

spune vb. tr. motho. **spurcat** adj. smărime. **spusă** s.f. mothodi, phendi.

sta *vb. intr.* beșăl. **stabilitate** *s.f.* echilibre, stabilitatea, miștimos. **stafie** *s.f.* strigoio. stafia. **stambă** *s.f.* stamba. **statură** *s.f.* talia. **stație** *s.f.* stația. **staționa** *ub.* intr beșăl. **stăru** *ub.* intr stăruil. **stătu** *adj.* așilo. stâlp *s.m.* stâlp.

STĂ-SUV

stână *s.f.* târla.

stea *s.f.* steaua.

steag *s.n.* steago.

steril *adj.* sterpo.

stern *s.n.* colin.

sticlă *s.f.* sticla.

stilat *adj.* janglo.

stilet *s. n.* șuri (stileto).

stilou *s.n.* stilouo.

stinge *vb. tr.* mudar.

stingher *adj.* corcoro.

stol *s. n.* cârdo.

stomac *s.n.* ilo.

strădanie *s.f.* chinimos.

străin *adj.* străino.

străjui *vb. tr.* arachăl, păzii.

strălucire *s.f.* strălucirea.

strănut *s.n.* dea cic.

strâmb *adj.* bango, deformato.

strângător *adj.* chidintori. **strânge** *vb. tr.* chide. **strângere** *s.J.* chidinimos. **strâns** *s.n., adj.* chido. **strecura** *vb. tr., refl.* strecuril.

strica *vb. tr., refl.* rirnol. **stricat** *adj.* rimome. **striga** *vb. intr., tr.* del mui.

strop *s.m.* stropo. **stropit** *adj.* chingheardo. **structură** *s.f.* structura.

strugure *s.m.* drac. **studia** *vb. tr.* sâchiol. **stuf** *s. n.* trestia. **stupid** *adj.* prosto. timipo. sub *prep.* talal.

78

subit *adj.*, adu. de ac data.

subraț *s. n.* pihă.

subțire *adj.* sâni.

suc *s.n.* suco.

sucită *adj.* sucime (rime).

sucitor *s.n.* făcălețo.

sud *s.n.* sudo.

suda *vb. tr.* astardea.

suferi *vb. intr., tr.* suferii.

sufla *vb. intr., tr.* phurdel.

suflet s.n. sufleto, ghi.
sufoca vb. tr., refl. înăbușii.
suge vb. tr. pel (pi, pe).
sui vb. tr., refl. vazdel (vazde, vazden).
sul s.n. sulo.
sumbru adj. manuș, întune-chime.
sună vb. tr. sunil.
sunet s.n. suneto.
supă s.f. ciorba.
supăra vb. ir., refl. holi.
supărător adj. holarico, penibilo.
surd adj. cașuco.
surghiun s.n. deportarea, surghiuno.
surpa vb. tr., refl. perimos.
susai s.n. susaio.
sustragere s.f. delapidarea, sustragerea, ciorimos.
sută num. cord. șal, o sute ac **șal**.
suveică s.f. suveica.
suveran s.m., adj. suverana.
suveranitate s.f. suveranitatea.

șa¹ s.f. (geogr.) curmătura.
șa² s.f. șaua.
șablon s.n. modelo.
șahist s.m. șahisto.
șale s.f. mașcar.
șan s.n. calapodo.
șandrama s.f. chăr rimome.
șansă s.f. baht.
șanț s.n. șanțo.
șapcă s.f. șapca.
șapilograf s.n. șapilografo.
șapte num. cord. epta.
șaretă s.f. șareta.
șarlatan s. m. șarlatano.
șarpe s.m. sap.
șase num. cord. șou.
șaten adj. șateno.
șatră s.f. șatra.
șchiop adj. phago.

școală s.f. școala.
școlar adj., s.m. școlaro.
ședea vb. *intr.* beșal.
șef s. m. șefo.
șes s.n. șeso.
șezut s.n. bul.
și con/., adu. i. vi. hai.
șir s.n. șiro.
șirag s.n. mărgelea.
șiră s.J". șira; șira spinării șira zăenghi. **șiret** adj. șireto. **șleahtă** s.f. banda. **șlefuit** adj- lustruime. **șlep** s.n. vaporo. **șliț** s.n. șlițo. **șmecher** s.m. șmechero, es-croco. **șmecherie** s.f. șmecheria. escrocheria. **șoaptă** s.f. șoapta. **șobolan** s.m. candoi.
șofer s. m. șofero.
șopron s.n. șoprono.
șperaciu s.n. șperaclo: *șpe-raclu. de deschis ușile casei șperaclo cheia hohavni.*
ștab s.m. mahăro.
ștampilă s.f. ștampila.
ști vb. *tr.* janes.
știre s.f. vestea.
știucă s.f. știuca (mașio).
știulete s.m. știulete.
ștreang s.n. ștreango.
șuncă s.f. șunca.
șurubelniță s.f. șurubelnița.
șut s.m. șuto. cior pusuches-
T
tabacheră s.f. tabacherea.
tabără s.f. tabăra.
tabel s. n. lista.
tablă s.f. tabla.
tabletă s.f. pilula.
tagmă s.f. tagma.
taifas s.n. taclale.
taifun s. n. taifuno.
tainic adj. garado.
talent s.n. talento.
talentat adj. talentate.
taler s.n. farfuria, cearo.
talie s.f. mașcar, talia.
tamponat adj. dineape dab.

tanti s.f. bibi.
taraf s.n. tarafo.
tară s.f. tara.
tardiv *adj.*- târzioî.
tare *adj.*, *adu.* zuralo.
targa s.f. targa.
tarif s.n. preţo.
tarla s.f. tarlaua.
tartor s. m. beng.
tasa *vb. refl.* îndesol.
tată s. m. dad.
tatona *ub. tr.* încercuil.
tatuaj s.n. tatuaje.
taur s. m. buhai, guruu.
taxi s.n. taximetre.
t abac ar s. m. tăbăcaro. **tăbăcărie** s.f. tăbăcăria. **tăbăci** *vb. tr.* argăsil.
tăbări *vb. intr.* năpustii. **tăbliţă** s.f. placa. **tăcere** s.f. aşi, aşimos. **tăciune** s. m. angar. **tăia** *vb. tr.* şinei. **tăiere** s.f. şindimos. **tăietură** s.f. şinimos.
tăinui *vb. ir.* garaiel. **tălpui** *vb. tr.* pingelii. **tămâia** *vb. tr.* tămâil. **tămbălău** s.f. hărmălaia. **tărăgăna** *ub. tr.* amânii. **tărcat** *adj.* bălţato. **tărie** s.f. zuralimos, zurale, zurali, zurane. **tăvălug** s.n. tăvălugo. **tâlhar** s. m. tâlharo. **tâlhărie** s.f. tâlhăria. **tâmpit** *adj.* tâmpito, tâmpi-me. **tânăr** *adj.* tar no; tandră tar ni.
tânguiala s.J! chinimos. **târziu** *adj.*, *adv.* târzio. **teacă** s.f. teaca. **teafăr** *adj.* sastevesto. **teamă** s.f. dar, darani.

81

TEA-TRE

teanc s.n. teanco, grămada. **teapă** s.f. teapa. **teatru** s.n. teatro. **tebecist** *adj. subst.* tebecisto. **tegument** s.n. coaja. **teleagă** s.f. cotiga. **televizor** s.n. televizoro. **temeinic** *adj.* temeinico. **temelie** s.f. temelia. **teorie** s.f. teoria. **teren** s.n. tereno. **termina** *vb. tr.* isprăvii. **tescovină** s.f. prăştina. **tescuit** *adj.* tescuime, scur-some.
teslă s.f. tesla. text s.n. texto. **tezaur** s.n. comoara. **teză** s.f. teza.
ticălos *adj.*, *subst.* sparime.
ticlui *ub. tr.* aranji.
tifon s.n. pansamente.
tifos s.n. tifoso.
tigaie s.f. tigaia.
tigvă s.f. şăro.
timbru s.n. timbro.

timid *adj.* lajeano.
 timp s.n. timpo, vremea.
tindă *s.f.* tinda.
tineret s.n. tărnimata.
tipar s.n. tiparo.
tipărit *adj.* tipărime.
tiv s.n, tivo.
toartă *s.f.* mânero. toarta.
tobă *s.f.* toba.
toc s.n. toco.
tocat *adj.* tochime.
tocmai adu. cădea.
tocmeală *s.f.* târguiala.
tolăni ub. *refl.* suto po pato.
tomata *s.f.* roșia. **topire** *s.f.* bilaimos. **topit** *adj.* bilado. **toporișca** *s.f.* barda. **torace** s.n. colin. **tortura** ub. tr chinime. **tortură** s.n. tortura, calvaro. **tot** *adj., pron.* nehoL șea. **totdeauna** *adv.* oricana. **tovarăș** s. m. amal. cămara - do.
trage ub. tr., intr. țâr de. **tragere** *s.f.* țârdimos. **trai** s.n. traio. **trainic** *adj.* zuralo. **traistă** *s.f.* traista, desaga. **trandafir** s, m. trandafir o.
transmite *vb.* tr. bișealel vorba.
transpira *vb. intr.* nădușii.
transport s.n. transporte.
transporta ub. tr transportil.
tranzit s.n. tranzito.
traversa ub. tr. nachăl poa drum.
trăda *vb. tr.* bichinel.
trădător s.m. ciricli.
trăgător s. m. țârditori.
trăi ub. intr trăil.
trăsni ub. intr.. tr.. *refl* trăs-nil.
trăsură *s.f.* trăsura.
trântă *s.f.* trânta.
treabă *s.f.* buchi.
treaz *adj.* nesuio.
trebui ub. intr. trebui.
trece rb. intr, tr. nachăl.
trecut s.n. nachlo. **treflă** *s.f.* ghinda, trefla.
TRE-TUT
tremura *vb. intr.* izdral, dâr-dâil, izdraimos. **tremurătură** *s.f.* izdraimos. **tren** s. n. trino. **trenă** *s.f.* pori.
tricotat s.n., *adj.* tricotime. **trist** *adj.* holarico. **troiță** *s.f.* trușul. **trompetă**

s.f. trompeta. **trup** s.n. trupo, corpo. **tu** *pron, pers.* tu. tub s.n. tubo. **tufiș** s.n, tufișo. **tulburat** *adj.* zăpăcime. **tulpan** s.n. tulpano.

82

tumefiat *adj.* șuvlo.

tunar s.m. tunaro.

tuna *vb. intr.* tunil.

tuns s.n. murado.

tupeu s.n. tupeo.

tur s.n. turo.

tură s.f. tura.

turbare s.f. turbarea, turbil.

turc s. m. horahai.

turmă s.f. turma.

turtit *adj.* turtime.

tuși *vb. intr.* hasal.

tutun s.n. tutuno.

tutungerie s.f. tutungeria.

T

țandăra s.f. ciobo. **țarc** s.n. țarco. **țață** s.f. bibio. **țacălie** s.f. barba, **țacăneală** s.f. diloro. **țăran** s.m. manuș gaesco. **țărăncă** s.f. juvli gaesco. **țărm** s.n. țânno. **țânțar** s. m. țânțaro. **țără** s.f. țânoro. **țâșni** *vb. intr.* țâșnii. **țăță** s.f. *duci.* **țeapăn** *adj.* **țeapâno.** **țeastă** s.f. șăro. **țeava** s.f. țeava, **țep** s.m. canro. **țepos** *adj.* can roro.

țesală s.f. hulado.

țesăla *vb. tr.* huladel le gras-tes.

țesătură s.f. țesătura. **țicnit** *adj.* dileailo. **țigan** s. m. rrom. **țigară** s.f. țigara, thuali. **țigănesc** *adj.* rromano. **ține** *vb. tr.* încăr. **ținere** s.f. încărimos. **ținti** *vb. tr.* ochii. **țipa** *vb. intr.* tipii, del mui burales.

țoale s.f. țoalea. **țoapă** s.f. țoapa. **țopăi** *vb. intr.* țopăil. **țuguiat** *adj.* țiguiato.

U

ucenic s.m. ucenico.

ucide *vb. tr.* mudarel.

ucigaș s.m. criminalo.

ucis *adj.* mudardo.

ud *adj.* chingheardo, *udă* chingheardi.

udat s.n. chingeardo.

uger s. n. ugero.

uimi *vb. tr.* uimii.

uita *vb. tr.* bistrăl.

uitătură s.f. dichimos.

uite *interj.* ița!.
ulcică *s.f.* pireorî.
ulei *s. n.* uleio.
uliu *s.m.* uliu.
ulterior *adj., adv.* palaco-dea.
ultim *adj.* poreate.
uluc *s.n.* uluco.
uman *adj.* murșicanes.
umbla *vb. intr.* phirel. **umblare** *s.f.* phirimos. **umblat** *adj.* phirado.
umblet *s. n.* phiraimos. **umbră** *s.f.* umbra. **umbri** *vb. tr.* umbrii. **umed** *adj.* umedo, chingheardo.
umflare *s.f.* phuchimos. **umflat** *adj.* phucheardo.
umilit *adj.* umilime.
umor *s.n.* hazo.
umple *vb. tr.* pher.
umplut *adj.* pherdo.
uni *vb. tr.* phandel.
unic *adj.* singuro, corcoro.
unire *s.f.* unirea.
uns *adj.* machlo.
unt *s. n.* chil.
ura *interj.* ura!.
uragan *s. n.* varval bari (zurali).
urător *s.m.* colindători.
urât *adj.* urato.
urca *vb. re/l., tr.* clei.
ureche *s.f.* can.
urgent *adj.* urgente.
uriaș *adj.* uriașo, enormo, but baro.
urinat *s. n.* mâtârdea-pe.
urină *s.f.* mâtăr. **urcă** *s.f.* urma. **urmări** *vb. tr.* urmării. **urmărire** *s.f.* nașaimos. **urs** *s.m.* riș. **ursită** *s.f.* ursita. **ursitoare** *s.f.* ursitoarea. **ursuz** *adj.* ursuzo. **urzicat** *adj.* bășâchime. **urzică** *s.f.* țânida.

85

USC-UZA

usca *vb. tr, refl* șuchiol. **uscare** *s.f.* șuchimos. **uscat** *adj.* șuco, șucnilo..
usturător *adj.* ițalo. **usturoi** *s. n.* sar. **ușă** *s.f.* udar.
ușor *adj., adv.* ușoro, poha-
 lea, înceto, facilo. **uter** *s. n.* utero. **util** *'adj.* utilo, lașeo. **utiliza** *vb. tr.* folosii. **uzat** *adj.* purano.

v

vacant *adj.* libero. **vacanță** *s.f.* vacanța. **vacarm** *s.n.* hărmălaia. **vaccina** *vb. tr.* vaccinil. **vad** *s. n.* vado. **vag** *adj.* nesigure. **vagabond** *s. m.* golano.

val s. n. valo. **valabil** adj- lașio. **vale** s.f. har. **valoare** s.J. valoarea.
valora vb. tr. cazom cărei. **valoros** adj. valoroso. **valvârtej** s.n.
 valvârtejo. **vapori** s.m. vaporii. var s. n. varo. **vară** s.f. milai. **varga** s.f.
 rai, rovi. **variat** adj. ichea, icadea. vas s. n. vaso. **vast** adj. baro.
vastitate s.f. barimata. **vată** s.f. vata. **vatră** s.f. vatra. **văduvă** adj., s.f.
 văduva,
 neprandime.
văgăună s.f. hău bari, râpa. **vaită** vb. refl. roiardo, vâi-
 til-pe. vâl s. n. vâlo.
vălătuc s.m. vălătuc, ciu-linea.
văpaie s.f. dogorii.
 văr s.m. varo.
vărsa vb. tr. șor.
vărsare s.f. șordimos.
vărsat s. n. nasfalo varva-leachi.
văruit adj. văruime.
vase ui t adj. lustruime.
vătaf s.m. vâtafo.
vătămăre s.f. dino dab.
vătuit adj. vātuime.
văz s.n. dichimos.
vază¹ s.f. dichado.
vază² s.f. vaza, vaso lulu-
 gheango. **vâlvă** s.f. vâlva. vânat s.n. astardo. **vânătaie** s.f. vânătaia.
vânăta s.f. vânăta. **vânzare** s.f. bichinimos. **vârâcios** adj. șolpe. vârf s.
 n. vârfo. **vârî** vb. tr. şu. **vârsta** s.f. etatea, vârsta. **vârtej** s.f. vârtejo.
 vârtos adj. zuralo. **vechi** adj. purano. **vecin** s.m. chirvo.
 87
vedea vb. tr., re/L dichăl. **vedenie** s.f. dichăl urato. **veghe** s.f. veghe.
veghea vb. tr. arachăl. **velință** s.f. velința. **venă** s.f. vâna. **veni** vb. intr.
 avei. **veninos** adj', nasul. **ventil** s. n. ventilo. **ventuză** s.f. ventuza,
 ven-
 tuzea.
 verbal adj., adv. verbalo. **verde** adj., adv. zeleno. **verdict** s. n. sentința.
vergea s.f. vergeaua. **veridic** adj. ceaces. ceaci-
 mos.
verifica vb. tr. verifică. **verigă** s.f. toartă. **verighetă** s.f. angrusti, veri-
 gheta.
verișoară s.f. vara. **vertical** adj. verticale, drep-
 to.
vesel adj. veselo. **veselă** s.f. vesela, vasea. **vest** s. n. vesto, apuso.
 vestă s.f. vesta. **veste** s.f. vorba. **vesti** vb. tr. andea e vorba. **vestiar** s.

n. vestiare. **vestit** adj. vestime, baro. **veșnic** adj-, odv. nebistărdo. **veșnicie** s.f. veșnico, eternitatea. **veștejit** adj. veștejime. **vezică** s.n. vezica. viață s.f. viața. **vibra** vb. *intr.* izdral. viclean adj. vicleana.

VED-VOR

victorie s.f. succeso.

vid adj. vido.

vidră s.f. vidra.

vie s.f. via, rez.

vierme s.m. chermo.

vifor s.m. viforo.

vijelie s.f. furtuna barî.

vin s. n. mol.

vină s.f. vina, fvinovime, dos, culpa.

vinde vb. *tr.* bichinel. **vindeca** vb. *tr.* vindechil. **vindere** s.f. bichinimos.

vinovat adj. dosalo. **vinovăție** s.f. dos. **vioară** s.f. vioara. viol s.n. viol.

violent adj. nasul, brutal,

violente, violonist s.m. violoniste.

viorist s.m. lăutar.

vis s.n. suno.

visa vb. *tr.* dichăl suno.

viscol s. n. viscolo.

vișin s.m. vișine.

viteaz adj. erouo.

vitejesc adj. eroico.

viteză s.f. ițe, sugo.

viu adj. juindo.

vlăguit adj. ni mai daștil.

voce s.f. glaso.

voi¹ pron. *pers.* tume.

voi² vb. *tr.* camei.

voiaj s.n. voiajo.

voie s.f. daptu voia.

voinic adj. voinice.

vomita vb. *tr.* sadei.

vorbă s.f. vorba. duma. dionisar. vorbi vb. *intr.*, re/l. del duma.

VRA-WC

88

vrabie s.f. ciricli.

vrajă s.f. drabar, drabari-

mos, fermecea. **vrăji** vb. *tr.* drabarimos. **vrăjitoare** s.f. drabarni.

vrăjitor s. m. drabarno. **vrea** vb. tr. camei. **vulpe** s.f. vulpea. . **vultur** s. m. vulturo. W.C. s.n. privata, W.C.

Z

za s.f. zaua. **zadarnic** adj. degeaba. **zahăr** s.n. zaharo. **zare** s.f. zarea. **zarvă** s.f. zarva, cărei mui. **zarzavat** s.n. zarzavato. zaț s.n. zato. **zăbavă** s.n. zăbava. **zăbovi** vb. intr. zăbovii. **zăcut** adj. nasfalo. **zăduf** s.n. tachimos baro. **zănatic** adj. dilo. **zăngăni** vb. intr. zăngănii. **zăpadă** s.f. iu.

zăpăcit adj. zăpăcime.

zăpușeală s.f. tachimos baro năbușeala.

zări vb. tr. dichăl-pe.

zău interj, zău!.

zăvor s.n. zăvoro.

zăvorât adj. phandado.

zăvori vb. tr. phandel.

zâmbi vb. intr. asal.

zâmbitor adj. asael.

zâzanie s.f. dușmănia.

zbate vb. refl. marel-pe.

zbârlit adj. zbârlime.

zbenGUI ub. re/î. chălel pes-că.

zbor s.n. hureal.

zbuciumat adj. agitime. **zbughi** interj, nașăl. **zdravăn** adj. sastevesto.

zdrelit adj. jupuime. **zdrențuit** adj. zdrențuime. **zdrobi** ub. tr. pharael.

zeamă s.f. zumi. **zemos** adj. zumealo. **zeu** s. m. zeo. **zgâit** adj. zgâime.

zgâlțâi vb. tr. izdral.

zgârcit adj. calico.

zgâriat adj. zgârâime.

zgomot s.n. gălăgia.

zguduit adj. zguduite.

zgură s.f. zgura., chișai.

zi s.f. ghes.

ziar s.n. ziario.

ziarist s.m. ziariste.

zicală s.f. proverbo.

zice ub. tr. phenel.

zid s.n. zido, pereto.

zidi ub. tr. zidii.

zilier s.m, muncii, care buchi ghesăia.

zilnic adj., adv. ghes dă ghes.

zisă s.f. phendi.

zoaie s.f. lături.

zodie s.f. zodia.

zox-zvo

90

zonă *s.f. zona.*, cotor.

zor *s. n. zoro.*

zori *s.m.pl zorii.*

zurliu *adj. dilo.*

zvânta *vb. tr., refl. şuchiol.*

zvântat *s.n., adj. şuco. zvârli vb. tr., re/L şudel. zvârlitură s.f. şudimos.*

zvon *s. n. vorba. zvoni vb. rejl del vorba.*

Dicționar de argou al limbii române

Fantezie și conotație în argoul actual

Se știe că argoul este o ramificație a limbajului comun prin care o categorie de vorbitori își formează un registru de cuvinte și de expresii, menite să camufleze unele aspecte negative ale realității, unele detalii specifice cercului de indivizi cu activitate delimitată, dornici să ascundă de ochii lumii ceva în neregulă. Astfel de categorii sunt deJmcvenții, vagabonzii, hoții, depravații, pe când soldații sau elevii și studenții recurg uneori la argou, dar mai ales la jargon, deci la cuvinte și construcții aberante față de fondul general, istoric-popular al limbii naționale, pentru a se înțelege între ei. Când cineva zice: lasă abureala !, pentru a înțelege : vorbește concret!, sau : ai adus ceva lapte praf , înțelegând prin ultima sintagmă heroină, substituirea lapte praf cu numele drogului este cunoscută doar de culpabilii în acțiuni de drogare,- avem în față exemple de limbaj special, merit

Dicționar de argou al limbii române

camuflării prin argou a realității, evitând pericolul descoperirii adevărului. Argoul este deci un limbaj (mai exact : un vocabular) convențional, cu termeni aparte, sau folosind cuvinte obișnuite dar cu sens schimbat, cu intenția de a se delimita de restul societății, fiind în contradicție cu normele ei generale, pe când jargonul recurge la termeni și formule inventate, neobișnuite ori împrumutate, pentru a se distinge de vorbitorii obișnuiți.

«>

Aceste detournări de la vorbirea comună poartă pecetea unui moment în

istoria unei limbi, pecetea unor medii care inovează mereu, adesea aberant, pentru un uz limitat, obligat mereu să descopere cuvinte și formule noi, căci timpul și uzul le tocesc, le generalizează, deci își pierd eficacitatea de a camufla unele acțiuni sau realități. A coji pentru „a jefui”, conduce penale pentru „macaroane”; a lua cuiva grupa sanguină pentru „a tăia, a spinteca pe cineva ” sunt termeni de argou, iar proful pentru „profesorul ”, grotă pentru „discotecă” , gumă pentru „fițuică”; baftă, cuvânt suprafrecvent, abuziv folosit până și la T. V. și în presa cu pretenții de limbaj îngrijit, deci un turcism

*

aberrant, în locul latinescului succes, sunt termeni de jargon; cei ce recurg la haios, baftă, dirișă (diriginte) își imaginează că sunt interesați, distinși, când de fapt sunt complicii degradării, infestării limbii cu buruienile infatuării.

Argoul se caracterizează prin fantezia înnoirii semantice a vechilor cuvinte și prin receptarea și chiar inventarea unor termeni sau primirea de lexic străin, integrate în construcții dintre cele mai ilariante, mai izbitoare, cum se pot citi în acest dicționar : a cere spre toamnă re-re= a solicita reexaminare(un student restanțier); husen de sară— fraier, prost (de la oraș); a-l durea-n pix= a nu-i păsa.

Conotația este latura cea mai productivă a fanteziei argotice; multe cuvinte comune capătă sensuri imprevizibile în limbajul acesta special, mereu inventiv, pentru a nu fi înțeles decât de părtașii unui mediu restrâns : streptomicină= coniac; senator- patron de restaurant; înfia= aresta; caramangiu- hoț de buzunare; scobitoare (la singular) = femeie slabă; la plural= picioare subțiri; circar= hoț neinițiat etc. .

De cele mai multe ori apar cuvinte care nu sunt cunoscute dicționarului general al limbii; creația lexicală, efemeră desigur, își are rolul ei de distanțare față de limba comună, pentru o vreme, fiindcă, „ înnoirea ca și fantezia lexicală” sunt cerințe de bază ale acestui sector al limbii: cioran= om zgârcit; baralic= automobil; spârgaș= hoț de locuințe; car asie- obiect de mică valoare; drogangu= toxicoman etc. O mențiune specială pentru litera E_ a dicționarului ; precum în celelalte dicționare (general, de sinonime, de omonime, de paronime) si aici, la această literă , găsim numai neologisme cu valori noi, conotații dintre cele mai frapante și expresii sugestive : ecologist= vagabond; elice= limbă; ecran= față; erete= polițist; evanghelie= dosar penal; excursionist= hoț care fură în toată țara; exilat- arestat; a lucra extern= a fura înafara orelor de serviciu. Argoul operează în general cu termeni privitori la lucruri, acțiuni, aspecte negative, camuflând realitatea dură, adevărată, menajând astfel și sensibilitatea (pudică ori puritană) , prin intervenția unor eufemisme, a unei metafore pentru un detaliu șocant, repugnant: ;"-irimă= fraier, infractor începător; f ovalii = păduchi; in;ecție= mită; maseur= bătaș;

mirandolină=

«

țigancă; labirint= penitenciar; sportiv karatist= homosexual; șuriu= cuțit; vecinu Costică^ toaletă, cu același sens (WC) este

Dicționar de argou al limbii române

tron (a sta pe tron) etc. Astfel argoul compensează latura dizgrațioasă a realității, recurgând la eufemisme sau la echivalențe metaforice pentru a indica detalii penibile.

Studiul argoului a preocupat pe filologi (etimologic: filolog= iubitor de cuvânt), de multă vreme și s-au întocmit dicționare și studii speciale despre argou și jargoane. Compatriotul nostru, Lazăr Șăineanu, a publicat la Paris în 1920 două cărți în franceză, căci francezii au fost cei mai bogați în argou și mai interesați de acest aspect al limbajului: „ Sursele argoului vechi ”și„ Limbajul parizian în secolul al XIX -lea”; A. Dauzat: Argourile (1946), iar mai aproape de noi, ca timp și ca lucrare: G. Sandry-M. Carrere, Dicționar al argoului modern, Paris, 1957, (retipărit recent cu adaosuri și îndreptări). Filologii francezi au fost preocupați constant de acest aspect al lexicului, pentru că argoul și jargonul erau practicate în largă măsură de mediile periferice ale orașelor, de unele pături sociale, lipsite de resurse suficiente de trai. Era și o tradiție literară care pedala pe argou pentru a promova realismul, originalitatea populară, precum Villon în câmpul creației literare; Moliere a râs în „Prețioasele ridicule” de excesele jargonului, învecinat cu argoul. Nici literatura noastră n-a șovăit să folosească particularitățile de limbaj, forța de ironie și umor a argoului și jargonului. Efectele lor le-au exploatat I. Budai Deleanu în Țiganiada, Alecsandri în piesele lui contra franțuzismului și a latinismului, ca și Hasdeu sau C.Făcea (Franțuzitele), până în vremea noastră: Eugen Barbu (Groapa) sau Nicuță Tănase (M-am făcut băiat mare) ai căror eroi vorbesc de lovele, mișto, baftă, biștari, tolomac etc. Când unul se miră : „Pe ce limbă sunt vorbele astea ? ”, i se răspunde imediat : „Pe șmecherește”; într-adevăr, argoul a fost numit uneori chiar de autori de dicționare precum Aug. Scriban, „limba găinărească”sau „șmecherească”, iar jargonul, după Eminescu este o „limbă păsărească”; la Scriban „limbă stricată”, „limbă specială” iar jargonul hoților= argot în Dictionaru limbii românești, 1939, (p.711).

Asupra argoului s-au scris și la noi mai multe studii și analize, cu exemplificări care ne arată azi cât de efemeră este viața unei serii de termeni speciali, de circulație orală, în trecut, în mediile marginale ale societății. Iorgu Iordan a sintetizat, folosind mai ales bibliografia apărută în „Buletinul Philippide al Institutului de filologie română”de la Iași (unde au apărut cu precădere, tocmai sub îngrijirea sa, multe materiale din acest domeniu), în Stilistica limbii române (1944, ed.nouă, definitivă,

1975), capitolul IV, „Fenomene lexicale” considerații asupra limbajelor speciale, deci și asupra argoului, scriind : „ Un element caracteristic pentru toate argourile europene îl constituie cuvintele de origine țigănească ” (p. 308); ceea ce la noi azi e numai în parte valabil, pentru că situația în ansamblu s-a schimbat, influența turcă și cea occidental-engleză sunt cu totul vizibile, mai ales în sfera economic-comercială, dar și în mass-media. „ Stilistica ” citată, (de acum mai bine de o jumătate de secol) vorbește de un argou al sportivilor (p. 310). propunând însă denumirea, mai proprie de jargon sportiv, - ceea ce azi nu se mai vede decât în mică măsură. În schimb, avem, cum se vede în prezentul dicționar, un amplu argou 'al răufăcătorilor, care s-au înmulțit mereu în anii de tranziție, un argou al raporturilor dintre sexe, al relațiilor intime; sperăm că iubitorii de limbă, de tezaur lexical, sensibili la puterea cuvântului de a înnobila cugetul și de a da putere ideilor pozitive, nu vor fi prea șocați de mulțimea termenilor de argou, vizând aspecte ale vieții particulare. Un dicționar e obligat să le consemneze, iar aria cercetărilor lexicale tinde să cuprindă toate componentele vocabularului contemporan..

Dicționarul de față este o noutate în seria lucrărilor de prezentare a lexicului limbii noastre de azi .Prof.Nina Croitoru Bobârniche a avut buna inspirație de a se apleca și asupra unui sector mai deosebit - ca să zic așa ,în tonul lucrării, - al limbajului, opus cultivării limbii literare, pentru a ne arăta că antinomiile vieții si ale vorbirii ilustrând puterea fanteziei și resursele expresivității produc un material ilustrativ pitoresc al comunicării; dar în acest material se reflectă și o latură pozitivă a eufemismului, a preocupării de a învălui în conotații inventive cuvintele și expresiile degradate, irreverențioase sau suburbane, inadmisibile în comunicarea cuviincioasă dintre oameni.

Argoul și jargonul consemnate aici constituie un fapt real al epocii de tranziție, cu indiciile vădit al libertății și abuzului de expresie, precum excesele în multe domenii vădesc o slabă înțelegere a libertății în demnitate și efort creator. Eminescu spunea că limba este „măsurariul civilizațiunii unui popor”, - ceea ce istoria modernizării și cultivării limbii naționale a dovedit cu „asupra de măsură”, ceea ce arată azi mai ales limbajul mass-media, în special cel publicistic. O nouă ediție, peste ani, a acestui dicționar va avea desigur un alt conținut, dată fiind curgerea spre neant a atâtor aspecte ale argoului, care fiind, într-o măsură, o particularitate, ca să nu spun un secret, a unor cercuri marginale, are nevoie de o modelare mereu înnoită, de resurse și termeni schimbați, pentru a-și păstra vitalitatea și rostul de comunicare convențională, în sânul unor grupuri sociale delimitate. Dinamica societății și a limbajului și diferențierile inevitabile în sânul lor produc nuanțe si valori multiple ale

expresivității comunicărilor dintre oameni.

Fiecare pagină a acestui dicționar, ca viața însăși, poate stârni uimire, zâmbet, adeziune ori reprobare. În aceasta rezidă interesul lui.

Dicționar de argou al limbii române

ABREVIERI

adj. = adjectiv adv. = adverb expr. = expresie fig. = figurat imper. = imperativ interj. = interjecție num. cârd. = numeral cardinal peior. = peiorativ

p.ext. = prin extensiune.

, pi. = plural

pron. = pronume.

subst. = substantiv

s.f. = substantiv feminin

s.m. = substantiv masculin

s.m. f. = substantiv masculin

și feminin

s.n. = substantiv neutru

v. = vezi

vb. = verb.

voc. = vocativ

abanos s.m. țigan

abataj s. n. expr. **lovit la abataj** = tăiat la burtă, spintecat.

-

abator s.n. loc unde s-a produs o crimă în serie.

aboli vb. l.a bate (pe cineva) foarte tare. 2.a asasina, a omorî, a ucide.

abolit, -ă, **aboliți**, -te, ad/. asasinat, ucis, omorât.

absolvent, -ă, **absolvenți**, -te, s. m. f. deținut care a terminat perioada de detenție.

abureală, **abureli**, s.f. 1.vorbe dulci, învăluitoare. 2.conversație fără substanță.3.băutură alcoolică. 4.preludiu sexual; expr. \SLSSL

abureala!^ 1.vorbește concret! 2.nu mai vorbi! taci!

aburi vb. expr. a ameți (pe cineva) ; a-i spune vorbe dulci; a induce în eroare (pe cineva).

aburit, -ă, aburiți, -te, adj. 1.încântat. 2.amețit, pilit.

acadea, acadele, s.f. 1.zar. 2.curve ieftine. 3. *expr.* **a suge acadeaua**= a face o felație.

academie, academii, s.f. penitenciar, închisoare.

acareturi s.n. pi. obiecte ce aparțin deținuților (haine, pastă de dinți, săpun); *p.exl.* toate bunurile personale ale deținutului.

ace s.n. expr. **pus la patru ace**= îmbrăcat elegant.

accelera vb. a părăsi în grabă locul infracțiunii; a fugi.

achita vb. a asasina, a omorî, a ucide.

achizitor s. m. hoț.

achiziție s.f. bun obținut prin jaf; *expr.* **a face o nouă achiziție**= a avea o nouă iubită.

achiziționa vb. a obține un obiect de valoare prin furt.

achiziționat, -ă, achiziționați, -te, adj. 1.furat. 2.arestat, întemnițat, condamnat.

aciolat, -ă, aciolați, -te, adj. arestat, închis.

aciolisit, -ă, aciolisiti, -te, adj. 1.arestat, prins, închis. 2.urmărit de poliție.

acolo adv. expr. **ține acolo!** = observă și dă alarma în caz 'de pericol!; **ai dat acolo?**= (în limbajul bărbaților) ai avut contact sexual? ai posedat-o sexual?

acoperiș s.n. 1 .persoană protectoare, influentă. 2. pălărie.

acri vb. (refl) a se supăra, a se enerva.

acritură, acrituri, s.f. persoană în vârstă.

activ s. n. expr. **a avea activ**= a avea cazier; a avea antecedente penale; a avea condamnări.

adapă vb. (refl) a consuma băuturi alcoolice.

adăpost, adăposturi, s.n. penitenciar, pușcărie.

adidași s.m. pi. picioare de porc 'vândute în magazinele alimentare.

adormi vb. a lovi pe cineva până la leșin.

adulmeca vb. 1 .a urmări o potențială victimă. 2. a studia locuința ce urmează să fie jefuită.

aduna vh.expr. **a se aduna de pe jos**= a se ridica în urma unei bătăi sau în urma căderii din beție.

adunare generală, expr. mâncare preparată din legume; ghiveci.

aerian, -ă, arieri, -e, adj. neatent, indiferent, gânditor, rupt de realitate.

aeriseală, aeriseli, s.f. (în limbajul deținuților) pauză pentru fumat.

aerisi vb.expr. **a aerisi teatrul de operații**= (în limbajul polițiștilor) a îndepărta persoanele curioase de locul unde s-a produs o crimă.

afacere umedă, *expr.* crimă.
afanisit, -ă, **afanisiți**, -te, *adj.* beat
afară *adv.* 1.(despre deținuți) în libertate. 2.plecat în străinătate;
expr. **a da pe afară**= a fi infatuat, a fi îngâmfat, a fi încrezut.
afazit, -ă, **afaziți**, -te, *adj.* beat.
afiș *s.n.* *expr.* **a face** (pe cineva) **afiș**= a bate foarte tare pe cineva.
afâna *vb.* a lovi, a bate.
agăța *vb.* a aresta, a prinde.
agățat, -ă, **agățați**, -te, *adj.* 1.compromis. 2.arestat.
agățătoare *s.f.* femeie profitoare și insistentă.
agealâc *subst.* casă de toleranță.
agib, **agibi**, *s.m.* polițist
aghiotant, **aghiotanți**, *s.m.* însoțitor al unui hoț, complice.
agregat *s.m.* porc tăiat de Crăciun.
aguridă, **aguride**, *s. f.* tânără sexy.
ajuna *vb.* 1.a fi pedepsit; a sta la carceră. 2.a nu avea relații sexuale.
ajusta *vb.* a asasina prin tăiere.

18

19

Dicționar de argou al limbii române

Dicționar de argou al limbii române

ajutor de băgător de seamă, *expr.* persoană care nu muncește, în schimb este preocupată să-i spioneze pe ceilalți.
alamă, **ălămuri**, *s.f.* bijuterii false cu care hoții induc în eroare persoanele naive.
alarmă *s.f.* *expr.* **a ține** (pe cineva) **în alarmă**= a hărțui pe cineva, a ține în tensiune pe cineva.
alba-neagra, *expr.* 1.joc de noroc. 2.atitudine echivocă în politică.
albeață *s.f.* bani de argint.
albitură *s.f.* băutură alcoolică incoloră.
album, **alume**, *s.n.* dosar penal al unui infractor; cazier.
albuș, **albușuri**, *s.n.* 1 .câștig mic. 2.furturi mici; găinării.
alcov, **alcovuri**, *s.n.* casă de toleranță.
alconaut, -ă, **alconauți**, -te, *a.m. f.* bețiv, alcoolic.
alergător, **alergători**, *s.m.* 1.complice al unui hoț de locuințe care are sarcina să-i supravegheze pe proprietari pentru a le afla programul. 2.încălțăminte.
alice *s.f. pl.* priviri înfocate.
aliman. **alimanuri**, *s.n.* supărare, nenorocire.
alinia *vb.* a-și impune autoritatea; a reduce la tăcere pe cineva.
alpinist, **alpiniști**, *s.m.* hoț de locuințe.
altar *s.n.* local public, bodegă, bar.

altoi .y.Al. proxenet, pește.
alviță s.f. profit substanțial.
amărăștean, amărășteni, s.m. persoană lipsită de mijloace de existență.
amăreală, amăreli, s.f. trai greu; nenorocire, necaz.
ambalaj s.n. îmbrăcăminte, haine.
ambasadă s.f. *expr.* **a strica ambasada**^ a rupe relațiile cu cineva, a se certa cu cineva.
ambasador, ambasadori, s.m. 1.codoș, proxenet, pește. 2.însoțitor al unui infractor, complice.
amortizoares.tt. *pi.* sâni, țâțe.
amputa vb. a tăia pe cineva, a mutila pe cineva.
anasin, anasini, s.m. și *adj.* scandalagiu, derbedeu, golan.
anestezia vb. a lovi pe cineva în cap până la leșin, fără a-1 ucide.
aneu, anei, s.m. autor necunoscut al unei infracțiuni.
angrosist, -ă, angrosiști, -ste, s.m. f. 1 .hoț versat. 2,deținut inițiat în tainele mai multor infracțiuni.
animal s.Al. *expr.* **câta-i animalul!** = ce femeie mare!
anină, anine, s.f. femeie de moravuri ușoare.

20

Dicționar de argou al limbii române

antene s.f. 1.urechi. 2.informatori.3.lucrători SR1; *expr.* **a avea antene-** a fi bine informat.
anti *subst și adj.* sedative, halucinogene, tranchilizante; *expr.* a fi **anti=** a fi nepriceput.
antreu, antreuri, s.n. buzunarul din exterior al hainei.
anvelope s.f. *pi.* șoșoni.
aparate s.n. *expr.* **a fi la aparate=** a avea contact sexual.
apă s.f. *expr.* a uda (pe cineva) **cu apă=** l.a ironiza pe cineva. 2. a-i spune cuiva ceva neplăcut.
aperitiv s.n. bătaie ușoară.
aplaudac, aplaudaci, s.m. persoană slugarnică care-i aplaudă pe cei puternici.
aprod, aprozi, s.m. infractor începător.
ara vb. 1 .(în limbajul hoților) a se orienta dacă se poate fura. 2.a spinteca pe cineva, a cresta, a tăia.
aranja vb. a lovi pe cineva, a bate.
aranjat, -ă, aranjați, -te, *ad<* '„itut tare.
arap (harap) s. m. țigan.
arasel s.n. *expr.* **ține araselul!** = păzește! acoperă-mă! pândește! ține de șase!

Dicționar de argou al limbii române

arat, -ă, arați, -te, adj. 1. investigat, anchetat de poliție. 2. spintecat, tăiat, crestat.

araci vb. (refl) a se căsători.

arde vb. expr. **a arde la normal**= a fi foarte priceput; a face ceva cât se poate de bine; **a arde-o cu tupeu**= a avea îndrăzneală mare, a fi tupeist; **te-ai ars!** se spune cuiva care a fost păcălit; **arde-1!** = bate-1! **arde-o!** = accelerează! **arde!** = este pericol!

arginți s.m. pl. bani, monede.

aripă, aripi, s.f. mână; **expr. a face aripi**= l.a. evada din penitenciar. 2. a dispărea; **a face aripi de înger**= a muri.

aripată, aripate, s.f. pasăre de curte.

armată s.f. expr. **a face armata la marină cu hainele pe dos**= a fi la închisoare.

armonică, armonici, s.f. aparat de radio; **expr. a face armonică** (pe cineva) = a bate tare pe cineva. **armură, armuri, s.f.** îmbrăcăminte elegantă. **arsenal s.n.** argumente convingătoare.

arșice s.f. expr. **a face** (pe cineva) **arșice**= a bate tare pe cineva, a mutila.

arșiță s.f. expr. **a avea arșița-n gât**= l.a. avea sete mare. 2. a dori

22

Dicționar de argou al limbii române

Dicționar de argou al limbii române

mult o băutură alcoolică.

arunca vb. **aruncă-te!** se spune cuiva care trebuie să participe la o chetă sau care trebuie să **atace**. **arunci cu lovele-n mine? se** spune cuiva care vrea să te mituiască.

aschimodie, aschimodii, s.f. persoană urâtă.

asfalta vb. (despre prostituate) a acosta bărbați, a face trotuarul.

aspersor s.n. 1. informator al poliției sau al administrației penitenciarelor. 2. hoț.

așa adv. expr. ai așa?= ai bani?; **vezi cu așa!** = ai grijă de ce am vorbit!; **ai și așa?**= ai și tu țigări?

așternut s.n. aperitiv.

atalica interj. atenție!

ataș s. n. fesele unei femei, șezut, dos, fund.

atârna vb. 1. a accepta orice compromis pentru a obține un profit. 2. a-și atinge scopul; **atârnă**, se spune când o persoană o urmărește pe cealaltă.

atinge vb. a trage cuiva o b~^f...[^]; **expr. atinge-mă!** = servește-mă!, dă-mi!

atins, -ă, atinși, -se, adj. 1. bătut, lovit. 2. deposedat de bunuri, furat.

ață s.f. expr. **a rupe ața**= l. a dezvirgina. 2. a iniția un bărbat

nedus la femei.

autobiografie *s.f.* cazier; dosar penal.

avariat, -ă, avariați, -te, adj. bătut; mutilat.

24

25

Dicționar de argou al limbii române

B

baban, -ă, babani, -ne, adj. mare.

babaros, babaroase, s.n. zar; expr. a da la babaroase= a juca barbut.

babetă, babete, s.f. femeie bătrână și pretențioasă.

baboi s.m. 1.șef al unei bande de hoți. 2.copil de țigan.

bafniță, bafnițe, s.f. țigancă.

baftă s.f. noroc, șansă.

bahaos s.n. scandal, gălăgie, zarvă.

bahausist, bahausiști, s.m. deținut cu condamnare mică.

baibă s.f. aur.

bal, baluri, s.n. ceartă, scandal, zarvă, gălăgie.

balaban, bălăbăni, s. m. polițist.

balamale s.f. expr. a nu-1 ține balamalele= l.a nu rezista. 2.a rămâne impotent.

26

Dicționar de argou al limbii române

balast s. n. mâncare de orez (în armată), pilaf.

balaur, balauri, s.m. 1.polițist. 2.director.

balcoane s.n. pi. l.sâni mari; **expr. a fi bine dotată la balcoane=** a avea sâni mari și frumoși. 2. fese.

balconar, balconari, s.m. homosexual.

baldără, baldăre, s.f. femeie grasă.

baligă, baligi, s.f. 1.obiecte de valoare mică. 2.minciună, tâmpenie, prostie.3.personă molatică.

balenă, balene, s.f. duba-vagon a penitenciarelor.

balon, baloane, s.n. [prezervativ. 2.sâni mari; **expr. a lua (pe cineva) în balon=** a ironiza pe cineva, a râde de cineva; a i se **da un balon de oxigen=** a i se da încă o șansă

balonat, -ă, balonați, -te, adj. infatuat, încrezut.

baltă s.f. loc de unde se poate fura; *expr.* **a se încreți balta**= (în limbajul marinarilor) a începe să crească valurile mării.
bambilică, bambilici, s.f. femeie de moravuri ușoare.
bambină, bambine, s.f. 1.fată tânără. 2.contravenientă, infractoare (străină).
bandarabas s.n. (în limbajul marinarilor) mâncare preparată din orez; pilaf.

27

Dicționar de argou al limbii române

bandaj, bandaje, s.f. hârtie cu care deținuții lungesc mucurile de țigări.
bandă s.f. **ești un soi de merge banda**, se spune unui prost, unui om de nimic sau cuiva care se comportă ca o hahaleră; asta-i **banda!** se spune cuiva care a fost păcălit.
bandoală, bandoale, s.f. curvă, târfă, prostituată.
bangheală la nașpa, *expr.* alegere greșită (expresia este folosită de către hoți când obiectul furat nu are valoarea la care se așteptau) .
bani grubă, *expr.* bani mulți.
bara-bara, *expr.* juma-juma.
barabanc, barabanci, s.m. informator, denunțător.
barabușter, barabușteri, s.m. țigan.
baraulă, baraule, s.f. țigan.
bară s.f. *expr.* **a o da în bară**= a eșua, a da greș, a suferi un eșec.
baralics.n. automobil.
barbă, bărbi, s.f. 1.minciună. 2.laudă; *expr.* **a merge pe barba lui**= a risca; **a pune bărbi**= a minți; **a o lua în barbă**= a fi păcălit, a fi înșelat.
bariu, -ie, barii, *adj.* mare, uriaș, enorm.

Dicționar de argou al limbii române

barosan s.m. *expr.* **a da dreptul de barosan**= 1 .a da cuiva ceva conform unei înțelegeri sau în urma unui serviciu. 2.(*peior.*) a bate pe cineva; a-i da cuiva bastoane la palmă.
barză, berze, s.f. femeie înaltă, cu picioare lungi; **a fost barza în concediu și 1-a adus cioara**, se spune când a fost născut un copil de țigan.
basamac s. n. denumire generică dată deținuților foarte cunoscuți în penitenciar, care au săvârșit infracțiuni în timpul detenției și sunt respectați de ceilalți.
basculant, basculanți, s.m. bețiv.
barbugiu, barbugii, s.m. și *adj.* cartofo, jucător de barbut.
basculă s.f. *expr.* **mare sculă pe basculă**= persoană care se consideră foarte importantă și care în realitate nu este.

bastârcă, bastârci, s.f. lovitură după ceafă.

baston s.f. *expr.* **a freca bastonul**= a lenevi.

baștan, baștani, s.m. om foarte bogat; persoană cu funcție mare.

bate vb. *expr.* **a bate laba**= a da mâna cu cineva; **a-și bate cuie**

la coșciug= a fuma; **a bate din buze**= a informa organele de ordine, a denunța.

baterii s.f. *pi.* fesele atrăgătoare ale unei femei.

28

29

Dicționar de argou al limbii române

baton s.n. *expr.* **un baton**= un milion de lei.

bazar, bazaruri, s.n. loc de depozitare a obiectelor furate.

bază a.f. *expr.* a lua la bază= a aresta.

bazin s.n. *expr.* **a fi tare în bazin**= a avea fundul (șezutul) mare.

băbălău, băbălăi, s.m. 1.(om) nebun. 2.deținut eliberat care a făcut pușcărie multă și cerșește. 3.bătrân neputincios. 4.*adj.* prost, tâmpit.

băcănie s.f. *expr.* **a se face de băcănie**= a se compromite, a se face de râs.

băftos, -oasă, băftoși, -oase, *adj.* norocos. **băga** vb. *expr.* **a băga** (pe cineva) **în fabrică de pumni**= a lua la bătaie pe cineva; **băgător de seamă**= om în plus; **a băga la ghiozdan**= a mânca, a înfuleca; **a băga la zdup/bulău/ pârnaie** = a aresta, a închide, a întemnița; **a băga** (pe cineva) **în costum de placaj**= a asasina, a ucide, a omorî; **a băga în priză** (pe cineva) = a asocia la o afacere sau la o infracțiune; **a băga** (pe cineva) **în palton de scânduri**^ a asasina, a ucide, a omorî; **a băga în el**- a mânca mult, a înfuleca; **a băga mare**= 1 .a vorbi mult și convingător pentru a deruta adversarul sau potențiala victimă. 2.a accelera, a merge cu viteză mare .3.a mări miza la

Dicționar de argou al limbii române

jocul de cărți, a dubla, a tripla, etc.; **a băga** (cuiva) **fluturași! în cap**= a determina pe cineva să nu mai gândească normal; **a băga la malaxoare**= a mânca, a mesteca; **am băgat carnea la salam și oasele la nasturi, iar prejudiciul e acoperit cu pământ**, spune un criminal după ce a asasinat pe cineva; **a băga la bilă**= a înțelege, a reține, a lua aminte; **a băga** (pe cineva) **pe țevă**= 1 .a denunța pe cineva. 2.a asocia pe cineva la o afacere sau la o infracțiune.3.a face recomandări pentru cineva în scopul obținerii unei funcții sau a unei recompense; **a băga în față**= a scoate vinovat pe altcineva; **a băga** (cuiva) **mortul în casă**= 1 .a introduce într-o familie un dușman sau un trădător. 2.a speria pe cineva; a aduce cuiva o veste rea; **a băga** (pe cineva) **în oală**= a periclita cuiva viitorul; **a băga capul la cutie**= a se ascunde, a se piti, a se feri; **te bagi în seamă**, se spune cuiva care vorbește neîntrebat; **bagă tampon !**

= împinge!

băiat s. n. hoț priceput; *expr.* **băiat de băiat**[^] fraier; **băiat de oraș**= tânăr șmecher care face afacerile sau se distrează în oraș. **bălăceală** s.f. vorbărie, palavre; *expr.* **a face bălăceală**= a vorbi aiurea, a pălăvrăgi. **bălos, -oasă, băloși, -oase, adj.** bolnav de epilepsie.

31

Dicționar de argou al limbii române

bărci s. f. *pi.* pantofi mari; *expr.* **a se da în bărci**= a face dragoste.

băsag *adj.* prost, bătut în cap.

bășcălie, bășcălii, s. f. batjocură, ironie; *expr.* a lua (pe cineva) în **bășcălie**= a-și bate joc de cineva.

bășica *vb. (refl)* a se enerva, a se supăra, a se simți jignit.

bășică s. f. minge de fotbal; *expr.* **a sufla-n bășică**= a sufla în fiola alcoolscop pentru a- constata dacă au fost consumate băuturi alcoolice.

bătaie s. f. *expr.* **a avea bătaie lungă**= (despre femei) a avea succes la bărbați; **a-și pune fundul la bătaie**= (despre femei) a se prostitua.

bătăture s. f. *pi.* *expr.* **a călca** (pe cineva) **pe băătăture**= a enerva, a supăra, a irita.

bătrână s. f. *expr.* **o bătrână**= o sută de dolari.

băț, bețe, s. n. stilou, toc, pix; *expr.* **a da cu bățul**= a semna un act; **un băț**= bancnotă de o mie de lei; **cinci bețe**= bancnotă de cinci mii de lei.

bea *vb.* a consuma droguri, a se droga, **este băiat bun, dar bea apă dimineața**, se spune despre un bărbat care este alcoolic.

bec s. n. *expr.* **a călca pe bec**= 1. a fi prins în flagrant delict 2. a

Dicționar de argou al limbii române

greși, a gafa. S.a i se face unui deținut raport de pedepsire deoarece nu a respectat programul de ordine interioară; **este bec**= lucrul este bine făcut; este curat și frumos.

belciug s.n. *expr.* **a avea belciug**= 1.(despre femei) a fi căsătorită 2.(despre hoți) a nu denunța; **a pune** (cuiva) **belciug**= a lovi (pe cineva) peste gură.

belciugată, belciugate, s.f. fată virgină.

belea, belele, s.f. 1.soție, nevastă, consoartă. 2.copil.

bengăneală s.f. *expr.* **a o da în bengăneală**= 1. a i se întâmpla ceva rău, a o păți. 2.a o lua razna.

bengos, -oasă, bengoși, -oase, adj. rău.

bere s.f. *expr.* **a-și da o bere-n cap**= a consuma o bere.

Berilă s.m. denumire generică dată deținuților care au o condamnare mare, fiind acuzați de crime.

bestial! *adj.* nemaipomenit! extraordinar!

beton s.n. Lom sigur, de încredere. 2.probă 3.alibi; *expr.* **beton penal**= arpacaș.

bețe s.n. *pi.* condamnări.

biban, bibani, s. *m.* recrut în armată.

bibi *subst.* cap.

32

— Dicționar de argou al limbii române

Dicționar de argou al limbii române

Dicționar de argou al limbii române

bibilică s.f.\.persoană idioată, imbecilă, tembelă. 2.fetiță.

bibiluri s.n. *pi.* *expr.* **a face bibiluri**= a face mișcări care îi excită pe bărbați.

biblie s.f. *expr.* **a avea biblie**= a fi un om cultivat, elevat, studios.

biblioteca s.f. restaurant, cârciumă, bodegă; *expr.* **a avea**

biblioteca^ a avea cărți de joc.

bici, bice, s. *n.* brichetă, chibrit.

bicicletă s.f. ochelari.

biciclist, bicicliști, .v.m. persoană care poartă ochelari.

bididiu, bididii, s.m. 1.tânăr puternic. 2.deținut ce are vârsta cuprinsă între 18- 22 de ani.3.deținut nou-venit în penitenciar Ahoț începător.

bidon s.n. *expr.* **a avea o mutră de bidon turtit**- a avea o față urâtă, respingătoare.

bifa vb. (în limbajul elevilor și al studenților) a repeta un an de studiu.

bigă s.f. *expr.* **a dura** (pe cineva) **în bigă**= (în limbajul marinarilor) a nu-i păsa de nimic, a-i fi indiferent.

bijoc, bijoci, s.m. infractor începător.

bijuterii s.f. *pi.* lanțuri la mâini sau la picioare.

bilaitor, bilaitori, s.m. vagabond care intră în magazine, arată vânzătorului o bancnotă mare dar nu i-o dă, cumpără un lucru de nimic și apoi cere restul cu tupeu.

bilă s.f. cap.

biliard s.n. penis pe care deținuții introduc bile confecționate de ei din pungi de material plastic.

bilibiștroci vb. *expr.* **a o bilibiștroci**= a o da în bară, a o încurca.

bilos *subst.* v.biliard.

biluțe s.f. testicule.

bing-bang, *expr.* denunț, trădare, pâră.

bingăneală, bingăneli, s.f. denunț, trădare.

bingăni vb. a denunța pe deținuții care au obiecte interzise în penitenciar sau care comit fapte reprobabile.

binocla vb. a privi, a observa, a studia pe cineva.

binoclu, binocluri, s.n. ochi.

biscuits./n. expr. cu biscuitele-n dungă= slab.

biștari s.m. pi bani.

biteș subst. expr. a merge pe biteș= a nu informa, a nu denunța.

biță, biți, s.m. polițist la circulație.

bizon, bizoni, s.n. 1.persoană naivă, credulă. 2.om de rând.

34

35

Dicționar de argou al limbii române

bâcâi vb. a bate tare.

bâhliță, bâhlițe, s.f. femeie cu aspect respingător.

bâlbâială s.f. expr. a da în bâlbâială^ a se eschiva, a fi prins cu minciuna.

bârnă s.f. nas mare.

bătă s.f. (om) nătâng, tâmpit; **ești băta**, se spune cuiva care nu știe nimic sau care dovedește multă prostie.

bla-bla, expr. vorbe goale, palavre.

»

blanc 5. n. bani

blambete, blambeți, adj. fraier, naiv, credul.

blat, blaturi, s.n. expr. a avea blaturi= a avea persoane influente, a avea pile; **a da blat=** a mitui; **pe blat=** gratuit; **a merge pe blat=** a fi discret, a tăinui; a face un aranjament cu cineva.

blatist, -ă, blatiști, -te, s.m. f. persoană care face blatul, care nu plătește.

blazon s.n. expr. a avea blazon= 1 .a fi deștept și cultivat 2.a fi respectat de ceilalți.

blătescu subst. expr. a merge cu blătescu= a călători gratuit.

blătui vb. 1 .a da cuiva bani de băutură. 2.a tăinui.3.a fura, a jefui.

Dicționar de argou al limbii române

blătuit, -ă, blătuiți, -te, adj. 1.tăinuit 2.furat, jefuit.

boabă.?./ 1.corigentă; restanță. 2.condamnare.

boabe s.n. pi. 1.gloanțe. 2.bani.

boacter, boacteri, s.m. polițist.

boartă, boarte, s.f. femeie gravidă.

bobar, bobari, s.m. infractor.

boboc, boboci, s.m. 1.deținut tânăr aflat la prima condamnare. 2.hoț începător; **expr. a da la boboci=** a vomita.

bocanci s.m. expr. a se răsti la bocanci= a vomita, a voma; a

scoate pe cineva din bocanci= a fura tot de la cineva.

bocciu, -ie, boccii, adj. urât, pocit, respingător.

(, >, «, .

boteza vb. 1.a păcăli. 2.a ironiza. --"-• ;\,,v;:-.,,-. ,,vșrî»f", r .ii- Ta;t:m ;
botezat, -ă, **botezați**, -te, *adj.* 1.păcălit, înșelat. 2.ironizat. ..vs-.-a **bou-**
bătrân, ex/?r. denumire generică dată deținuților **foarte** cunoscuți în
lumea penitenciarelor.

bourar, **bourari**, *s.m.* persoană care poate fi ușor păoUttâi?-persoană
credulă, naivă, fraieră, d , ,q ; ;M ; , ; r¹,., ,o«:i **boxe** 5./ sâni, țâțe.
...,;,,. -/i.../^:/ -,*;...;...•;

boxer cu gardă inversă, *expr.* homosexual. ;, ,,: ț* n • «

braică *s.f.* 1.cățea. 2.femeie de moravuri ușoare. •, M ; j^io

brand, **branduri**, *s.n.* pumn; *expr.* **a da cu brffnduH a,4ftd** Pumnul.

39

Dicționar de argou al limbii române

brașoavă, **brașoave**, *s.f.* minciună, gogoasă.

brăduț, **brăduți**, *s. m.* țigan.

brătară, **brățări**, *s.f.* cătușă.

bretele *s.f. pi.* sâni, țâțe.

breteluță, **breteluțe**, *s.f.* deținut cu vârsta între 14-18 ani.

brici *s.n. expr.* **una brici**= femeie isteată și frumoasă; **a merge**

brici= a merge strună.

broscar, **broscari**, *s.m.* italian.

broșa vb. a supune pe cineva unui interogatoriu.

brumat, -ă, **brumați**, -te, *adj.* amețit, abțiguit, beat.

bubă, **bube**, *s.f.* bijuterii (inel, verighetă, ghiul) ; *expr.a.* **avea**

bube-n cap= a avea antecedente penale; a fi compromis; a avea
necazuri.

bubulină, **bubuline**, *s.f.* prietenă, amică; amantă.

bucată *s.f.* lovitură de pumn; *expr.* **bucată/bucățică bună**=

1.femeie atrăgătoare din punct de vedere sexual. 2.prostituată,
curvă; **a trage** (cuiva) **o buc**><**A** a poseda sexual.

bucă, **buci**, *s.f.* fesă; t\pț. **a se umfla-n buci**= a se îngrașa; a da
la buci= a copula.

buciuma vb. a linguși pe cineva, a fi slugarnic.

Dicționar de argou al limbii române

|

bucurie *s.f.* *expr.* **a face** (cuiva) **bucuria**= 1. (în limbajul
bărbaților) a satisface sexual o femeie. 2.a face rău cuiva; a avea
bucurii (la cineva) = a fi atras sexual.

buf *subst.* bagajul marinarului (obiectele cumpărate cu care se
întoarce în țară).

bufet *s.n.* burtă; *expr.* **bufet lustruit**, spuri hoții de buzunare

despre o persoană prosperă.

Bulache *s.m.* nume generic dat proștilor și tâmpiților.

bulan, bulane, *s.n.* picior de femeie; *expr.* **bulan călit**= individ care întreține relații sexuale anormale cu oricine pentru a obține avantaje materiale; **bulan versal**= individ care practică inversiunile sexuale, fiind uns cu toate alifiile; **a fi în bulan**= a avea noroc.

bulangiu, bulangii, *s.m.* 1.homosexual pasiv. 2.individ rău; *expr.* **tupeu de bulangiu**= îndrăzneală mare.

Bulă *s.m.* nume generic dat oamenilor proști, tâmpiți.

bulău *s.n.* penitenciar, închisoare.

buldozer *s.n.* 1.individ beat. 2.persoană masivă.

buli *vb.* *expr.* **a o buli**= a da de necaz.

bulibășeală, bulibășeli, *s.f.* înghesuială.

40

41

Dicționar de argou al limbii române

Dicționar de argou al limbii române

bulgar *s.m.* țărănoi, neam prost.

bulgarie *s.f.* gest urât; figură proastă.

bulion *s.n.* 1.sânge 2.menstruație; *expr.* **a-i da bulionul pe nas**= a-i curge sânge din nas; **gata bulionul!** = (despre femei) i-a venit ciclul.

bulit, -ă, buliți, -te, *adj.* 1.furat 2.bătut, lovit. 3.distrus, defectat.

bumbac *s.m.* *expr.* **a face** (pe cineva) **bumbac**= l.a bate foarte tare (pe cineva). 2.a batjocori, a păcăli.

bună, bune, *adj.* *expr.* **pe bune!** = fără glumă, serios, adevărat;

bună dimineața!= penis în erecție.

bungheală ! *vb.* pleacă! dispari! cară-te! **bungheală la nasolu, că ne bunghește de la pandaimac**, spune unul dintre deținuți dacă se întâlnește cu un cadru din penitenciar; *p.ext.* fii atent că suntem urmăriți!

bunghi *vb. (refl)* l.a se uita, a privi. 2.a-și da seama, a se prinde.

buralie, buralii, *s.f.* automobil, mașină.

burete *s.m.* bețiv, alcoolic.

burețar, burețari, *s.m.* 1.deținut ce face diferite munci din frică față de ceilalți și pentru a obține protecție. 2.copil considerat prost în școala de reeducare.

42

burghiu *s.n.* *expr.* **a lua-n burghiu**= a poseda sexual o femeie.

burlan, burlane, *s.n.* pantaloni largi.

burtan, burtani, *s.m.* individ bogat.

burtă *s.f.* *expr.* **a gâdila pe burtă**= a lăuda (pe cineva) pentru a-i

scădea vigilența; a linguși (pe cineva); a fi slugarnic; **a merge pe burtă**= a fi discret, a nu-i deconspira pe complici; **a avea burta la spate**= l.a fi slab. 2.a fi cocoșat.S.a avea rochia întinsă peste fund.

bușon la bușon, *expr.* 1.respirație gură la gură 2.sărut.

butelie *s.f. expr.* **a sta cu ochii ca pe butelie**= a fi foarte atent, a nu scăpa pe cineva sau ceva din ochi; **a venit cu butelia la încărcat**, se spune despre un deținut care se află la prima condamnare și are o perioadă de detenție mică.

buticar, buticari, *s.m.* 1 .corecțional. 2.deținut care are vârsta cuprinsă într 14 și 18 ani. 3. infractor care fură din magazine.4.proprietar al unui magazin.

buton, butoane, *s.n.* sfârc, mamelon.

buzat, buzați, *s.m.* țigan.

buzunar *s.n. expr.* **a da buzunar la burtă**= a spinteca; **nu te ține buzunarul**= nu ai bani.

43

Dicționar de argou al limbii române

cabanier, cabanieri, *s.m.* individ care îi adăpostește pe infractori; gazdă de hoți.

cabă, cabi, *s.m.* polițist, gardian.

cabinet *s. n. expr.* **a avea cabinet**= a fi bogat, a avea situație materială bună.

cabota *vb.* a pleca la furat în altă localitate decât cea de domiciliu.

caciolit, -ă, cacioliți, -te, *adj.* necăjit, trist, supărat.

cadână, cadâne, *s.f.* 1.femeie sexy. 2.femeie de moravuri ușoare, curvă.

caft *subst.* bătaie.

caftangiu, caftangii, *s.m.* bătauș.

cafteală, cafteli, *s.f.* bătaie; *expr.* **se lasă cu cafteală**= începe bătaia; **cafteală la minut**= luptă scurtă.

cafti *vb.* a bate, a lovi, a pocni.

caftit, -ă, caftiți, -te, *adj.* bătut, lovit.

Dicționar de argou al limbii române

caiafă, caiafe, *s.f.* denunțator, trădător.

caid, caizi, *s.m.* infractor renumit.

caimacan, caimacam, *s.m.* bișnițar.

cajbec *adj.* prost, neinițiat.

cal, cai, *s.m.* 1 .zar 2.țigară.3.individ înalt; *expr.* **cu caii**= pedeapsă de noapte pe care o primește un deținut; **pe cai!** = 1.treceți la

treabă! 2.să mergem la furat!

cale s.f. *expr.* **a lua calea putreziciunii**= a fi arestat, a fi băgat la pușcărie.

caleașca s.f. instrument format dintr-o sfoară și o pungă, având o greutate la unul din capete, cu ajutorul căruia sunt transmise de către deținuți, prin vizetă sau prin geam, de la o celulă la alta sau de la un etaj la altul, mesaje sau obiecte ce sunt comercializate clandestin; *expr.* **pregătește-ți caleașca!**= pregătește-ți spinarea pentru bătaie!

calendar s.n. *expr.* **a ține calendarul**= (despre femei) a se feri să rămână gravide, a calcula zilele când se produce ovulația.

călifar, călifari, s.m. infractor renumit în lumea interlopă.

cambuză, cambuze, s.f. 1.fesele mari ale unui deținut, ca obiect al perversiunilor sexuale. 2.femeie grasă; *expr.* **are cambuză**=

44

45

Dicționar de argou al limbii române

(despre deținuți) a primit pachet cu alimente de acasă; **să mor în cambuză cu salamu-n buză**, spune un deținut când vrea să atragă atenția că vorbele lui au fost neserioase. **cambuzier, cambuzieri**, s.m. responsabilul camerei în care se păstrează alimentele deținuților.

canar, canari, s. m. denunțator, trădător, turnător.

cancan, cancanuri, s.n. petreceri zgomotoase cu băutură și femei, orgii.

cancela vb. a ieși din ...a renunța la...

cancer s. n. *expr.* **este cancer**= este foarte frig.

canei adv. nimic, deloc.

cange, cângi, s.f. mână lungă.

cangur, canguri, s.m. moldovean care merge dintr-un județ în altul în căutarea unui loc de muncă.

canonadă s.f. scandal, bătaie.

cant s.n. *expr.* **treaba este pe cant**= acțiunea comportă riscuri.

Cantea subst. nume generic dat infractorilor renumiți în lumea interlopă.

canțarolă, canțarole, s.f. vas pentru servitul mâncării.

cap s.n. *expr.* **a ajunge la cap de linie**= a fi la sfârșitul perioadei

46

Dicționar de argou al limbii române

de detenție; **a avea cap de bibilică**= a fi prost, idiot, tâmpit; **a avea capul mare**= l.a se pretinde deștept. 2.a avea dureri de cap după consumul de băuturi alcoolice; **a pune capul în noroi**= a fi trist, sătul de viață; **a scoate capul**= a merge la furat; **n-am dormit cu capul pe arătură**, spune cineva care se crede deștept; **a deschide ușa cu capul**=

a aduce multe daruri cuiva care ți-a făcut un serviciu; a mitui; **a face cuiva capul mare**= a vorbi mult, a convinge pe cineva.

capace s.n. pi. lovituri date cu căușul palmei peste urechi. **capital** s.n. fesele frumoase ale unui deținut, ca obiect al perversiunilor sexuale; *expr.* **â intra în reparație capitală**= 1.a se interna în spital. 2.a face multe analize pentru a afla care este starea sănătății 3.a renunța la consumul de băuturi alcoolice; **a avea capital**= a fi priceput la infracțiuni.

capră s.f. 1.homosexual pasiv. 2.tânără care vrea să iasă în evidență cu orice preț.3.scaun înalt de la bar. 4. mireasă care sărută mâna nuntașilor pentru a obține bani; *expr.* **a sta capră**= (despre femei) a avea un raport sexual. **caps"ă, capsule**, s.f. sticlă înfundată cu băutură alcoolică. **cară»³³, carabe**, s.f. lovitură puternică cu palma. 2.mână grea.

47

Dicționar de argou al limbii române

caraiman, caraimane, s.n. buzunarul pantalonului.

caraliu, caralii, s.m. polițist; *expr.* **caraliu-șef**= ministru de interne.

caramangiu, caramangii, s.m. hoț de buzunare.

carantină s.f. deținut nou-venit în penitenciar.

carășic, carășicuri, s. n. obiecte cu valoare mică.

cardeală, cardeli, s.f. furt, hoție.

cardi vb. 1.a fura. 2.a lovi, a bate.

carditor, carditori, s.m. 1.hoț de buzunare. 2.infractor care încearcă să înșele oamenii vânzându-le lucrurile furate la un preț mai mare decât valoarea lor reală.

care pron.interog.-rel. *expr.* **care-i mar acu** ?= care-i treaba ?;

care-i șmenul ?= care-i afacerea ?; **care ești din Focșani** ?= care ai un chibrit?, care ai un foc ?

carete, careți, s.m. delincvent, hoț.

cariei subst. penis; *expr.* **a trage-n carici**= a posedea sexual o femeie.

carne vie, *expr.* prostituate, curve, târfe; *expr.* **a face comerț cu carne vie**= a plasa prostituate, a fi proxenet. **caroase** s.f. picioare.

Dicționar de argou al limbii române

caroserie, caroserii, s.f. corp, trup; *expr.* **a îndoi (cuiva)**

caroseria= a bate pe cineva, a lovi, a îmbrânci.

cartaboi s. m. subofițer la penitenciar.

cartoafă, cartoafe, s.f. femeie de moravuri ușoare.

cartuș s.n. instrument folosit la aprinsul țigărilor, confecționat de deținuți dintr-o cârpă uscată, rugină și var, care se freacă pe o bucată de lemn sau pe mozaic până ce cârpa ia foc; *expr.* **să mor împușcat cu cartuș de Kent**, spune cineva când vrea să fie

crezut; **a merge la cartuş**= a fi condamnat la moarte.

caschetar, caschetari, -s.m. poliţist la circulaţie.

caşcaval *subst.* 1.bani 2.femeie.

caştaliu, caştalii, s.m. corcitură între Țigan și român.

catalige s.f. 1.picioare mari. 2.încălţăminte mare și scâlciată.

cataroi *subst.* 1.șef al unei bande de hoți. 2.bolovan mare; piatră.3.Țigan.

caterincar, caterincari, s. m. persoană glumeață, ironică.

caterincă s.f. glumă, ironie, batjocură; *expr.* **a face caterincă**= a fi ironic, nesian; **a da drumul la caterincă**= a începe să mărturisească, a începe să vorbească.

cațon, cațoni, s.m. patron de magazin.

48

/ ^{Dicțio}iar de argou al limbii române

49

Dicționar de argou al limbii române

cauciuc s.n. prezervativ.

caută-mă pe-afară! *expr.* pleacă! șterge-o de aici! cară-te!

cavas, cavași, s. m. poliţist.

cavou, cavouri, s.n. arestul poliției.

cazma, cazmale, s.f. mână mare. **căcănar, căcănari**, *adj.* laș, fricos.

căcăstoare, căcăstori, s.f. WC, toaletă.

»

căciulită s.f. prezervativ.

Căcăcea s.m. nume generic dat infractorilor renumiți în lumea interlopă și în cea a penitenciarelor, deoarece au săvârșit fapte grave și au condamnare mare.

cădea vb. a fi prins, a fi arestat, a fi închis; *expr.* **a cădea-n fund**= a fi mirat, a fi uimit; a rămâne cu gura căscată; **a cădea de fazan**= a fi păcălit, a fi înșelat, a fi luat drept prost; **a cădea lat-l** .a fi obosit. 2.a fi uimit, a fi mirat; **a cădea-n plasă**= a fi prins, a fi descoperit, a fi arestat; **i-au căzut ochii-n gură și privea printre dinți**, se spune despre un boxer care a fost lovit tare în cap; **a-i cădea fața/falca**= a fi surprins, a fi mirat. **căduleală, căduleli**, s.f. furt, depozitare de bunuri. **căduli** vb. a fura, a jefui.

călări vb. a fuma.

căișor, căișori, s.m. zar.

călău, călăi, s. m. poliţist dur.

călca vb. a face o tâlhărie urmată de jaf; *expr.* **a călca pe bec**= a greși, a gafa; a fi prins în flagrant delict; **a o călca la blană**= a apăsa pedala de accelerație până la podea; **calc-o pe coadă**= accelerează! grăbește-te!

călcare *s.f. expr.* **s-a lăsat cu călcare**= a avut loc un jaf de locuințe.

căldură *s.f.* buzunarul din interior al hainei în care se află bani. **călugăr, călugări**, *s.m.* deținut cu condamnare mare (peste 25 de ani).

cămilă *s.f.* persoană înaltă și cocoșată.

căpăstru *s.n. expr.* **a pune (cuiva) căpăstru**= a prinde pe cineva, a aresta.

căpătâi *s.n. expr.* **a alege de căpătâi**= a aborda o prostituată pentru a petrece noaptea cu ea.

căpătânar, căpătânari, *s.m.* asasin, criminal, ucigaș.

căprar, căprari, *s.m.* 1. supraveghetor de noapte într-un Penitenciar sau într-o casă de reeducare. 2. șef care aplică foarte sever regulamentul.

căpușă, căpuși, *s.f.* persoană leneșă și profitoare.

căra *vb. expr.* **cară-te, că ne apucă ploaia!** = pleacă! fugi, că este pericol!

cărăbăneală, căărăbăneli, *s.f.* fugă de la locul infracțiunii.

cărăbănit, -ă, căărăbăniți, -te, *adj.* plecat, fugit, dispărut.

cărămidă *s.f.* teanc de bani.

cărbune *s.m.* îndrăzneală, tupeu; *expr.* **a băga cărbuni**= a accelera, a conduce cu viteză un mijloc de transport.

cărei (cărelu) ! *vb.* plecați! fugiți!

cărți *s.f. expr.* **cine face cărțile?**= (în limbajul marinarilor) cine servește băutura? cine toarnă în pahare?

căruță *s.f. expr.* **a-și vedea sacii-n căruță**= a-și atinge scopul.

cățea *s.f.* mitralieră; *ex^r.* leagă **cățeaua!**= taci! nu vorbi! nu mărturisi!

cățelar, cățelari, *s.m.* soldat.

căuta *vb.* 1. a fura din buzunar. 2. a vizita pe cineva în scopul jefuirii; *expr.* **a-1 căuta norocul pe-acasă**= a avea noroc de bani; **a-1 căuta moartea pe-acasă**= a fi în pragul morții.

căutat, -ă, căutați, -te, *adj.* 1. jefuit, furat. 2. vizitat.

cavi *vb.* a îngropa obiectele furate.

căzătură, căzături, *s.f.* 1. femeie de moravuri ușoare, curvă, târfa. 2. persoană consumată, ramolită.

ceacâr, -ă, ceacări, -e, *adj.* naiv, credul, prost.

ceapă, cepe, *s.f.* ceas.

cearșaf *s.n. expr.* **a avea cearșaf**= a avea dosar la poliție, a avea antecedente penale.

ceas *s.n.* inimă; *expr.* **l-a lăsat ceasul**= a făcut infarct, a murit.

centaur, centauri, *s.m.* cetățean străin; *expr.* **centaurul are verdeată**= cetățeanul străin are valută.

centauresc *adj. expr.* **lucru centauresc**= lucru de proveniență

străină pe care hoții vor să-1 fure.

cenușăreasă *s.f.* complice al unui hoț care are sarcina să păzească în timp ce celălalt fură.

cep *s.n. expr.* a da **cep**= l.a înjunghia pe cineva. 2.a dezvirgina.

cerc *s.n. expr.* **a i-o trage la cercul maro**= a practica inversiunile sexuale; a sodomiza.

cerneală *s.f. expr.* **a fi băgat în cerneală**=l.a i se întocmi dosar de trimitere în judecată.2. a reclama pe cineva.

cetățeni de trotuar, *expr.* oameni simpli din oraș.

cezar, cezari, *s. m.* 1.infractor renumit în lumea interlopă și în penitenciare. 2.șef al unei bande de hoți.

cheală *adj. expr.* **a fi cheală la pat**= a fi o femeie frigidă.

chefniță, chefnite, *s.f.* consoartă.

chelar, chelari, *s.m.* polițist la penitenciar.

chelșug, chelșuguri, *s.n.* bani mărunți, monede.

chepegi *vb.* a prinde un infractor, a aresta.

chesăgi *vb.* a lovi cu cuțitul, a tăia pe cineva.

chichițar, chichițari, *s.m.* hoț de buzunare.

chiloți *s. m. pi. expr.* **i-au rămas chiloții mici**, se spune despre un bărbat care a ieșit din erecție.

China *subst.* **am o foame cât China**, spune cineva care este chinuit de foame.

chindie, chindii, *s.f.* petrecere.

chiriaș, chiriași, *s. m.* păduche.

chiștoc *s.n.* persoană scundă, pitic.

chiștocar, chiștocari, *s.m.* <* unut care fumează mucuri de țigări.

chitră, chitre, *s.f.* persoană avară.

chitros, -oasă, chitroși, -oase, *adj.* zgârcit, avar.

ceacăie, ceacăi, *s.f.* cuțit.

Dicționar de argou al limbii române

ceaclă, ceacle, *s.f.* femeie bârfitoare.

cimitir *s.n. expr.* **a avea un cimitir în gură**= a avea dantura foarte cariată.

cimpanzeu, cimpanzei, *s.m.* individ urât.

cingători *s.f. pi.* ani de detenție.

cintezoi *s. m.* informator, turnător, denunțator.

cioacă *s.f. expr.* **nu ține cioaca!** = nu mă poți păcăli!

cioară *s.f.* țigan; *expr.* **trei luni șoim și un an cioară**, spune cineva care riscă pentru a trăi bine, care trăiește clipa; **a umbla cu**

cioara vopsită = a minți.

cioban, ciobani, *s.m.* deținut analfabet.

ciobăni *vb.* a viola o femeie.

ciobănită, ciobănite, *s.f.* femeie violată.

ciobi *vb.* a consuma băuturi alcoolice.

ciobit, -ă, ciobiți, -te, *adj.* beat.

cioc *s.n. expr.* **a pune ciocuri**= a minți ; **ciocu' mic și pasu'**

mare! = taci și pleacă! vorbește mai puțin și treci la treabă!

ciocălău, ciocălăi, *s.m.* individ care practică perversiunile sexuale.

ciocanar, ciocănari, *adj.* credul, naiv, nepriceput.

54

55

Dicționar de argou al limbii române

Dicționar de argou al limbii române

ciocăneală, ciocănel!, *s.f.* act sexual.

ciocăni *vb.* a avea un raport sexual.

ciocănitore, ciocănitore, *s.f.* curvă, târfa.

ciochist, ciochiști, *s.m.* homosexual care practică felația.

ciolan *s.n.* responsabilitate oficială dată unui deținut în penitenciar (șef de cameră, șef de echipă, brigadier) .

ciolănist, ciolăniști, *s.m.* deținut care ocupă o funcție, căruia-i place să comande și să intimideze, făcând exces de zel în acest sens.

cioran, ciorani, *s.m.* 1.individ zgârcit. 2.deținut care refuză să împartă pachetul cu alimente celorlați din celulă.

ciorditor, ciorditori, *s.m.* hoț de buzunare.

ciorois. *m.* 1.țigan. 2.negru.

cioropișniță, cioropișnițe, *s.f.* țigan.

ciorsăi *vb.* a lovi cu cuțitul, a spinteca pe cineva.

ciosvârtă, ciosvârte, *s.f.* 1.deținut desconsiderat de ceilalți din celulă sau din penitenciar. 2 '~vicură.

ciraliu, ciralii, *s. m. copil.*

t

circ *s.n. expr.* **gata circul!** = s-a terminat!; **circul foamei**[^] clădire destinată alimentației raționale în regimul trecut.

circar, circari, *s.m.* hoț neinițiat.

ciric *s.n.* porția de 125 g de pâine pe care o primeau deținuții în regimul trecut.

ciripeală, ciripeli, *s.f.* denunț, delațiune, pâră.

ciripi *vb.* a vorbi, a face destăinuiri, a divulga ceva.

ciripitor, -oare, ciripitori, -oare, *s.m. f.* .informator, trădător, denunțător.

ciși *vb.* La cere. 2.a ironiza pe cineva, a umili.

citanie, citanii, *s.f.* chemare în fața organelor de ordine sau a unei instanțe judecătorești.

citi vb. La consuma băuturi alcoolice. 2.a prinde pe cineva, a da de urma cuiva; *expr. am citit două volume=* am băut două sticle cu băutură alcoolică; **a fi citit din prima=** a fi deconspirat.

cititor, -oare, cititori, -oare, s.m. f. bețiv, alcoolic.

ciucit, -ă, ciuciți, -te, adj. trist, gânditor, supărat.

ciuciu adv. nimic.

ciuflex subst. persoană foarte proastă.

ciuguli vb. La fura puțin. 2.a se informa.

ciugulit, -ă, ciuguliți, -te, adj. furat, jefuit.

ciumălău, ciumălăi, s.m. persoană șmecheră.

56

57

Dicționar de argou al limbii române

Dicționar de argou al limbii române

ciumec, ciumeci, s.m. 1. persoană temută; bătaș. 2. *adj.* șmecher.

ciumecar, ciumecari, adj. fraier, naiv, credul.

ciumecărie, ciumecării, s.f. șmecherie.

ciupeală, ciupeli, s.f. 1.furt. 2.informare. 3 .beție; *expr. la mica*

ciupeală= la câștig mic.

ciușderie, ciușderii, s.f. șmecherie.

ciupitor, ciupitori, s.m. hoț.

cizmă s.f. individ de clasă, josnic.

câine s.m. expr. a nu-1 ajuta câinele= a fi impotent.

câmpul faptei, expr. loc unde s-a petrecut o infracțiune.

cânta vb. a fura; *expr. a cânta după crăcan=* a fura din buzunarele din față; **a cânta după bulan=** a fura din buzunarele din spate; **a cântat loc curat=** în geantă se aflau numai bani (nu și acte).

cântare s.f. expr. cântare la muianii= nici unul nu scoate o vorbă; **a face** (cuiva) **cântarea-** 1. a denunța, a demasca (pe cineva). 2.a jecmăni, a tâlhări, a fura.

cântăreț, cântăreți, s. m. denunțator, informator, trădător.

cârâitoare s.f. alarma din penitenciar.

cârlig s.n. expr. a avea cârlig (la cineva) = a fi în grațiile cuiva; **cârlig de rufe=** bărbat fără personalitate care se lasă condus de soție.

cârmă s.f. nas mare.

cârmâz s.n. obiecte frumoase, viu colorate.

cârnățar, cârnățari, adj. ipocrit, înșelător.

cârpă s.f. scrumul pe care deținuții îl folosesc la aprinsul țigărilor, obținut prin arderea unei batiste, care face parte dintr-un instrument complex numit neagra; *expr. a intra* (sau **a se băga**) **în cârpe=** a se culca.

cârțiță s.f. spion (agent SRI) infiltrat într-un grup.

cârțan, cârțani, adj. fraier, neinstruit.

caș *interj, expr.* a o da câș= l .a gafa, a greși. 2.a denatura.

clanță s.f. gură; *expr.* **a da clanță**= a practica felația; **a înmuia**

cuiva clanța= l.a reduce la tăcere (pe cineva). 2.a bate (pe cineva) peste gură.

clapsă s.f. buzunarul de sus al hainei.

clarinet s. n. *expr.* **a o lua la clarinet**= a practica felația.

clasă s.f. *expr.* **a avea clasă**= a fi educat, informat, cultivat; a da

clasă= a fi superior altora ca pregătire.

clămpăneală s.f. mâncare.

58

59

Dicționar de argou al limbii române

Dicționar de argou al limbii române

clămpăni vb. a mânca.

clămpău, clămpăi, s.m. 1.individ masiv și urât. 2.individ care vorbește mult.

clănțău s.m. 1.ziarist. 2.denunțator, trădător, informator.

clăti vb.*expr.* **a-și clăti ochii**= a admira o persoană frumoasă; **a-și**

clăti gâtulejul= a consuma băuturi alcoolice.

cleampă s.f. *expr.* **a fi cleampă**= a fi foarte beat.

clei s.n. *expr.* **a fi clei**= a fi foarte beat; **a trage un clei**= a avea un contact sexual.

clemență, clemențe, s.f. infractoare începătoare, neinițiată.

cleopă, cleope, s.f. femeie de moravuri ușoare.

clește, clești, s.m. mână, labă; **ești clește**, se spune cuiva care este foarte beat.

client, clienți, s.m. 1.persoană urmărită pentru a fi jefuită.

2.infractor urmărit de poliție; *expr.* **a pierde** (pe cineva) **de**

client= a asasina pe cineva.

clift, clifturi, s.n. 1.bărbat naiv care întreține o femeie de moravuri ușoare. 2.haine frumoase; *expr.* **clift de șmotru**= persoană neinițiată, care pricepe greu.

clișeu s. n. **are clișeu**, se spune despre o femeie care are corp frumos, care este atrăgătoare din punct de vedere sexual; **nu ține clișeul!** = nu merge! nu ține! renunță!

clocar, clocari, s.m. gazdă de infractori.

clocitoare, clocitori, s.f. 1.femeie gravidă. 2.femeie bătrână.

cloncan, cloncani, s.m. polițist.

cloncăni vb./a. vorbi mult. 2 a denunța pe cineva.

clonțar, clonțari, s.m. câine; **are clonțar la ghebă**, spun hoții dacă locuința este păzită de un câine.

cloșcă, cloști, s.f. femeie de moravuri ușoare, curvă, prostituată; *expr.* **a rămas cloșcă**= este gravidă; **stă cloșcă**, se spune despre o femeie care acceptă repede o relație sexuală.

coadă s.f. 1. perioadă scurtă de detenție care i-a rămas unui deținut cu condamnare mare. 2. rest dintr-o detenție anterioară. 3. urmăritor, persoană care are sarcina să urmărească pe cineva.

coafa vb. a bate pe cineva, a trage de păr pe cineva.

coafat, -ă, coafați, -te, adj. bătut, tras de păr.

coajă s.f. 1. portofel. 2. bani, capital; *expr.* **a o lua pe coajă**= a fi bătut; **a sălta coaja**= a fura portofelul; **a scopi coaja**= a căuta un Portofel.

^c**>ardă, coarde**, s.f. curvă, târfă; *expr.* **coardă penală**=

60

61

Dicționar de argou al limbii române

1. prostituată ajunsă în ultimul hal. 2. homosexual pasiv.

coarjă s.f. bani.

coață, coate, s.f. curvă.

cobă bătrână, *expr.* deținut care a suferit mai multe condamnări și care are experiență în domeniul infracțional.

cobzar, cobzari, s. m. turnător, delator.

cocaială, cocaieli, s.f. încercare de inducere în eroare; vrăjeală.

cocalar, cocalari, s. m. țigan care caută prin gunoaie.

cocar subst. penis.

cocă s.f. *expr.* **a fi beat cocă**= a fi în stare avansată de ebrietate.

coceală s.f. *expr.* **e rost de coceală**= există posibilitatea de a face rost de bani, de a trage tunuri, de a da o spargere.

cocârja, cocârji, s.f. persoană naivă, fraier.

cocârț (cocârțau) s.n. băutură preparată din alcool și zahăr ars.

cocleală, cocleli, s.f. 1. intrigă. 2. persoană josnică.

coclit, -ă, cocliți, -te, adj. 1. bătrân. 2. de calitate inferioară.

Coco s.m. 1. nume generic dat indivizilor cu capacitate fizică deosebită, fără a avea și o inteligență pe măsură. 2. individ naiv, credul, fraier.

cocoase s.f. pi. valuri mari.

Dicționar de argou al limbii române

cocovig s.m. penis.

cofetărie s.f. WC, toaletă.

coji vb. a jefui pe cineva.

colac s.m. *expr.* **a da colac zilei de azi**= a fi mulțumit că n-a fost prins, că a scăpat cu bine.

coldan, coldani, s. m. delincvent începător, neinițiat.

coleg *s.m. expr.* **coleg de studii**= deținut închis în același penitenciar.

colegiu, colegii, *s.n.* penitenciar.

colet *s. n.* deținut care este transportat de la un penitenciar la altul într-un vagon special al trenului.

colivă *s.f.* arpacaș.

colivie, colivii, *s.f.* 1. celulă unde sunt pedepsiți deținuții (carceră).
2. penitenciar.

colorat, colorați, *s.m.* țigan.

colț *s.n. expr.* **a da colțul**= a deceda, a muri.

colțan, colțani, *s.m.*-gardian.

combina *vb. (refl)* a face cunoștință cu cineva în scopul întreținerii relațiilor intime.

-omitet *s.n. expr.* **a fi de comitet**= a fi bun, a fi înțeleghător.

62

63

Dicționar de argou al limbii române

compas *s.n. expr.* **a mări compasul**= a ține repede, a fugi.

compresor *s.n. expr.* **a intra la compresor**= a fi anchetat, a fi cercetat, a fi interogat.

concertist, concertisti, *s. m.* infractor care acționează singur.

conduce penale, *expr.* macaroane.

consultație *s.f. expr.* **a da o consultație**^a a maltrata pe cineva.

cont *s. n. expr.* **a lichida cuiva contul**= a asasina pe cineva.

contopi *vb.* a consuma ceva foarte repede;- *expr.* **a contopi faptele**= a rămâne cu pedeapsa cea mai mare.

contor *s.n. expr.* **a face contorul**= a practica felatia.

copiuță, copiuțe, *s.f.* (în limbajul elevilor) fițuică.

copastie *s.f. expr.* **a da la copastie**= (în limbajul marinarilor) a arunca ceva sau pe cineva în apă.

copită, copite, *s.f.* picior mare.

corcoi *subst.* frică, teamă.

cordaci *s.m.* bărbat viril.

cordeală, cordeli, *s.f.* act sexual.

cordi *vb.* a avea un raport sexual.

corecționar, corecționari, *s.m.* 1. infractor care fură din magazine obiecte de îmbrăcăminte. 2. deținut matur care a fost la o școală de

64

Dicționar de argou al limbii române

reeducare când era minor.

cortină s.f. *expr.* **a ridica cortina**= a dezbrăca rochia.
corturi s.n. *pi.* sutien mare.
costum de placaj, *expr.* coșciug.
cot s.n. an de detenție; *expr.* **a da cotul**= a muri, a deceda.
cotă s.f. informație dată organelor de urmărire penală despre o anume faptă.
cotită adj. *expr.* **a o da cotită**^ a se eschiva.
cotitură s.f. *expr.* **a aștepta** (pe cineva) **la cotitură**= a dori să se răzbune sau să pedepsească pe cineva.
cotârlă, cotârle, s.f. persoană josnică, decăzută moral.
cotolan s.m. an de detenție.
coțovlaie, coțovlăi, s.f. persoană șmecheră.
covor s.n. *expr.* **a face covor** (pe cineva) = a înfășura persoana anchetată într-un covor și a lovi ca să nu lase urme.
covrig, covrigi, s.m. monedă de metal; **covrigi pe clapă**, spune un hoț complicelui când nu s-a orientat bine asupra persoanei 'care are bani.
craci s.m. *expr.* **a sta cu cracii-n sus**= a lenevi, a se odihni. **crăcan** s.n. pantalon.
- Dicționar de argou al limbii române
65

Dicționar de argou al limbii române

crăiță, crăițe, s.f. femeie depravată, târfa.
crăpa vb. *expr.* **a crăpa-n el (ea)** = a mânca mult.
crăpătură s.f. organ genital al femeii, vulvă; *expr.* **are o fisură la crăpătură**^ a fost violată.
creata s.f. vulva.
creier s.n. *expr.* **a mirosi a creier ars / încins**= a gândi profund.
cremă s.f. *expr.* **a lua crema**= a lua de undeva tot ce-i mai »
valoros.
creț, crețuri, s.n. 1.anus. 2.păr pubian.
cric s. n. *expr.* **este pe cric**= este asasinat.
crizat, crizați, s.m. individ nebun, în criză.
croncan, croncâni, s.m. polițist
cruci s.f. *pi.* *expr.* **a veni cu crucile-n vine**= a fugi dintr-o localitate de frică.
cuc s.m. 1.supraveghetor (gardian) în penitenciar. 2.emblemă de pe șapca militarilor.
cucăi vb. a picoti, a ațipi.
cucuie s.n. *pi.* *expr.* **ți s-a făcut de cucuie?**- vrei să te bat?
cucurigu! interj. *expr.* **a intra la cucurigu**^ a fi arestat.

cucuvaie, cucuvăi, s.f. femeie care prezice răul; cobe.

66

Dicționar de argou al limbii române

cufureală s.f. 1. diaree. 2. logoree fără sens. **cufuri vb. (refl)** a avea diaree.

cui, cuie, s.n. (în limbajul studenților) examenul cel mai greu al anului școlar; *expr. ai rupt cuiul!* = ai greșit! ai gafat! ai dat de necaz!; **a se face cui** = a se îmbăta foarte tare; **a se face ladă de cuie** = a tremura de frig.

cujbeală, kujbeli, s.f. 1. jaf. 2. vătămare corporală. **cujbi vb.** La jefui. 2. a lovi, a bate tare. **culege vb.** a prinde, a aresta. **cumnat, cumnați, s.m.** dușman.

cumpăra vb. a aprecia, a-și da seama de intențiile sau de caracterul unei persoane. **curcan, curcani, s.m.** polițist. **curcă s.f.** hoț trist, deprimat. **curcănărie s.f.** poliție. **curist, curiști, s.m.** homosexual.

cursă s.f. vagon special cu care sunt transportați deținuții de la un penitenciar la altul; **îl ia cursa-n bot**, se spune despre un deținut ^{care este} transferat la un alt penitenciar.

^e de ^aer, *expr.* penitenciar, pușcărie, închisoare.

67

Dicționar de argou al limbii române

curvă, curve, s.f. măsea cariată; *expr. curvă bătrână* = 1. infractor uns cu toate alifiile. 2. deținut care este informat despre tot ceea ce se întâmplă în penitenciar. 3. prostituată în vârstă.

curvi vb. expr. **a se curvi prin pușcării** = a învăța să facă multe infracțiuni.

cușcă, cuști, s.f. 1. celulă. 2. penitenciar.

Dicționar de argou al limbii române

D

da vb. expr. **a da o traulare** = (în limbajul marinarilor) a căuta cu polonicul în oala cu ciorbă bucățile mai bune de carne; **a da cu sasul** = a evada din penitenciar; a se da (la cineva) = 1. a încerca să cucerească (seducă) pe cineva. 2. a certa; a da **din el** = 1. a furniza informații poliției; a reclama; a denunța; 2. a spune prostii, a debita tâmpenii; a o da = (despre femei) a accepta să întrețină relații sexuale; a i-o da = 1. (despre bărbați) a avea un act sexual. 2. a bate pe cineva; **a și-o da contra cost** = a se prostitua; a da (pe cineva) **cu cracii-n sus** = 1. a lovi, a plesni, a trânti la pământ pe cineva. 2. a poseda sexual pe cineva; **a da cu jula** = a fura din buzunare, a șterpeli; a se **da dur** = a fi rău, neiertător; **a da cu cioarda** = a fura, a jefui; a da (cuiva) **peste difuzor** = a lovi (pe cineva) cu palma peste gură; **a da la întors** = 1. a schimba părerea ^{1Va} despre o persoană. 2. a reveni asupra subiectului de

68

69

Dicționar de argou al limbii române

conversație, a reveni asupra unei idei. 3.a determina pe cineva să refacă ceva; **a da pușcâria-n particular**= (despre deținuți) a se comporta în penitenciar după bunul plac, fără să țină seama de restricții și regulamente; **a da (trage) țignale**= a face apropouri; **a da în primire**= l.a denunța pe cineva. 2.a deceda; **a da bine cu bucata**= a lovi tare cu pumnul; **a da tăiate**= a fi cât mai exigent cu cineva, a-i interzice orice mișcare; a da (pe cineva) **pe spate**= a uimi pe cineva, a lăsa pe cineva cu gura căscată; **a da contre**= l.a se împotrivi. 2. a se lupta; a se bate.

dactari *subst.* echipaj de poliție.

daiboj *s.n. expr.* **pe daiboj**= pe gratis, pe nimica toată, degeaba.

dalilă, dalile, *s.f.* femeie de moravuri ușoare, curvă, târfă.

dambilușcă, dambiluște, *s.f.* femeie de moravuri ușoare.

damblagiu, -ie, damblagii, *adj.* nebun, trăsnit, smintit.

danie *s.f. expr.* **s-a făcut danie**= l.s-a potolit, s-a lăsat de rele.

2.a dispărut, s-a ascuns.

dans *s.n. expr.* **a invita dx (cineva) la dans**=a ancheta (pe cineva).

daraban, darabani, *s. m.* gardian, supraveghetor (la penitenciar).

daravelă *s.f.* penis.

Dicționar de argou al limbii române

dădacă *s.f.* soție, nevastă, consoartă.

deal *s.n. fese; expr.* a fi **dus** la deal= a fi arestat, a fi băgat la pușcărie.

decan, decani, *s. m.* deținut care are o condamnare mare.

decapota *vb.* a lovi pe cineva până la leșin.

decar *s. m.* nota zece.

decola *vb.* a evada din penitenciar.

decoltat *adj. expr.* **a fi decoltat la gură**= a fi vulgar.

decont *s.n. expr.* **a face cuiva decontul**= a se răzbuna, a pedepsi pe cineva.

decor *s.n. expr.* **a schimba decorul**= (despre infractori) a fugi în altă localitate pentru a scăpa de urmărirea poliției.

defect *adj. expr.* **a fi defect**= a fi bolnav.

deget *s.n. expr.* **a pune un deget**= a turna o cantitate mică de băutură în pahar.

degesa *vb. (refl)* a consuma băuturi alcoolice.

delapidare cu ranga, *expr.* l.furt urmat de crimă, tâlhărie. 2.viol.

delfin, delfini, *s.m.* șeful unei bande de infractori.

demențial *adj.* extraordinar, nemaipomenit, fantastic.

demisol *s. n.* partea dorsală a unei persoane, șezut, dos, fund.

70

71

Dicționar de argou al limbii române

Dicționar de argou al limbii române

depanator, depanatori, *s.m.* medic chirurg.

depozit *s.n.* stomac.

depune *vb.* a aduce un infractor în arestul poliției sau în penitenciar.

deputat, deputați, *s. m.* complice al unui infractor.

deschizător, deschizători, *s.m.* șperaclu.

derula *vb. expr.* **a derula banda**= a vorbi mult, a mărturisi, a recunoaște.

descurcăreață *s.f.* acțiune întreprinsă în secret urmărindu-se obținerea unui avantaj material; *expr.* **a pleca în descurcăreală**= a face rost de obiecte interzise.

desena *vb.* a denunța, a trăda.

despica *vb.* a tăia pe cineva, a străpunge cu cuțitul.

deșeu, deșeuri, *s.n.* om de nimic, hahaleră.

desfrunzi *vb.* 1.a jefui. 2.a bate.

deșert *s. n. expr.* **a opera în deșert**= a fura la întâmplare, fără un plan bine stabilit.

deșerta *vb.* a depun? un infractor la poliție.

deșuruba *vb.* a interoga pe cineva, a determina să mărturisească o faptă.

72

devia *s.f. cap.*

dezbrăca *vb.* a destitui un cadru din poliție pentru abateri săvârșite în timpul serviciului.

dezinfecție *s.f. expr.* **a face dezinfecție generală**= a consuma băuturi alcoolice tari.

dezumfla *vb.* 1 .a dezamăgi. 2.a reduce la tăcere.

diagramă *s.f. expr.* **a schimba cuiva diagrama**= a băga pe cineva la pușcărie.

diblă *s.f. cap.*

diferențial *s.n.* șezut, dos, fund.

digitator, digitatori, *s.m.* hoț de buzunare.

dihanie, dihănii, *s.f.* persoană care are un comportament anormal.

dili *vb.* 1.a bate. 2.(*refl*) a înnebuni; *expr.* **s-a dilit**= s-a dat decret de amnistiere; **fă-te că te dilești!** = cazi!; **fii atent la hușten, că se dilește pe zvest!** spune unul dintre hoți dacă în timp ce fură, vede că a fost observat de victimă sau de altcineva;

diliu (diliman, dilimache, dilimandros) adj. 1.nebun, țicnit.
2-șmecher.
dinarist, dinariști, s.m. 1.falsificator de bani. 2.escroc financiar.
73

Dicționar de argou al limbii române

dințar, dințari, s. m. medic stomatolog.

diplomă, diplome, s.f. dosar penal.

dirig, dirigă, s.m. f. profesor diriginte.

distribuitor, distribuitori, s.m. homosexual activ.

diurnist, diurniști, s.m. delapidator.

dâra-dâra interj, vorbe goale, palavre.

doapă, doape, s.f. femeie scundă și grasă.

dogar, dogari, s.m. medic chirurg.

doi num. cârd. expr. doi pe doi= încăpere mică; **de doi metri=** penis mare; **doi la metru, trei la kil=** individ scund și slab; ai **luat trei pe doi?=** ai cumpărat loc de veci?

domiciliu s.n. expr. a schimba (cuiva) domiciliul= a băga pe cineva la închisoare.

domnișoară, domnișoare, s.f. homosexual.

.donator, donatori, s.m. deținut care, din teamă, oferă celorlați pachetul cu alimente primit de acasă.

donița jos, expr. nu ne cunoaștem, nimeni nu scoate o vorbă.

dop s.n. blocaj rutier, încurcătură de circulație; **expr. a i se trage boala de la dop=** a se îmbolnăvi din cauza consumului exagerat de băuturi alcoolice; **a duce (cuiva) ceva cu dop=** a da cuiva o

Dicționar de argou al limbii române

sticlă de«băutură alcoolică pentru a-i face un serviciu; a mitui.

dormi vb. expr. a dormi în cireș/cuibar= a avea insomnie; a avea o noapte proastă.

dos s.n. expr. a intra prin dos= a se converti la homosexualitate.

dosar s.n. expr. a avea muște la dosar= a avea antecedente penale.

dospî vb. expr. s-a dospit= 1.s-a îndrăgostit. 2.(despre hoți) acțiunea este pregătită, este propice.

drege vb. (refl) a se trezi din beție.

drept adj. expr. a-și da cu stângu-n dreptu= l.a se dezavantaja. 2.a fi neîndemânatic; **a sări cu dreptul^** a se prezenta la cineva cu un bun material în schimbul unui serviciu; a mitui.

drogangu, drogangii, s.m. toxicoman.

drum s.n. expr. a o lua pe drum înfundat= l.a nu reuși (să

convingă sau în viață); a nu se realiza. 2.a ajunge la pușcărie.

duce *vb.* 1.a fura din buzunare. 2.a păcăli; **ești dus!** = ești terminat! ai încurcat-o! ai dat de necaz!

duhos, -oasă, -duhoși, -oase, 1.supărat, enervat, irascibil.
2-nespălat, murdar.

dulău, dulăi, *s.m.* individ nebun.

74

75

Dicționar de argou al limbii române

dungat, dungați, *s.m.* deținut îmbrăcat în zeghe. •

dungă *s.f. expr. a fi într-o dungă*= a fi nebun.

dușman *s.m. expr. a sta cu dușmanul-n el*= a nu trata o boală.

dușmancă, dușmance, *s.f. (peior.)* soție, nevastă, consoartă.

Dicționar de argou al limbii române

E

ecologist, ecologiști, *s.m.* 1.vagabond. 2.om bețiv care consumă băuturi alcoolice în parcuri.

economie *s.f. expr. a face economie de lumină*= a dormi.

ecran *s.n.* față, figură.

ecsivă *s.f.* 1.bilet trimis clandestin de deținuți de la o celulă la alta. 2.scrisoare trimisă acasă prin unul din vizitatori, fără știrea ofițerilor din penitenciar.

elastic *s.n. expr. a avea elastic*= a avea succes la bărbați.

electric *adj. expr. a fi în pană de curent electric*= a nu dispune de mijloace financiare.

electrocuta *vb.* 1.a privi (pe cineva) cu pasiune. 2.a îngrozi pe cineva.

elefant, elefanți, *s.m.* om bogat.

.rt. tânăr rău, scandalagiu, depravat.

76

77

Dicționar de argou al limbii române

elice *s.f.* limbă.

emblemă *s.f.* numărul pe care îl are un deținut în penitenciar;
expr. a avea emblemă= a fi renumit, cunoscut între pușcăriași.

emigra *vb.* a evada din penitenciar.

emisar, emisari, *s.m.* complice al unui hoț de locuințe care are sarcina să supravegheze casa ce urmează să fie prădata și să afle programul proprietarilor.

erbivor, erbivori, *adj.* vegetarian.

erețe, ereți, *s.m.* polițist.

escală *s.f. expr. a face o escală*= a se opri la un local public

înainte de a ajunge acasă.

escortă s.f. complice al unui infractor.

etaj s.n. *expr.* **a fi lovită la etaj**= a practica felația.

evanghelie s.f. dosar al unui infractor, cazier.

evantai s. n. *expr.* **a se face evantai**= (despre femei) a fi senzuală. a face mișcări care îi excită pe bărbați.

eveniment s.n. *expr.* **a face eveniment**= 1.(despre deținuți) a face scandal în pușcărie pentru ca subofițerii să fie pedepsiți. 2.a se automutila .

excursionist s.m. hoț care fură în toată țara.

Dicționar de argou al limbii române

executa v*, a bate, a lovi; *expr.* **a executa pe cineva**= a-1 fura, a-1 jefui.

exemplare s.n. *pl.* femei frumoase, atrăgătoare din punct de vedere sexual.

exilat, -ă, exilați, -te, *adj.* arestat, închis.

extemporal s.n. *expr.* **a da extemporal**= a da declarație în scris despre o infracțiune comisă.

extern *adj.* *expr.* **a lucra extern**= a fura înafara orelor de serviciu.

extremă, extreme, s.f. buzunarele din dreapta și din stânga ale pantalonilor.

78

79

Dicționar de argou al limbii române

F 16 *expr.* persoană foarte beată.

fa ! *interj.* (om) prost, fraier.

face vb. *expr.* **a o face**= a avea o relație sexuală; **1-am făcut**= 1. i-am spart casa. 2.1-am înșelat.3 1-am ucis; **1-am făcut din vorbe**= 1-am amestecat cu vorba, 1-am aburit; **să facă hoții zale din oasele mele!**= zău așa!, credeți-mă!, vă spun adevărul! ; **a face ca toți dracii**^ a face scandal, a se comporta violent; **a fi făcut de cineva**= 1.a fi denunțat. 2.a fi escrocat. 3.a fi jefuit; **a face** (cuiva) **formele**= a ucide pe cineva, a omorî; **a face de comandă**= 1. a batjocori. 2. a păcăli.

facultate s.f. penitenciar, pușcărie, închisoare.

fagure s.m. *expr.* **a avea fagure**= a fi bogat.

falsar, falsari, s.m. escroc financiar.

famă, fame, s.f. curvă, târfă.

fanache *adj.* fraier, analfabet.

80

Dicționar de argou al limbii române

far, faruri, s.n. ochi.

faraon, faraoni, s. m. infractor renumit și temut.

farfuză, farfuze, s.f. femeie de moravuri ușoare.

fâs, fasuri, s.n. cap.

fasole s.f. expr. hai la somn fasole! = exagerezi!, mă minți!, nu tine!, mă păcălești!; **a rânji fasolea**= a râde, a zâmbi; **a se face de fasole**= a se compromite, a se face de râs.

fată bună, expr. (peior) tânără care pote fi sedusă ușor.

față s.f. expr. a lua (cuiva) fata= l.a uimi pe cineva. 2.a distrage atenția cuiva pentru ca hoțul să înțeleagă că este în pericol; **a avea o față de dat la-ntors/remaiat**= a avea o figură respingătoare;

ești față= ești tâmpit; **a avea o față de confort doi**= a fi urât, a fi pocit; **a ieși în față**= l.a accepta o provocare la bătaie. 2.a

recunoaște imediat o faptă.

fazan s.m. persoană naivă, credulă, fraieră; *expr. a cădea de fazan*= a fi luat drept prost; a fi înșelat; a fi indus în eroare.

fază s.f. expr. a fi pe fază= l.a fi atent. 2.a fi bine informat. **acaleț s.n.** penis; *expr. a lua pe făcăleț*= a ordona coloanele ^{D°}grafice; **a trage pe făcăleț**= a poseda sexual o femeie.

făin/ pudră.**

- argou al limbii române

81 Dicționar de argou al limbii române

F 16 expr. persoană foarte beată.

fa ! interj, (om) prost, fraier.

face vb. expr. a o face= a avea o relație sexuală; **1-am făcut**= 1. i-am spart casa. 2.1-am înșelat.3 1-am ucis; **1-am făcut din vorbe**= 1-am amestecat cu vorba, 1-am aburit; **să facă hoții zale din oasele mele!**= zău așa!, credeți-mă!, vă spun adevărul! ; **a face ca toți dracii**= a face scandal, a se comporta violent; **a fi făcut de cineva**= l.a fi denunțat. 2.a fi escrocat. 3.a fi jefuit; **a face (cuiva) formele**= a ucide pe cineva, a omorî; **a face de comandă**= 1. a batjocori. 2. a păcăli.

facultate s.f. penitenciar, pușcărie, închisoare.

fagure s.m. expr. a avea fagure= a fi bogat.

falsar, falsari, s.m. escroc financiar.

famă, fame, s.f. curvă, târfa.

fanache adj. fraier, analfabet.

80

Dicționar de argou al limbii române

far, faruri, s « ochi.

faraon, faraoni, s.m. infractor renumit și temut. **farfuză, farfuze**, s. f. femeie de moravuri ușoare. **fâs, fasuri**. s.n. cap.

fasole s.f. *expr.* **hai la somn fasole!** = exagerezi!, mă minți!, nu ține!, mă păcălești!; **a rânji fasolea**= a râde, a zâmbi; **a se face de fasole**= a se compromite, a se face de râs. **fată bună**, *expr.* (peior) tânără care poate fi sedusă ușor. **față** s.f. *expr.* a lua (cuiva) **fața**= l.a uimi pe cineva. 2.a distrage atenția cuiva pentru ca hoțul să înțeleagă că este în pericol; **a avea o față de dat la-ntors/remaiat**= a avea o figură respingătoare; **ești față**= ești tâmpit; **a avea o față de confort doi**= a fi urât, a fi pocit; **a ieși în față**= l.a accepta o provocare la bătaie. 2.a recunoaște imediat o faptă.

fazan s.m. persoană naivă, credulă, fraieră: *expr.* **a cădea de fazan**= a fi luat drept prost; a fi înșelat; a fi indus în eroare. **fază** s.f. *expr.* **a fi pe fază**= l.a fi atent. 2.a fi bine informat. **făcăleț** s.n. penis; *expr.* **a lua pe făcăleț**= a ordona coloanele tipografice: **a trage pe făcăleț**= a poseda sexual o femeie. **făină** s.f. pudră.

Dicționar de argou al limbii române

fățos, -oasă, fătoși, -oase. *adj.* frumos.

fel s.n. *expr.* **a-i face felul**= 1. a o poseda sexual, a viola. 2. a asasina.

felicitare, felicitări, s.f. citație. •

felie, felii, s.f. portofel; *expr.* **a fi pe felie**= l.a fi prieten apropiat cu cineva. 2.a participa la o afacere sau la o infracțiune.

femeie, femei. s.f. *expr.* **femeie penală**= homosexual pasiv;

femei ieșite pe ștras= prostituate ieftine.

fenta vb. a înșela, a păcăli.

fentă, fente, s. f. păcăleală, înșelăciune.

feri vb. (despre bărbați) a întrerupe din prudență un act sexual înainte de ejaculare; *expr.* **a fi la ferește-mă, Doamne**= a sta la carceră.

fermoar, fermoare, s.n. gură; *expr.* **a trage fermoarul**= a nu scoate o vorbă, a nu mărturisi.

fetiță s.f. homosexual; *expr.* **fetiță penală**= 1.homosexual pasiv. 2.prostituată de duzină.

fiare s.n. *pi.* 1.cătuș. 2.lanțuri.

ficat de pasăre, *expr.* polițist.

fiertură s.f. *expr.* **a pune de o fiertură**= a poseda o femeie.

Dicționar de argou al limbii române

figurant, figuranți, s.m. deținut încrezut, care se crede superior celorlalți, fără să se bucure de aprecierea pușcăriașilor.

figură, figuri, s.f. poziție sexuală; *expr.* **a se rupe-n figuri**= l.a face dragoste. 2.a lăsa impresia că ești o persoană importantă, bogată, șmecheră; **a fi o figură**= a fi glumeț; a se comporta

excentric.

fildeși *s.m. pi.* dinți.

filator, filatori, *s.m.* persoană care are sarcina să urmărească pe cineva.

filor, filori, *s.m. v.* filator.

film *s. n. expr.* **a da filmul înapoi**= a reconstitui faptele; a se **rupe filmul**= a se întrerupe brusc o acțiune; **asta-i din alt film**= asta este o altă situație.

fiolă, fiole, *s.f.* sticlă cu băutură alcoolică ; *expr.* **a pune fiola**= a constata gradul de alcoolemie al unui conducător auto.

fisă *s. f. expr.* **a-i cădea** (cuiva) **fisa**= a înțelege ceva (brusc).

fir *s.n. expr.* a da fir= a pune sau a fi pus în legătură cu ...; a fi pe fir= a fi la curent cu toate noutățile, a fi bine informat; a da **de fir**= a descoperi mobilul infracțiunii.

firmă *s.f. expr.* **a-și face firmă**= a deveni lider neoficial prin forță

83

Dictionar de argou al limbii române

sau prin inteligență; a fi șmecher.

fit *subst. expr.* **a avea fit**= a avea cel puțin opt cărți dintr-o culoare la bridge; **a trage la fit**= (în limbajul elevilor) a lipsi, a chiuli, a lenevi.

fitui *vb.* 1.a influența pe cineva. 2.a fi la egalitate la jocuri de noroc.

» **fiul ploii** *expr.* 1. ghinionist. 2. prost, dobitoc.

fix *adj. expr.* **la fix**= exact ceea ce trebuie, la perfecție; a fi sărit **de pe fix**= a fi nebun, a fi țicnit, a fi zurbagiu.

fizic *subst. expr.* **piimbă-ți fizicul!** =pleacă!. șterge-o!, cară-te!

fâlfâi *vb. expr.* **a i se fâlfâi**= a nu-i păsa, a-i fi indiferent; **a pune steagul să i se fâlfâie**= a nu-1 interesa, a nu-1 afecta, a-i 11 indiferent.

fâs *s.n.* \ .fiasco, eșec. 2.lucru fără valoare.

flașnetar, flașnetari, *s.m.* turnător, delator.

flaut *s.n. expr.* **a cânta la flaut**= a practica felația.

fleoartă, fleoarte, *s.f.* individ fricos, fără putere; om de nimic.

flet, fleți, *adj.* credul, naiv, fraier.

flit *s.n.* flegmă, scuipat, *expr.* **a da cuiva cu flit**- a ironiza pe cineva, a determina pe cineva să plece.

84

Dictionar de argou al limbii române

flitui *vb.* 1 .a ironiza. 2.a alunga 3.a scuipa pe cineva.

foaie *s.f.* sâni mari.

foame-n gât, *expr.* persoană săracă, lipsită de mijloace de existență.

fochist, fochiști, s.m. homosexual care practică și felația.
foiță s.f. expr. a face o foiță= a participa la jocul de cărți.
fofoloancă, fofoloance, s.f. organul genital al femeii.
fomist, -ă, fomiști, -ste, adj. nemâncat, lacom.
formata vb. a posedat sexual o femeie.
fraier, fraieri, adj. expr. fraier oxidat/coclit= prost peste măsură; **a-1 arde pe fraier=** a deposeda o persoană naivă de bani; a înșela: **a mirosi a fraier de la distanță=** a nu avea bani,
fraieri vb. a înșela, a păcăli.
franjuri s.n. expr. făcut franjuri= 1. foarte beat. 2. tăiat foarte rău.
Frații Petreuş expr. pui de consum foarte mici, rahitici.
frați de sânge. expr. criminali.
freca vb. expr. a freca banana= a lenevi; **a o freca la rece=** a pierde timpul, a lenevi; **hai, c-o freci cu mine! ==** mă minți!.

85

Dicționar de argou al limbii române

frecangeală s. f. 1.preludiu sexual care exclude actul sexual ulterior. 2.dans la sentiment.

i'recangioaică, frecangioaice, s.f. curvă.

frecangiu, frecangii, s,m. individ leneș, trântor, pierde-vară.

frecție, frecții, s.f. 1.acțiune inutilă. 2.lucru fără valoare; **expr. a face frecție la piciorul de lemn=** a face lucruri inutile.

freză s.f. expr. a o lua-n freză= La fi păcălit, a fi înșelat, a cădea de fraier. 2.a fi bătut.

frige vb. a avea relații sexuale cu cineva; **expr. a-1 frige-n podul palmei=** a don să participe la jocuri de noroc pentru a câștiga bani; **a frige la normal=** a face ceva cât se poate de bine.

fripturist, -ă, fripturiști, -ste, s.m. f. persoană foarte profitoare care se mulțumește și cu o recompensă foarte mică.

friț, friți, s.m. neamț.

frână de muci, expr. mustață.

fuior s.n. expr. a toarce fuiorul= a mângâia o femeie în părțile intime.

fulgoasă, fulgoase, s,f. pasăre de curte.

fum s.n. expr. a scoate fum pe nări= a fi furios, a fi mânios.

fund s.n. expr. a pune la fund- a nu-i păsa, a-i fi indiferent; a

86

Dicționar de argou al limbii române

pupa (pe cineva) în fund= a linguși pe cineva, a fi slugarnic cu cineva; **a fi picat în fund=** 1.a fi atras de cineva, a fi într-o admirație, iubire mare. 2.a fi uimit, a fi mirat, a rămâne cu gura

căscată; **a se da la fund**= a practica inversiunile sexuale, a copula; **a da din fund**= a dansa; **a rupe fundul cuiva**= a sodomiza; **a 11 iute de fund**= (despre femei) a întreține relații sexuale cu mulți bărbați; **a avea fundul la firul ierbii**= a fi o persoană scundă; **mișcă-ți fundul!** = mergi mai repede! treci la treabă!; **fund în fund și noapte bună**, se spune despre soții care nu mai au relații sexuale.

fundătură, fundături, s.f. impas.

fura *vh. expr.* **a o fura**= a lua bătaie de la cineva.

furci s.f. *expr.* **a atârna-n furci**= l.a executa o sentință penală.

2.a suferi chinurile unei pedepse.

fuse s.n. *pi.* picioare subțiri.

fustangiu, fustangii, s.m. bărbat afemeiat; curvar.

fuste s. f, *expr.* **a se ține după fuste**= a fi afemeiat.

|

Dicționar de argou al limbii române

G

gabarit s.n. *expr.* **a avea gabaritul depășit**= a fi gras.

gabjă, gabje, s.f. lovitură puternică.

gabor, gabori, s.m. polițist.

gagic, -ă, gagici, s.m. f. amant, iubit.

gagioală, gagioale, s.f. gagică, iubită, amantă.

gagistru, gagiștri, s.m. iubit, amant.

gagiu, gagii, s.m. om, persoană, tip, individ.

gamelă s.f. *expr.* **a da la gamelă**= a lovi pe cineva în cap.

gard s.n. **este pe gard**, se spune despre subofițerul care păzește în curtea penitenciarului.

garete, gareți, s.m. țigan.

gargară s.f. vorbărie, palavre, logoree fără sens; *expr.* **lasă gargara!** = taci!, lasă-vorba!

gargaragiu, gargaragii, *adj.* palavragiu, mincinos, gălăgios,

88

Dicționar de argou al limbii române

vorbăreț, gură-spartă.

gargariseală, gargariseli, s.f. vorbărie, palavre.

garid, garizi, s.m. proxenet, pește.

garidă s.f. curvă, târfa.

garide s.m. (în limbajul marinarilor) om neînsemnat, om de nimic.

garnisi *vb.* a bate tare pe cineva.

garoi s.m. țigan.

gaură, găuri, s.f. *l.loc* rămas liber într-o pagină de ziar.

2.spargere, furt.3.femeie (ca obiect al dorinței sexuale a bărbatului); *expr.* **a da gaură**= a fura.

gașa la baba, *expr.* (în limbajul marinarilor) a se agăța de cineva; a agăța.

gașcă *s. f. expr.* **a fi de gașcă**= a fi bun, a fi înțelegător.

gaștenie, gaștenii, *s.f.* amantă.

gavriș *subst.* sex oral.

gaz *s. n. expr.* **a tăia gazul**= (despre boxeri) a lovi la ficat, a tăia respirația.

gaza *vb.* a elimina gazele din organism; a trage vânturi.

găină, găini, *s.f. expr.* **a avea minte de găină**= a fi prost, a fi

Dicționar de argou al limbii române

tembel; **a mâncat găini zăpăcite**, se spune despre cineva care a înnebunit.

gaj hi *vb.* a prinde, a aresta.

gălbenuș *s.n. expr.* **a lua gălbenușul**= a-și însuși cea mai mare parte din câștigul rezultat în urma unei înșelătorii.

găleată *s.f. expr.* **a băga** (pe cineva) **în găleată**= a face rău cuiva:

a-i băga pe toți în aceeași găleată^ a-i egaliza.

gămălie, gămălii, *s.f.* inteligență, deșteptăciune.

î* gășcar, gășcari, a\$. sociabil, bun, înțelegător.

găteală *s.f. expr.* **a merge în găteală**= a merge la distracție.

găuri *vb.* \ .a împușca. 2.a viola.3.a posedat sexual o femeie.

găvan, găvani, *s. m.* om care mănâncă mult.

gealat, gealați, *s.m.* 1.polițist. 2.prieten.

geam *s. n. expr.* **a avea geam**= a fi virgină.

geamabet, geamabeți, *s.m.* hahalere, hoți.

geană *s.f.* atenție mare; *expr.* **e geană/gină ăla pe mine**= mă urmărește, mă studiază; **a pune geana pe ceva**= (despre hoți) a vedea un obiect și a dori să-1 fure; **a avea geană de mahăr**= a avea ochi bum, de hoț mare.

gheară *s.f.* joc de zaruri; *expr.* **a da o gheară**= a juca barbut; a

90

"

Dicționar de argou al limbii române

pune gheara= a fura.

gheață *s.f. expr.* **a da pe gheață**= a denunța pe cineva, a demasca.

ghem *s.n. expr.* **este făcut ghem**= este bătut.

gherlă *s.f.* aruncare cu zarul, în urma căreia cel care a aruncat pierde.

gherțoi *s. m.* 1.persoană lipsită de capacitate intelectuală și fizică. 2.*adj.* prost, tâmpit, cretin.3.*adj.* nespălat, murdar, jegos.

gheu *subst.* încăpere mică, celulă.
gheșeftar, gheșeftari, *s. m.* individ profitor.
ghiaur, ghiauri, *s.m.* țigan.
ghiogar, ghiogari, *adj.* bățauș.
ghiozdan *s.n.* stomac.
ghium *s.n.* bidon în care se aduce mâncarea deținuților.
Gigi Mușchea *s.m.* nume generic dat oamenilor solizi și puternici.
gineală, gineli, *s.f.* 1.atenție. 2.privire atentă.
gini *vh.* a vedea, a privi, a zări.
ginitor, -oare, ginitori, -oare, *s.in.* și /.' persoană care este atentă la tot ce se întâmplă în jur; persoană care are sarcina să

Dicționar de argou al limbii române

urmărească pe cineva; *expr.* **vezi că ai prins un ginitor**, spune hoțul compicelui atunci când fură din buzunare.
gioablă, gioable, *s.f.* hoț bătrân, neputicios.
gioale *s.f. pi.* picioare.
gioarse *s.f. pi.* hoți prăpădiți.
giol *s.n. exor.* **a face (sau a da) pui de giol**= 1 .a câștiga toate arșicele adversarului. 2.(ftg) a fura, a șterpeli.
giolgău *subst.* penis în erecție.
gira *vb.* a pune o vorbă pe lângă comandantul penitenciarului pentru unul din deținuți.
girafă, girafe, *s.f.* persoană înaltă.
gâlmă *s.f.* om naiv, prost.
gâscă *s.f.* persoană care participă la jocurile de noroc și pierde deoarece nu știe să joace; *expr.* **gâscă de jumulit**= persoană naivă ce poate fi deposedată ușor de bani sau de lucruri de valoare.
gâsculiță *s.f.* tânără naivă și lipsită de experiență.
gât *s.n. expr.* a da (pe cineva) **în gât**"- a denunța pe cineva.
glicerina în parlament, *expr.* persoană beată care poate cădea victimă unui hoț de buzunare.
gloabă, gloabe, *s.f.* hoț bătrân.

92

Dicționar de argou al limbii române

gloanțe *s.n. pi.* mâncare de fasole.
glumă *s.f. expr.* **se-ngroașă gluma!** = e de rău! e pe ducă! **faci glume fizice cu mine?** = mă îmbrâncești?, mă lovești?,mă bați?;
ai glume-n program?= îți arde de glume ?.
goană *s.f.* **este pe goană**, se spune despre un infractor care a fugit în țară și este urmărit de organele de poliție.
goarnă *s.f. expr.* **a da pe goarnă**= a informa poliția.

Godzila *s.m.* hăndrălău, om masiv.
gogoșari[^].*m.* chiloți cu picior, mari, inestetici.
gogoși *s.f.* vorbe dulci, șoapte de amor.
goldeanu *subst.* aur.
goli *vb.* 1.(*refl*) a mărturisi, a recunoaște fapta comisă. 2.a fura.
golit, -ă, goliți, -te, *adj.* 1.dovedit, descoperit, demascat. 2.furat, jefuit.
gorilă, gorile, *s.f.* 1.gardă de corp. 2.bărbat înalt și masiv.
goriloi *s.m.* bărbat masiv și urât; zdrahon, hăndrălău, malac.
grămadă *s.f. expr.* **ești grămadă/îngrămadit!** = ești foarte prost!
grăunțe *s.f.* 1 .bani. 2.bijuterii de aur rupte în bucăți. 3.aur.
greață *s.f.* persoană dezgustătoare, respingătoare.
greblă, greble, *s.f.* pieptene.
93

Dicționar de argou al limbii române

greieri *s.m. expr.* **îi cântă greierii-n cap**= este nebun, este țicnit.
grenie *s.f.* [înghesuială. 2.cantitate mare.
greutate *s.f.* **i-a picat greutatea**, se spune despre un bărbat care a rămas impotent.
grisine *s.f.* picioare subțiri.
groasă *adj. expr.* **e groasă!** = ai dat de necaz!
grosime *s.f. expr.* **a măsura** (cuiva) **grosimea**= a bate pe cineva, a lua la trântă.
grotă, grote, *s.f.* 1 .penitenciar. 2.discotecă.
grubă *adj. expr.* **este grubă**= se găsește mult, în cantitate mare, în abundență.
grupă *s.f. expr.* a lua (cuiva) **grupa sanguină**= a tăia pe cineva, a cresta, a spinteca.
guița *vh.* a demasca, a trăda, a denunța.
gulgute .*v./*, logoree fără sens.
gulie *s.f. cap.*
gumă *s.f.* (în limbajul elevilor) fițuică; *expr.* **gumă care șterge SIDA**= prezervativ.
gură *s.f.* instrument folosit la deschiderea casei de bani; *expr.* a **da pe gură**= 1.a denunța, a demasca. 2.(despre infractori) a mărturisi, a recunoaște fapta; **a o lua în gură**= 1 .a fi păcălit. 2.a practica felația; **a se încheia la gură**= a fi discret, a nu vorbi; **a-i ploua-n gură**= a pofți o mâncare; **a fi cu iarba-n gură**= a fi mort; **a fi prost de gură**= a avea dantura cariată; **a nu-i puți gura**= 1. a nu denunța. 2. a nu mărturisi.
gurist, guriști, *s.m.* 1.rapsod popular. 2..**informator**, denunțător.
gușar, gușari, *s.m.* denuțător, trădător, turnător.

gușă *s.f. expr.* **a vărsa gușă**= 1. a denunța. 2. a se confesa; a i se umfla **gușă**= a dori să mărturisească, să vorbească.

gușter *s.m.* 1. persoană naivă care poate fi ușor indusă în eroare. 2. erănicer.

95

Dicționar de argou al limbii române

H

hac, hacuri, *s.n.* salariu.

hagealâc, hagealâcuri, *s.n.* casă clandestină de toleranță.

hai *interj, expr.* **este hai mare!** = este petrecere zgomotoasă, veselă.

haios, -oasă, haioși, -oase, *adj.* glumeț, plăcut, spiritual.

haladi *vb.* a se șmecheri, a nu se lăsa înșelat.

haladit, -ă, haladiți, -te, *adj.* șmecher, vigilent, deștept.

halcă *s.f. expr.* **a avea parte de o halcă**= (despre bărbați) a avea o relație sexuală.

haleu *subst.* mâncare.

halit *adj. expr.* **a fi halit de viață**= a avea experiențe amare; ai

halit-o! = te-ai păcălit!, te-ai ars!, ai pățit-o!

halimai *subst.* gălăgie, haos, scandal, bătaie.

haltă *s.f. expr.* **a face o haltă**= a se opri la un local public înainte de a ajunge acasă.

96

Dicționar de argou al limbii române

harnalâc *s.n. expr.* **a fi la hamalâc**= a fi închis în penitenciar sau în arestul poliției.

hamuri *s.n. pi.* 1. curele care țin pistolul. 2. sutien; *expr.* **a avea hamuri**= a fi căsătorit.

hardughie, hardughii, *s.m.* persoană înaltă și grasă.

harneală, harneli. *s.f.* simularea unei boli pentru a se sustrage de la îndeplinirea unei sarcini; vrăjeală.

hălăicută, hălăicuțe, *s.f.* groapă de pe străzile Bucureștiului.

hei-rupist, *expr.* zelos, entuziast.

hepatic, -ă, hepatici, -e, *adj.* asiatic.

hingher, hingheri, *s.m.* polițist.

hârciog. hârciog, *s.m.* hoț de locuințe.

hârâi *vh. expr.* hârâie treaba^ este pericol, nu se poate acționa.

hârjoneală, hârjoneli, *s.f.* preludiu sexual.

hăță, hâte, *s.f.* femeie de moravuri ușoare.

hogeac, hogeacuri, *v./?*, locuință.

hoit, hoituri, *s.n.* trup. coip; *expr.* **mută-ți hoitul!** == pleacă! șterge-o! cară-te!

holdană, holdane, *s.f.* femeie senzuală.

holdă *s.f. expr.* **este holdă mare**= există posibilitatea unui furt în 97

- Dicționar de argou al limbii rornă^-

Dicționar de argou al limbii române

urma căruia profitul este mare.

horă *s.f. expr.* **a intra în horă**= a participa la o afacere sau la o infracțiune.

horn, hornuri, *s.n.* gâtul unui fumător.

hornist, -ă, horniști, -ste, *adj.* fumător.

hotoaică *s.f.* unealtă formată dintr-un băț lung la capătul căreia se află un cârlig cu care se fură diferite obiecte.

hrubă, hrube, *s.f.* penitenciar.

hubăr, hubări, *s.m.* șeful unei bande de infractori.

husen, huseni, *s.m.* 1.personă fraieră, naivă, credulă. 2.victima unei infracțiuni; *expr.* **husen de baltă**= prost, fraier de la țară;

husen de gară= fraier, prost de la oraș; **husen cu feștilă**= persoană care fumează și este urmărită de hoți pentru a fi prădată.

Dicționar de argou al limbii române

|

iagalie, iagalii, *s.f.* mașină, automobil.

ială *s.f.* gură; *expr.* **a da ială**= 1.a practica felația. 2.a păcăli, a înșela.

iarbă *s.f.* hașiș, droguri.

icre *s.f.* testicule; *expr.* a da (cuiva) **peste icre**= a lovi pe cel anchetat peste testicule cu un bețișor pentru a-1 determina să mărturisească fapta comisă.

ied, iezi, *s.in.* copil.

iederă *s.f.* femeie posesivă și profitoare.

iele *s.f. expr.* **a face ca toate ielele**^ a se comporta violent, a face scandal.

iepuroaică, iepuroaice, *s.f.* femeie prolifică.

ierna *vb.* (despre bărbați) a fi întreținut de o femeie.

iesle *s.f.* bar.

99

Dicționar de argou al limbii române

ieși *vb. expr.* **a ieși în treabă**= (despre hoți) a merge la furat; a ieși la salamet= a merge la moarte.

importat *adj. expr.* **mort importat**^ obiect provenit din furt.

impresar, impresari, *s.m.* deținut infatuat care a ieșit din carantină și nu se teme de pușcăriașii periculoși din închisoare.

impresii *s.f. pi.* deținuți ce vor să pară șmecheri dar în realitate nu sunt.

imprima *vb.* 1.a lua amprente. 2. a aresta.

incintă *s.f. expr.* **a fi adus la incintă**= a fi băgat la închisoare.
indigo *s.n.* infractor din aceeași tagmă,
injectar *vb.* 1 .a da mită. 2.a poseda sexual.
injecție, injecții, *s.f.* 1 .mită, bacșiș. 2.act sexual.
insecticid *s.n.* băutură alcoolică foarte tare.
instrucție *s.f. expr.* **a face instrucție cu cineva**= a ancheta foarte dur un infractor.
instrumentist, instrumentiști, *.v.m.* informator.
insuficiență castronală/ghiumală, *expr.* foame.
interior *s.n. expr.* **a poseda interior**= **a fi deștept**.
internare, internări, *s.f.* arestare.
interpret, interpreți, *s.m.* turnător, denunțător.

100

Dicționar de argou al limbii române

intersecție *s.f. expr.* **a ieși la intersecție**=a avea întâlnire cu cineva.
interval *s.n. expr.* **a face un interval**= a se bate cu cineva; a **chema** (pe cineva) **la interval**= a chema la bătaie pentru stabilirea ierarhiei în celulă *bazată* pe forță; **a ieși la interval** 1 .a accepta o provocare la bătaie. 2.a recunoaște fapta de la început.
interviu *s.n. expr.* **a da un interviu**^ a fi anchetat, a fi cercetat.
intra *vb. expr.* **a intra prin spate**= a sodomiza; **a intra dincolo**= a fi arestat, a fi închis.
intrare, intrări, *s.f.* pedeapsă (perioadă de detenție) executată în întregime în penitenciar; *expr.* **a avea intrare**= a avea relații, pile;
a-și face intrare= a impresiona pe ceilalți deținuți prin forță în momentul venirii în penitenciar pentru stabilirea ierarhiei în grup.
inundație *s.f. expr.* **este inundație!** = a apărut poliția!
inventar *s. n. expr.* **a face** (cuiva) **inventarul**= a ancheta pe cineva.
invers *adj. expr.* **a fi invers**= **a fi homosexual**.
ipsi *pron.* 1 .eu însumi 2. mandea.
ipsos *s.n.* 1.experiență. 2.persoane influente, pile.
istorie *s.f. expr.* **a face** (cuiva) **istorie**= (despre deținuți) a-i

101

Dicționar de argou a) limbii române

înfricoșa pe cei din celulă prin forță, rămânând în amintirea lor.
iureș *.v./?*, înghesuială și gălăgie provocată de hoții de buzunare pentru a putea fura mai ușor; *expr.* **a face iureș**= a agita spiritele.
ixivă, ixive, *s.f.* acte, buletin de identitate.
izma *s.f. expr.* **a rămâne cu izma**= a acționa degeaba, a nu avea câștig.

102

Dicționar de argou al limbii române

s\

îmbâcsi *vh .expr.* **m-ai îmbâcsir**= l.mi-ai adus o veste rea. 2. m-ai plictisit.

îmbârliga *vb.* a băga intrigi, a determina pe cineva să se certe, a influența în rău.

îmbârligat, -ă, îmbârligați, -te, adj. indus în eroare, influențat în rău.

îmbârligător, -oare, îmbârligători, -oare, s. m. / intrigant; mincinos.

îmbârligătură, îmbârligături, s.f. intrigă, instigare la ceartă.

îmboldi *v/?*, (despre bărbați) a săvârși actul sexual.

îmbulina *vh .expr.* **a o îmbulina**= a da de necaz, a păți ceva rău.

împacheta *vb.* a prinde, a aresta.

împăia *vh.* a asasina, a ucide, a omorî.

împăna *vh.* a tăia pe cineva.

103

Dicționar de argou al limbii române

împărtăși *vb. (refl)* a consuma băuturi alcoolice.

împărtășit, -ă, împărtășii, -te, adj. beat.

împărteală, împărțeli, s.f. morală, ceartă.

împiedicat, -ă, împiedicați, -te, adj. naiv, credul, fraier.

împleti *vb.* l.a pune pe cineva într-o situație dificilă. 2. a face rău cuiva.

împodobi *vb.* a învinui.

împropietări *vh.* a condamna la închisoare.

împușca *vb. (refl)* l.a bea. 2.a se defecta.

împușcat, -ă, împușcați, -te, adj. \ .beat mort. 2.defectat.

împuți *vb.expr.s-a împuțit treaba*=nu se poate acționa, este riscant.

împuțina *vb .expr.* **a i se împuțina mintea**= a se seniliza, a se prosti, a cădea în mintea copiilor.

împuțit, -ă, împuții, -te, adj. rău, nesuferit, insuportabil.

înaintaș, înaintași, s.m. l .sâni opulenți. 2.încălțăminte.

înaripat, -ă, înaripați, -te, adj. țigan.

încăleca *vb.* a avea un act sexual.

încălța *i' /*, a lua în armată.

încălzi *vh. (re/i)* l. a consuma băuturi alcoolice. 2.a se excita.

Dicționar de argou al limbii române

încălzitor, încălzitori, s.m. bulău, bastonul de cauciuc al polițistului.

încărca *v b .expr.* **a-și încărca bateriile**= l .a prinde puteri. 2.a

consuma băuturi alcoolice.

închina vb .*expr.* **mai închină-te și tu!** , spune chelnerul cuiva care mănâncă și bea mult.

încinge vb. a bate.

închiriat, -ă închiriați, -te, adj. căsătorit.

încârligat adj .*expr.* **a fi încârligat cu trei puncte**= a ști multe unul despre celălalt, încât depind unul de altul și sunt nevoiți să se protejeze.

îndoi vb. (*refl*) a începe să mărturisescă fapta comisă în urma convingerii verbale.

înfia vb. a aresta.

înfige vb. a posedea sexual o femeie.

îngălbeni vb. (*refl*) a se înfuria.

înger, ingeri, s.m. persoană asasinată.

înghesuia, înghesuieli, s.f. razie făcută de poliție.

înghiți vb. 1. a aresta, a închide. 2. a fi păcălit, a fi înșelat.

îngroșa vb .*expr.* **a îngroșa obrazul**= a avea tupeu, a îndrăzni.

105

Dicționar de argou al limbii române

înhamă vb. (*refl*) 1. a se căsători. 2. a aresta.

însemna v/7. (*refl*) a-și da seama, a se prinde, a observa; *expr.* s-a

însemnat fraierul= și-a dat seama că va fi furat.

însemnat, -ă, însemnați, -te, adj. atent, vigilent.

înșira vb. (despre femei) 1. a se căsători de mai multe ori. 2. a

întreține relații sexuale cu mai mulți bărbați; a se prostitua.

înșuruba vb. a aresta, a prinde, a închide.

întări vb. (*refl*) a bea.

întinde vb .*expr.* **întinde-o!**= pleacă! fugi! șterge-o!

întoarce vb. *expr.* **a o întoarce ca la Ploiești**= a schimba subiectul discuției pentru a nu se observa o gafă făcută.

întreba vb .*expr.* **te-a întrebat cineva cât e ceasul ?= de ce te bagi în discuție? de ce vorbești neîntrebat?**

întărca vb. a alunga amantul.

înțepa vb. 1. a face cuiva o injecție. 2. a posedea sexual o femeie; *expr.* **s-a înțepat fraieru**N și-a dat seama, a observat, a înțeles.

învelitoare, învelitori, .v./ amantă, curvă.

învineți vb. **vezi că te-ai învinețit la față**, spune chelnerul cuiva care bea mult.

învârti vb. a ancheta pe cineva.

106

r

Dicționar de argou al limbii române

jabrac, jabraci, *s.m.* individ neserios, pervers, periculos.
jagardea, jagardele, *s. f.* persoană care vagabondează, lenevește și face numai lucruri rele.
jaguar, jaguari, *s.f.* șef; persoană cu funcție înaltă.
jampilică, (jantilică) *s.f.* haină.
jandarm, jandarmi, *s.m.* consoartă.
jangale *subst.* bucăți de carne grasă sau de șuncă ce se găsesc în mâncare.
japcan, japcani, *s.m.* infractor periculos.
jargoane *s.n. pi.expr.* **a arunca jargoane**= a folosi cuvinte potrivite pentru a convinge pe cineva sau pentru a reuși într-o acțiune; **jargoane de popă de țară**= povestiri sau întâmplări știute.
jartea *s.f. expr.* a avea (pe cineva) **la jartea**= (despre femei) a profita de un bărbat, a-l lua de fraier; **jartea penală**= l.curvă,
107

Dicționar de argou al limbii române

târfa. 2.escroacă internațională. 3.homosexual pasiv.

jălbar, jălbari, *s.m.* reclamant.

jdemii, *expr.* zeci de mii.

jeg *s.n. expr.* **jeg în gât**= informator, delator, trădător; **jeg penal**= individ murdar, dezorientat.

jep, jepuri, *s.n.* buzunar.

jerpeli *vh.* a mutila.

jet *s.m.* denunțător, trădător, pârâcios, informator al poliției sau al administrației penitenciarelor.

jgheab *s.n.* stomac; *expr.* **a băga la jgheab**= a mânca, a înfuleca.

jighinea, jighinele, *s.f.* 1.delincvent renumit. 2.om neserios.

jigodie, jigodii, *s.f.* persoană neserioasă; *expr.* **jigodie penală**= persoană care nu se ține de cuvânt.

jitar, jitari, *s.m.* polițist de penitenciar.

joartă, joarte, .?./. îmbrăcăminte purtată, veche.

jongler, jongleri, *s.m.* avocat.

jos *adv. expr.* **las-o jos, că măcăne!** = nu vorbi prostii!, las-o baltă!, nu e adevărat!

jovalii *subst.* păduchi.

juca *vh. expr.* **a juca pe cartea sa**= a fi sigur de reușită.

108

(00

Dicționar de argou al limbii române

labageală, labageli, *s.f.* 1.masturbare.2.preludiu sexual fără a se ajunge la actul sexual. 3.pierdere de timp. **labagiu, labagii**, *s.m.* 1.individ scârbos, dezgustător. 2.onanist. **labă** *s. f. /* .masturbare masculină,

onanie; *expr.* **a face laba (sau a 0 lua la labă)** = a se masturba. **labirint, labirinturi**, *s.n.* penitenciar. **laborator** *s.n.* *expr.* **a fi dus la laborator**^ a fi anchetat la poliție. **lac** *s.n.* loc bun pentru furat sau pentru profit ilicit. **lacăt** *s.n.* *expr.* **a păzi lacătul**= (despre complicități hoților) a fi atenți să nu vină cineva; a ține de șase. **lache** *s.m.* 1.(om) prost, nedescurcăreț. 2.homosexual care practică și felația. **lachenson** *s.m.* homosexual. **lăcrimă** *s.f.* 1.infractor începător, neexperimentat. 2.fraier.

1 io

Dicționar de argou al limbii române

laie *s.f.* *expr.* **o laie**= nimic.

lamă *s.f.* *expr.* **a umbla cu lama**= (despre hoții de buzunare) a tăia buzunarele sau gentile.

lambada *s.f.* *expr.* **ăsta e cu lambada**= este bolnav de epilepsie.

lampă *s.f.* *expr.* **a fi făcut lampă**- a fi bătut la jocul de cărți; a **face lampa mică**= a fugi, a dispărea; **a-i fila** (cuiva) **o lampă**= a fi nebun, a fi smintit, a fi tâmpit.

lapte *subst.* posibilitate de câștig în afaceri sau în infracțiuni; *expr.* **lapte praf**= heroină.

•

la re', *expr.* la revedere!

lat, -ă, lați, -te, *adj. m* stare avansată de ebrietate; *expr.* **e lată!** = e pericol! e de rău!

laterală, laterale, *s.f.* buzunarul exterior al îmbrăcăminții.

lăbar, lăbări, *s.m.* onanist.

lăboanță, lăboanțe, *s.f.* mână mare.

lăchiță *subst.* homosexual șmecher.

lăcrima *vh.* a bea mult.

lăcrimat, -ă, lăcrimați, -te, *adj.* beat.

lăcui *v/7.* a bate.

lălăi *vb.* *expr.* **a o lălăi**= a o lungi, a vorbi mult și fără rost.

Dicționar de argou al limbii române

lămâi berechet, *expr.* foarte mulți bani.

lămuri *vh.* a lovi pe cineva.

lăsa *vh.* *expr.* **a-și lăsa opincile la barieră**= a veni de la țară sa locuiască în oraș; **a lăsa** (pe cineva) **cajbec**= a-i lua toți banii sau toate lucrurile la jocurile de noroc; **lasă-mă, că sunt urmărit de o Volga neagră de culoare roșie pe străzile Oceanului**

Pacific! = nu mă fraierești!, nu mă păcălești!; **a lăsa** (pe cineva)

inginer= a-i fura cuiva tot.

lătra *vh.* 1 .a vorbi tare. 2.a denunța pe cineva.

lătrător, -oare, lătrători, -oare, s.m. f. informator, delator.
leafă s.f. bătaie; *expr.* a da (cuiva) **leafa=** a bate pe cineva.
lebadă s.f. expr. a se da lebadă= a fi infatuat, a se crede deștept.
îefterie, lefterii, s.f. casă de bani.
lefteriu, -ie, lefterii, s.m. f. persoană în criză de bani.
lega v/?, l .a denunța, a pârî. 2.a aresta.
legat, -ă, legați, -te, adj. l .denunțat, trădat. 2. (în credința populară) rămas impotent în urma unor farmece.3. arestat.
legumă .v./ om moale; *expr.* **a face** (pe cineva) **legumă=** a aduce pe cineva în ultima hal de degradare morală și fizică.
lehamite s.f. lipotimie, leșin.

|

Dicționar de argou al limbii române

lemeti vb. (refl.) a se sătura să facă același lucru, a se plictisi,
lemn s.n. expr. a fi lemn= l .a fi beat criță. 2.a fi nătâng, a fi tâmpit, a fi prost.
lenevită s.f. (în limbajul elevilor) lene.
lest s.n. l .polițist. 2.om de nimic.
leu s.m. expr. un leu= bancnotă de o mie de lei.
liană, liane. s. f. femeie posesivă.
libelulă, libelule, s.f. curvă.
liber, liberi, s.m. deținut fără pază care se află la prima condamnare ușoară și este pus să-i supravegheze pe cei periculoși.
licențiat, -ă, licențiați, -te s.m. f. absolvent de liceu.
lichid s.n. băutură alcoolică tare. spirt.
lift s.n. ai intrat cu liftu-n pom, se spune cuiva care este într-o fază avansată de ebrietate.
lifta v/x a înșela.
limbă s.f. expr. a fi în limbă (după cineva) = a fi îndrăgostit lulea; a admira mult o persoană; **este căzut în limbă,** se spune despre cineva care este foarte îndrăgostit; a da (sau a trage)
limbi= l .a linguși pe cineva. 2 .a face o cuniliție.

113

Dicționar de argou al limbii române

limbist, -ă, limbiști, -te, l.adj. lingușitor, slugarnic. 2.s.m. f. persoana care practică cuniliția.
Hmonagiu, limonagii, s.m. informator al poliției, turnător.
linguriță s.f. expr. a fi luat într-o linguriță= a fi deconspirat.
lipeală s.f. expr. a face o lipeală= a face cunoștință cuiva cu cineva; a se face o legătură sau o înțelegere între două persoane prin intermediul unui mijlocitor.

lipi vb. (refl.) a participa la o afacere sau la o infracțiune.

lipitoare, lipitori, s.f. femeie de moravuri ușoare.

lipitură, lipituri, s.f. parteneră de moment.

listă, liste, s.f. cazier; **expr. a fi făcut listă**=a nu mai avea argumente.

lână s.f. păr pubian.

loc s.n. bani; **expr. nu e loc de-ntors**= (se referă la cadre în special) 1.nu se pot face acțiuni interzise din cauza supravegherii atente, exigente. 2.nu poți păcăli (vrăji) un cadru; **locul e în șlongher**= banii se găsesc în batistă; **loc la clientu**= acesta are bani ; **loc mare**, spun deținuții atunci când de față sunt cadre puține sau lipsesc, când supravegherea este slabă sau lipsește și se pot iniția activități cu caracter interzis; **este loc curat**= persoana

14

Dicționar de argou al limbii române

are bani în buzunar; e loc= nu sunt locatarii acasă; **a da locul**= a furniza informații.

londou s.n. m-am născut în londou și am făcut pipi pe asfalt în Colentina, spune cineva care se crede șmecher de București.

lopată, lopeți, s.f. palmă mare.

loveală, loveli, s.f. contact sexual.

lovele (lovă) subst. bani.

lovi vb. a posedea sexual.

lua vb. a învinge; **expr. a luat-o**= a început să funcționeze; a lua **caleaua**= a lua bătaie; **a lua câful**= a pretinde o parte din câștig; a

lua pe numele cuiva= a fi luat drept altul, în sens de prost, fraier;

a-și lua jucăriile (sau păpușile) și a pleca- a se supăra.

lucerna s.f. fleacuri, lucruri de nimic.

lucra vb. a trăda pe cineva; **expr. a lucra la recuperarea forței de muncă**= a dormi, a se odihni.

lucru manual; expr. masturbare.

luft.v./?. 1.păcăleală. 2.nereușită. 3.modalitate de sustragere.

lume s.f. expr. ca lumea! = nemaipomenit! extraordinar!

lupă s.f. expr. a fi sub lupă= a fi urmărit, studiat, observat.

lupte tătărăști, expr. infracțiune constând în provocarea unei

l 15

Dicționar de argou al limbii române

altercații cu victima, timp în care i se sustrag banii și obiectele de valoare, infractorul încercând să evite vătămarea corporală a victimei.

luxa v/7. a păcăli, a înșela, a induce în eroare.

16

T

Dicționar de argou al limbii române

M

macarencar, macarencari, *s. m.* deținut matur care a fost închis când era minor.

macavelă, macavele, *s.f.* metodă de anchetă constând în legarea celui anchetat cu lanțuri de mâini și suspendarea lui.

make *adj. expr.* **a fi make**= a fi beat.

machi *vb. (refl)* a se îmbăta.

machia *vb.* a lovi tare, a mutila prin bătaie.

machit, -ă, machiți, -te, *adj.* beat.

machitor, -oare, machitori, -oare, *s.m. f.* bețiv.

magafa *s.f.* spion; persoană care are sarcina să urmărească pe cineva.

magaoaie *s.f.* difuzor.

magazie, magazii, *s.f.* persoană foarte grasă; persoană care mănâncă foarte mult.

117

Dicționar de argou al limbii române

magisu u, magistri, *s.m.* infractor inițiat, deștept.

mahăr, mahări, *s.m.* mai mare, șef.

mai be sau, *expr.* las-o mai moale!

mai pai, *expr.* mai puțin, mai slab.

maimuțar, maimuțări, *s.m.* hoț de bagaje.

maimuță, maimuțe, *s.f.* 1. bagaj de mână. 2. om beat. 3. gagică; *expr.* **salt la maimuță!** = fură din geanta aceea! (spune un hoț complicei).

maimuțoi, maimuțoi, *s.m.* negru.

maioneză, maioneze, *s.f.* pericol; *expr.* **a strica maioneza**^ a tăia zarul, a-1 închina.

Makarenko *s.m.* 1. școală de reeducare. 2. pantaloni scurți.

malaxoare *s.n. pi.* dinți.

mama răniților, *expr.* persoană miloasă, săritoare, îndatoritoare.

mamaie *s. f.* prostituată.

Mamulos *s.m.* poreclă dată indivizilor urâți.

mandarină, mandarine, *s.f.* fată tânără.

mandea, *subst.* persoana care vorbește, care se adresează cuiva.

manechin, manechine, *s. n.* supraveghetor la penitenciar.

manetă *s.f.* penis în erecție.

Dicționar de argou al limbii române

manevra *vb.* a face cuiva rău; a denunța, a trăda. **manevrant**,

manevrând, *s.m.* intrigant; ora rău, pervers. **manevră, manevre**, *s.f.*

1. păcăleală, înșelăciune, promisiune nerespectată. 2. metodă de anchetă

în care infractorul este legat cu lanțul de mâini la spate și apoi suspendat prin răsucirea mâinilor. 3.afacere cu obiecte interzise în penitenciar; înțelegere cu polițiștii cărora deținuții le dau bani, iar aceștia le aduc băutură sau alte bunuri de afară. Manevra poate fi; civilă, când persoana cu care se încheie afacerea este persoană civilă din penitenciar; militară, când este vorba de un militar (ofițer, subofițer) ; penală, când afacerea se încheie de un deținut; *expr. a pregăti manevra*= a pune la cale o afacere sau o infracțiune; **omul-manevră**= individ care face rost de tot ce are nevoie; persoană descurcărească. **mangă** *subst. expr. a fi mangă*= a fi în stare avansată de beție, aproape de comă alcoolică; **a freca mangană**= 1 .a se masturba. 2.a pierde timpul. **mangleală, mangleli**, .s./, 1.furt. 2.eschivare; *expr. a da în mangleală*= a ocoli, a evita realitatea, a denatura, a se sustrage de la răspundere, a se disculpa. **mangli** *vb.* a fura.

119

Dicționar de argou al limbii române

manglit, -ă, mangliți, -te, *adj.* furat, jefuit.

manglitor, -oare, manglitori, - oare. *s.m. f.* 1 .hoț 2. cerșetor.

mangoți *subst.* bani.

manifest, manifeste, *s.n.* recurs.

manipulant, manipulând, *s.m.* 1.onanist. 2.penis în erecție.

mansardă *s.f. cap.*

manșetă *s.f. expr. a fi pus la manșetă*= a fi îmbrăcat elegant.

Manuela *s. f.* masturbare.

manușu *subst.* polițist.

mamuc *v.m.* polițist.

maraciucă *s.f.* penis.

Maradona *s.f.* infracțiune constând în deposedarea' cetățenilor străini de bani și de bunuri de valoare, modul de operare fiind : victimele sunt acostate, iar infractorii, îmbrăcați în costume de polițiști, îi percheziționează și le confiscă bunurile.

marafeți *snhst.* bani.

marca *vb.* a lovi tare pe cineva, a bate, a desfigura pe cineva.

marcat, -ă, marcați, -te. *adj.* lovit, bătut, desfigurat; *expr. s-a marcat!* = s-a aranjat! am înțeles!

marcă *s. f.* \ .persoană șmecheră. 2.deținutul din celulă cel mai

120

Dicționar de argou al limbii române

temut de ceilalți, cel mai periculos; *expr. nici-o marcă, nici un leu, singurul dolar sunt eu!* , spune deținutul care se crede cel mai șmecher.

mardeală, mardeli, *s. f.* bătaie (zdravănă) .

mardei *subst.* bani.

mardeiaș, mardeiași, s.m. persoană bătăușă.

mardi *v/x* a trage cuiva o bătaie (zdravănă) , a bate, a lovi (zdravăn) .

mardit, -ă, mardiți, -te. *adj.* lovit, bătut.

mardoi, mardoi, s.m. individ care rezistă la suferințe.

mare *adj. expr.* **una mare**= informație de importanță deosebită; a **avea bompresorul mare**= (în limbajul marinarilor) a avea nasul mare; **a fi mare**= a participa la o afacere sau la o infracțiune; **sunt băiat mare**, spune cel care poate să se descurce; **a se da mare**= a fi infatuat, a fi încrezut, a fi îngâmfat; **mare sculă**= 1.persoană importantă. 2.persoană infatuată fără motiv; **marele-alb**= porc; **este mare**= este gravidă; **a veni mare**= a impresiona.

marfă *s.f.* 1.cuvânt prin care este denumit orice lucru frumos, care atrage privirile, care este deosebit de valoros. 2.persoană foarte frumoasă. 3.articole scrise de ziariști.

121

Dicționar de argou al limbii române

margine *s.f. expr.* **a ține marginea**= (despre complicități infractorilor) a păzi, a fi atent să nu vină cineva.

marmeladă *s.f.* informator al poliției.

marotă, marote, s.f. persoană neinițiată, ignorantă, proastă.

martalog, martalogi, s.m. deținut bătrân, cu capacitate fizică redusă.

martori muți, expr. amprente; urme lăsate la locul faptei.

masă *s.f. expr.* **a strânge masa**= (despre infractori) a dispărea, a fugi; **plânge masa**= (la jocul de cărți) nu mai sunt bani; nu ai dat cartea când ți-a venit rândul.

mascat, mascați, s.m. polițist anti-tero.

maskă, măști, s.f. 1.figură, față. 2.disimulare.3.persoană proastă, tâmpită, cretină; *expr.* **a lăsa pe cineva maskă**= a provoca perplexitate, consternare, uluire (cuiva) .

Mascoale *s.m.* nume generic dat deținuților periculoși care au săvârșit infracțiuni și în timpul detenției și sunt respectați de ceilalți din aceeași tagmă.

mascul, masculi, s.m. amant; *expr.* **mascul feroce**= bărbat frumos și viril.

maseur, mascuri, s.m. bătăuș, derbedeu.

122

Dicționar de argou al limbii române

mastodont, mastodonți, s.m. persoană masivă.

mașină *s.f. expr.* **a pune mașina pe burtă**^ a se defecta.

material *s.n.* bani.

matineu *s.n. expr.* **a merge la matineu**= (despre hoți) a fura dimineața.

matol *adj.* beat, cherchelit, pilit.

matoleală *s.f.* beție.

matoli *vb .refl.* a se îmbăta.

matrafox *subst.* băutură improvizată: alcool cu zahăr ars sau spirt medicinal cu pastă de dinți (în închisori) .

matroană, matroane, s.f. 1.proprietara unei case de toleranță. 2. prostituată.

matrafoscat *adj.* beat.

matroz, matrozi, s.m. infractor începător, neexperimentat.

mazgugur, mazguguri, adj. amețit, în stare plăcută de ebrietate.

măcăni *vb.* a informa, a denunța, a trăda.

măcănitor, -oare, măcănitori, -oare, s. m. f. informator al poliției.

măciuci *s.f. pi.* 1.minciuni, gargară. 2.intromisiune a penisului în vagin.

123

Dicționar de argou al limbii române

măciulie *s.f.* glandul penisului.

mădular, mădulare, s.n. penis.

măgar s. m. expr. **a descărca măgarul**= 1 .a jefui. 2.a termina perioada de detenție.

măgăreață *s.f.* obiect comercializat clandestin de către deținuți de la o celulă la alta cu ajutorul unei sfori.

măhări *vh.* a falsifica, a denatura.

măhărat, -ă, măhărați, -te, adj. falsificat; denaturat.

mălai *s.n.* bani; *expr.* **a vărsa mălaiul**= a da mită; **a nu băga**

mâna în mălai= a nu se compromite, a nu participa la o infracțiune.

mănăstire *s.f. expr.* **a se face mănăstire**= a se produce învălmășeală; a începe bătaia.

mănuși *s.f. expr.* **a face (pe cineva) mănuși pentru pisici**= a asasina pe cineva.

măr .?.;?. 1 .sân, țâță. 2.(în limbajul marinarilor) punctul cel mai înalt de pe catarg; vârful catargului.

mărar *suhst.* păr; *expr.* **mărar pe șanuri**- păr pe picioare.

mărgăritare *v .n.* dinți.

mărgele *s.f.* dinți.

mărginean, mărgineni, s.m. infractor din aceeași tagmă; complice al unui infractor.

măruntaie s.f. *expr.* **a vărsa** (cuiva) **măruntaiele**= a spinteca pe cineva, a tăia pe cineva pe burtă.

măslină, măslină, s. f. excrement de oaie.

măsură s.f. *expr.* a lua (cuiva) **măsura**= a ucide pe cineva.

mătreață s.f. delincvent începător; infractor mărunț, neexperimentat; *expr.* **mătreață umblătoare**= păduchi;

mătreață-n fund= persoană care vrea să pară șmecheră, dar care în realitate nu este.

mătura vb. (despre hoții de locuințe) a fura toate lucrurile de valoare din casă.

măturat -ă, măturați, -te, adj. alungat; destituit.

mătură s. f. părul lung al unei femei, tăiat drept.

meci s.n. *expr.* **a începe meciul**= a începe scandalul, a începe bătaia.

meclă s. f. față, figură.

meduză, meduze, s. f. femeie posesivă, senzuală.

mega subst. lucruri dubioase, necinstite; șmecheri^.

mej subst. organul genital al femeii, vulvă.

melc, melci, s.m. inel de damă.

meltean s.m. țărănoi, om grosolan.

memeacă s.f. minte, memorie; *expr.* **a lăsa** (pe cineva)

memeaca^ a se seniliza; a nu-1 duce capul.

mentă s.f. *expr.* **a freca menta**= a lenevi, a pierde vremea.

mercenar, mercenari, s.m. vagabond, golan; scandalagiu.

mergător, mergători, s.m. încălțăminte.

merge vb. *expr.* **a merge în ciricuri**= a fi încrezut, a fi infatuat; a

merge pe cartea altuia= a avea încredere în cineva; **merge-n mâini**, se spune despre o femeie cu picioarele subțiri; **mergi o dată**, spun bărbații când abordează o prostituată și vor să aibă cu ea un singur act sexual, pentru a plăti mai puțin.

merinos s.m. păr pubian abundent.

meseriaș, -ă, meseriași, -e, s.m. f. 1.infractor cu experiență.

l.adj. p.ext. tot ceea ce este bun și valoros.

meșteri vb. (*refl*) (despre deținuți) l.a se răni în scopul obținerii unor avantaje. 2.a ajunge la o funcție în cameră; *expr.* **1-am meșterit**= 1-am denunțat; i-arn făcut rău.

meterhana s.f. grup de infractori.

metreancă, metrence, s.f. femeie de moravuri ușoare.

metru s.m. *expr.* **un metru**= un an de detenție.

mică adj. *expr.* **una mică**= 1.informație mărunț, nesemnificativă. 2. contact sexual rapid; **a lua una mică**=a bea puțin; **a merge la una mică**= a merge la cârciumă pentru a consuma băuturi alcoolice.

miel, s.m. penis.
mierli vb. a muri, a deceda.
mierlit, -ă, mierliți, -te, adj. 1.mort, decedat. 2.asasinat, ucis.
mildui vb. a bate pe cineva.
milduit, -ă, milduiți, -te, adj. bătut.
minafet, minafeturi, s. n. aparat de emisie-recepție.
minge s.f. expr. cu mingea la centru= femeie sedusă și lăsată gravidă; **mingi în tribune și joc de picioare=** a trage de timp, a temporiza.
ministrul bulanelor, expr. ministru de interne.
mirandolină, mirandoline, s.f. țigancă.
miros s.n. expr. a avea miros= (despre infractori) a se orienta bine, a ști când să acționeze. /
mirosi vb. miroase a pute, se spune când un lucru este dubios, când este pericol.
misiune s.f. expr. a pleca în misiune= (despre infractori) a merge într-o acțiune interzisă de lege.
misugei s.m. macaroane.
mișcare vb. expr. a fi în mișcare= a participa la o infracțiune.
mișto adj. (foarte) bun, (foarte) frumos; **expr.** a lua (pe cineva)
la mișto= a-și bate joc de cineva, a-1 ironiza: **fără mișto!=** 1.adevărat!, serios! 2.fii serios! nu cred!
mititica s.f. 1.penitenciar. 2.izolator, carceră, celular.
mână s.f. expr. mână lungă= hoț de **buzunare**; **de mâna-ntâi=** profesionist de mare clasă, de mare ținută : **a-și intra în mână=** a-i merge bine, a se descurca mai bine; **a o lua în mână=** 1 .a fi păcălit. 2.a se masturba.
mânca vh. expr. a mânca rahat= a bârfi, a spune tâmpenii; a **mânca** (pe cineva) **de fund=** a bârfi; **a mânca pâine cu sos de limbă=** a consuma pâine goală.
mânjeală, mânjeli, s.f. 1.mituire. 2.compromitere.
mânjit, -ă, mânjiți, -te, adj. 1.mituit. 2.compromis.
mârâi vb. a denunța pe cineva, a turna.
mârâitor, - oare, mârâitori, -oare, s.m. f. informator, trădător. turnător.
marii vb. a poseda sexual.
mărtoagă, mărtoage, s.f. persoană bătrână, neputincioasă.
moacă s.f. 1.cap, figură. 2.băutură preparată de deținuți din apă cu pastă de dinți sau din apă cu zahăr.
moară s.f. ceas; **expr. moară galbenă=** ceas de aur.
moarte tăcută, expr. gâtuire, strangulare.
moașă comunală, expr. femeie care este foarte solicitată să facă multe treburi.

mobră *s.f.* metodă de anchetă constând în legarea mâinilor infractorului între doi pereți și fixarea picioarelor cu ajutorul a două inele prinse pe un postament pentru a nu se putea mișca.

mocan, mocani, *s.m.* individ neinstruit, prost.

mohor *.v.n. expr.* **a rămâne** (cineva) **cu mohorul**= a pierde.

molan *s.n.* vin roșu.

molie, molii, *s.f.* [.consoartă. 2.persoană în vârstă, cu prejudecăți. 3.persoană leneșă și profitoare.

moloz *s. n.* arpacaș.

moluz, molozuri, *s.n.* obiect cedat ca rămășiță sau ca neutilizabil de către cel care îl deține.

monei *subst.* bani.